

ပအိုဝ်းလိတ်လျင်း စွမ်းလီတား အစွဲ၊

လိတ်ချဉ်း (၂၀)

ဝေင်္ဂနယ်သီးသင်း တနယ်လုမ်းဆင်းရာ၊

ဇဝနာရာမ ပရိယတ္တိ လိတ်သွဉ်တို့က်

ဧဠာဥန် ကောဝိဒ

ဓမ္မာစရိယ၊ အဂ္ဂမဟာ ဂန္ထဝါစကပဏ္ဍိတ၊ အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ

နင်းငန်းတော၊ ဗဟိုသံဃာ့ဥဉ်းဆောင်း၊

မင်း

မမပဒ

အမေဉ် (၆)

၁၃၇၁ - ဗာ၊ ခြံစစ်လော - ၂၀၁၀ - ဇွန်လ

ချ.ကန်၊ ဒုတိယ အလံး၊ အုပ်စုပေါင်း၊ ၁၈၈၀၀

ပအိုဝ်းလိတ်လဲ့င်၊ စွမ်၊လီတားအစွိုး
လိတ်ရဲဉ်း (၂၈)

ဝေင်၊နယ်းသီးသဲင်၊ တနယ်းလုမ်းဆဲးရး၊
ဝေဏာရာမ ပရိယတ္တိလိတ်သွဉ်တို့က်၊ ဝေင်၊သီးသဲင်၊

မွေးဗွန်ကောဝိဒ

(ဓမ္မာစရိယ ၊ အဂ္ဂမဟာဂန္ထဝါစကပဏ္ဍိတ၊
အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ)
(နိုင်ငံးတေား၊ ဗဟိုးဗွန်းဆောင်း)

တဲမ်း

ဓမ္မပဒ

အမဲ့င် (၆)

(ပဏ္ဍိတဝဂ် ၊ ၁၁-ပုဒ်)
၁၃၇၁-ဗား၊ ဒိဉ်သီးလာဗွေ (၂၇-၃-၂၀၁၀)

နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ

ငေါင်းတယ်အွဉ်

နေင်း ၁၃၇၁-ဟး၊ ဒဉ်ရှတ်ဆန်း (၆)နီ၊ ပအိုဝ်းလိတ်လုင်၊ စွမ်းလီတား ဗဟိုးသံးဃားစွါ၊ နေင်းခွပ် ပွယ်မော့ခွဲ ဝေင်းဟိုပုံ၊ ဇောတိကာရာမလိတ်သွဉ်တို့က်ကို ဆွဲ၊ ဖျတ်ချက်အလ၊ နေင်းလေ ၁၃၇၂-ဟး၊ ဗဟိုးသွဉ်တန်းအမိုင် (၂၆) ဝေင်းနယ်သီးသင်း၊ ကျောင်းသုခအောင်းညီ၊ သိုင်ခပ်ကို အတွက်တား ကအွဉ်းထွေ့ဒါး ဓမ္မပဒ အမိုင် (၆) ဘားသားနပ်တဲ ပွေးဗွန် (ကောဝိဒ) ဇေနာရာမ လိတ်သွဉ်တို့က်၊ ဝေင်းသီးသင်း ယံကတဲမ်းဖေးဖျင်သွေ့အကျောင်း ပွေးပေါင်သံးဃား ဖေးအပ်ယင်းဒျား တားဝွန်းနဲင်းနပ်တင် အွဉ်း သ၊မေတ္တား တဲမ်းဖေးဖျင်ဒျား နဲင်းယိုသွ။

ဓမ္မပဒကျမ်းကို ဗွန်ထိုဗွေးဘုရာ၊ ကဟော်၊ခါ၊ဝတ္ထု ပဉ်စုစု ပဉ်ဗူးဗူး ပဉ်ဝက်ဝက်နပ်၊ အောင်းနီဆီသူ စုဗူး (၂၆- ဝက်)သွ။

နောင်အကို -

၁။ နေင်း ၁၃၅၇-ဟးနောင်၊ ပွေးဗွန်ကျောင်းအေးစေတီ လိတ်သွဉ်တို့က် တဲမ်းဖေး “ ယမကဝက် ”။

၂။ နေင်း ၁၃၆၀-ဟးနောင်၊ ပွေးဗွန်ကျောင်းအေးစေတီ လိတ်သွဉ်တို့က် တဲမ်းဖေးဖျင် “ အပ္ပမာဒဝက် ”။

၃။ နေင်း ၁၃၆၂-ဟးနောင်နောင်၊ ပွေးစင်တန်ကုဝေရ (ဟိုပုံ၊ ဆရာတဲမ်းလိတ်-ခွန်ကုဝေ-ပါခဲတ်)တဲမ်းဖေး“ စိတ္တဝက် ”။

(ခ)

ဓမ္မပဒ အမဲ့င် (၆)

၄။ နေင်း ၁၃၆၄-ဟးနောင်၊ ဗွေးဗွန်ကောဝိဒ၊ ဝေဇာရာမလိတ်
သွဉ်တို့က်၊ ဝေင်၊သီးသဲင်း တဲမ်းဖေး “ပုပ္ဖဝဂ်”။

၅။ နေင်း ၁၃၆၉-ဟးနောင်၊ ဗွေးဗွန်ကောဝိဒ (သီးသဲင်း)
တဲမ်းဖေးယင်း “ဗာလဝဂ်”သွ။

၆။ နေင်း ၁၃၇၁-ဟးယိုနပ်၊ ဗွေးဗွန်ကောဝိဒ (သီးသဲင်း)
တဲမ်းဖေးယင်း “ပဏ္ဍိတဝဂ်”ယိုသွ။

ကတဲမ်း ဓမ္မပဒဝတ္ထုယိုနောင်၊ ဇာတ်တွယ်၊အလွေ့အသဲင်း၊
အဒေါ့အဖြောင်း၊ အထွာအကဲ့င် စတင်နောင်၊ဖုံးနောင်၊ အဓိက
အထူးအွဉ်းဒျား “ဓမ္မပဒအဋ္ဌကထာ” ကမ္ဘောင်နယ်ဒါးအတိုင်းနောင်၊
သွ။

ကတဲမ်း ဓမ္မပဒ အမဲ့င် (၆)ယို အခြပ်အရဲဉ်းနပ်၊ -

၁။ ဝတ္ထုဇာတ်တွယ်၊

၂။ တရာ၊ဂါးထားပါဠိ

၃။ တရာ၊ဂါးထားအနက်

၄။ တရာ၊ဂါးထား ပြန်းပအိုဝ်းခြေင်ခြေင်

၅။ တရာ၊ဂါးထား အဓိပ္ပါယ်အရွတ်

၆။ နားဟးတရာ၊ယိုအကျိုး

၇။ ထေန်ယံဖေး လ၊ဗဟုသုတ၊ လ၊အိသတိ၊ခရား

၈။ ဟောင်တောင်၊ခရား (အဓိပ္ပါယ်)

၉။ တရာ၊ဂါးထား လင်္ကာဆောင်းအံ့တား

၁၀။ တရာ၊ဂါးထား လင်္ကာကဗျာ

ဝတ္ထုတွယ်၊ တပျုတ်တပျုတ်ကိုနပ်၊ တမ်းလွေ၊အခြပ်အရဲဉ်း
ယိုအတိုင်းသွ။

သွဉ်ဒါးသွ။ ဓမ္မပဒတရာ၊ယိုတဲင် မွေးမျုတ်ဘုရာ၊ ကသွဉ်သင်
ကဆွံ၊မ၊ခါ၊အတိုင်း၊ လွေ၊သင်၊အံအံ၊ ဒေါ၊ဖြပ်းကျဲးမာ၊ ကျို၊စာ၊
သောင်းသာလွသော့၊ လောက၊နားကျို၊စာ၊ မဉ်းမာ၊နဲင်းနပ်၊နပ်၊
ယိုခါဆိုင်၊တာ၊ ချမ်၊သားအာမျို၊ အကျို၊အောင်းငါး မရေးမရား
နောင်၊သွ။

ကဗျာမေတ္တား

၁။ ဓမ္မပဒ - ယံကျဘားသား
ကလိုဒေသနား - တွက်တာနပ်၊ရာ၊
တမ်းဖေးဖျင်ရင်၊ - ခွန် နင်၊ သံးဃား
သွဉ်သွံ၊နား - ချမ်၊သား လ၊ငါငါ ။

၂။ ဓမ္မပဒ - ယံကျဘားသား
(နေးထူးသွဉ်သား - ခွိုင်းကားအများ)
နမ်းယိုတွမ်းသ၊ - ယံခွ၊လွေ၊ဗား
ဆု၊ကွီဒုား - မေတ္တား ပသာငါ ။

တောင်၊ခါ၊ -

(ကထင်းသွဉ်ထူး - နင်၊မူးနောင်၊ရာ၊)
(ကထင်းသွဉ်ဒါး - တကားအများ)
(ကထင်းသွဉ်ဒါး - သံဃားအများ)
(ကောသွဉ်ဖေးဒါး - ဆရာနောင်၊ရာ၊)

(ဃ)

ဓမ္မပဒ အမည် (၆)

လိတ်ကတူးစဉ်း

စဉ်း	အကျောင်းခရား	လိတ်မဲ့ငါ
၁။	ငေါင်းတယ်းအွဉ်	----- (က-ခ-ဂ)
၂။	ရာမေထေရ်းဝတ္ထု	----- ၁
၃။	အဿဇိပုနဗ္ဗသုကရဟန်၊ဝတ္ထု	----- ၈
၄။	ဆန္ဒထွေရဝတ္ထု	----- ၁၃
၅။	မဟာကပ္ပိနမထေရ်းဝတ္ထု	----- ၁၈
၆။	ပဏ္ဍိတသားမဏေးဝတ္ထု	----- ၃၀
၇။	လကုဏ္ဍကဘဒ္ဒိယမထေရ်းဝတ္ထု	----- ၆၈
၈။	ကာဏမာတုဝတ္ထု	----- ၇၆
၉။	ရဟန်းငတ်၊ချာဝတ္ထု	----- ၈၄
၁၀။	ဓမ္မိကမထေရ်းဝတ္ထု	----- ၈၉
၁၁။	နားတရာသားဝတ္ထု	----- ၉၄
၁၂။	ရဟန်းထဉ်း ငတ်၊ချာဝတ္ထု	----- ၉၉
၁၃။	ငေါင်းရီလွှ၊ခန့်	----- ၁၀၆
၁၄။	ငေါင်းရီလွှ၊ခန့် အဖြေမဉ်း	----- ၁၀၉
၁၅။	ငေါင်းရဲပ်နီဝုံးကဗျာ	----- ၁၁၂
၁၆။	ငေါင်းရဲပ်နီဝုံးတွမ်း ငေါင်းဆုတောင်	--- ၁၁၃
၁၇။	ထွားအားကွို၊ဗား လိတ်ဘားသား	--- ၁၁၄

နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ

၆။ ပဏှိတဝဂ်

၁။ ရာဓမထေရ်ဝတ္ထု

ရာဓမထေရ် ကအောင်းလမ်းခါနပ်၊ အောင်းဝင်းသာဝတ္ထိ
ကို ဝွေယိုထွပုဏ္ဏာ၊ လိုခြောတဖြာ-တဲ့၊ “ခွေထင်းလွူးကနမ်း
ရဟန်းဗွေမျတ်သီးထျးသူမ၊” ချသးနဲင်းနပ်ထွတင် ထင်းအုံ
ကျောင်းတလင်းကိုတွေ့၊ ဖွပ်မျိုးကျောင်းတလင်း၊ တွောင်လူးထီ၊
မာဖေး-စတင်နဲင်းနောင်။

ရဟန်းသီးတဲ့ ဖေးအံးဖေးအွေ့ချာဝွေ၊ ကွဲတွေ့ မဉ်အွဉ်းပိုင်
ဖေးတောင်းရဟန်း၊ ရာဓပုဏ္ဏာနောင်၊ ဝင်းအွဉ်းပိုင်ဖေးတောင်း
ရဟန်း၊ ပိုင်ဗားတောင်းရဟန်းတွေ့၊ သးဒုက္ခတင် လိန်ယေ့ဝင်
သင်နေစွဉ်း။

တို့ခရတရောင် -

ကအီးလတရာသား နီဗွေဘုရာ၊ ထွားတွမ်းဉာဏ်တေး
တင် ထီးလွေခန်း ရာဓပုဏ္ဏာ၊ အီးထွာရဟန္တာတွေ့၊ မွူးကထင်း
ဟာနောင်၊ ကျွဲကလွေ ရာဓပုဏ္ဏာထျထျခါ ရီပါနဲင်းယို -

“ပုဏ္ဏာဖြား - မာထာမာ၊ အမျိုးမဲ့၊”

“မာဖေး ဗွေမျတ်သီး ဝတ်ပေးဝတ်တန် ဗွေဩ”

“ဗွေရဟန်းသီး ဖေးအံးဖေးအွေ့နေဟောင်း”

“အအံ့အအွ၊တဲ ဖေးဒျား၊ ကွဲးတော့၊ မဉ်အွဉ်းပိုင်ဖေးတင်း
ခွေသွဉ်း ရဟန်းဗွေးဩ” လောင်းနယ် ဗွေးဘုရားနဲင်းနပ်၊သွ။

နီဗွေးဘုရား ဟဲ့စု သံးဃားထွဲတော့ -

“ရဟန်းသီးဖုံးဟွေး - ‘ပုဏ္ဏားဖြားယို ကောဇ္ဇအောင်းဖို
ခွေလောင်း’ ကယူးလချာနဲင်းနပ်၊ တပါးပါးအင်းနေဟောင်း”

ဗွေးဘုရား ရီနဲင်းနပ်၊တင် ဗွေးသာရိပုတ္တရား လင်းချာနဲင်း
ယို -

“ခွေသွဉ်းလွေ့တုံ၊သွမ်၊ ရားဖျိုဟ်းခမ်းကို ပုဏ္ဏားဖြားယို
လောင်ဖိုခွေသွဉ်း သွမ်၊တစော ဗွေးဩ”

“သာရိပုတ္တရား - ကောဇ္ဇဗွေး တဖြားယို ဖေးနေးကလွစ်
ထန်းလ၊ ထာဒုက္ခနပ်၊ ဟပ်ဖြော်ချာ ကောဇ္ဇဗွေးတောင်းနဲ့”

“ဗွေးသွဲဗွေးဩ - ပုဏ္ဏားဖြားယို ခွေသွဉ်းအီးအွဉ်းပိုင်ဖေး
ရဟန်းဗွေးဩ” အားမခံးငေါင်း လောင်းချာနဲင်းနပ်၊သွ။

ရာဓပုဏ္ဏားဖြားနောင်၊ ဗွေးသာရိပုတ္တရား အွဉ်းပိုင်ဖေးစင်၊
အံ့ခွင်၊လ၊ခန်း ခင်းလမ်းကျောင်၊တကျောင်၊ကို၊ ဒေဉ်ဟန်းသွမ်၊ပန်း
အတွက် ယူးပက်ယပ်၊ခင်းတန်ဒျား။

ဗွေးသာရိပုတ္တရား ဟဲ့စင်၊ဖြားရာဓ ဒေသစားရီး ကျွဲလွေ့
တဖူ၊ “ရာဓ - မာ၊နဲင်းယိုဟုင်း၊ မာ၊မွဲန်းနဲင်းနပ်၊ဟုင်း” အင်း
ဆွဲ၊မ၊သေးသေးနဲင်းနပ်၊၊ ဗွေးစင်၊ဖြား ရာဓနပ်၊တဲ့ နားငေါင်းငါး၊
လွောက၊နားလွဉ်၊ ငေါင်းဆွဲ၊မ၊နပ်၊အတိုင်းတင် နီနီ၊သွံနီ၊ပေးဒျား
ထွာစွဉ်းဒျား ရဟန္တာနောင်၊သွ။

စင်၊ဖြားရာဓနောင်၊ ဗွေးသာရိပုတ္တရာ၊ ဟဲ့၊လွေ၊ရိုးရိုးသေး
သေး၊ ဗွေးဘုရာ၊ထျ၊တင် ဗွေးဘုရာ၊ရီနဲင်းယို -

“သာရိပုတ္တရာ၊ - နာ၊တပဲ့၊ခင်းထျ၊ စင်၊ဖြားရာဓနောင်၊ သွဉ်
သင်ဆွဲ၊မ၊ ယို၊နေဟောင်း”

“ယို၊တန်ဒျာ၊ ဗွေးဩ၊ အပဲစ်တမျို၊မျို၊အင်းတင် ဆွဲ၊မ၊မဲ့င်၊
ခါတွဲယင်း ထင်ချာဖိုတင်း တလဲင်းလဲင်း ဗွေးဩ”

“သာရိပုတ္တရာ၊ - နာ၊မဉ်းလ၊ တပဲ့၊ဒေါ၊ယို၊နဲင်းယိုနပ်၊
နာ၊အီးထိန်၊နွောင်၊လို၊ ကားမဲ့င်၊ပါ၊”

“ထိန်၊နွောင်၊ အာတန်သနယ် ဗွေးဩ” ဗွေးသာရိပုတ္တရာ၊
လောင်းချာ နဲင်းနောင်၊သွ။

တို့၊တနီ၊ ရဟန်၊သီးဖိုး အံ့ပြုံးအံ့ဖြား သာရိပုတ္တရာ၊နဲင်းယို-

“ဗွေးသာရိပုတ္တရာ၊နပ်၊ သေမွေးစွဉ်း ဝင်၊ကေ၊ဇူ၊ ဖြော်ဒါး
ဝင်၊ကေ၊ဇူ၊ ကေန်၊ခြောဒုက္ခ ရာဓပုဏ္ဏာ၊ယို လူးဖိုဝွေ၊ဗွေးသွမ်၊
ပေးတစော၊ မတ်တောသွမ်၊အာ ဖြော်ချာကေ၊ဇူ၊ ဝွေ၊ဗွေးနောင်၊
ကျိုက်ဝင်၊ဆွဲ၊မ၊တင် ယိုခါ၊လ၊ယင်းဒျာ၊ တပဲ့၊နားငေါင်းဟွေး”
အံ့ဖြားလွနဲင်းနပ်၊။

နီဗွေးဘုရာ၊ဟို့န် ရဟန်၊သီး ငေါင်းအံ့ဖြားနောင်၊တင် နီဗွေး
ဘုရာ၊ရိုး -

“သာရိပုတ္တရာ၊နပ်၊ သေမွေးဝင်၊ကေ၊ဇူ၊ ဘဝယိုလျှမ်းမွေး
တောင်း၊ စိုးရီးခါကား ဖြော်ဒါးဝင်၊ ကေ၊ဇူ၊ဒျားရင်၊” မိန်းနဲင်းနပ်၊

ထွူတင် ဟော်နယ်ခန်းချား (ဒုကနိပါတ်) “အလီနစိတ္တဇာတ်”
နောင်သွ။

အလီနစိတ္တဇာတ်အမည်

အိုးစခါ ဟားရာဏသီးဝေင်၊ထျးနပ်၊ လက်သမာသားဒုံ
အင်းဒုံတဒုံ၊ တိုးတနီ၊ ဝွေသီးလွေတခြာကို ခွသေင်း၊ ရွာလမ်း
ရွှိုင်းတွင်၊ ဆင်ထီးတန်တဟားနပ်၊ အယမ်းဟးသေင်းတနီတင်
သေင်းတနီအင်းခံ ယော့တန် အုပ်အမည်၊ လွေဗောက်ထက်နေး
ထား၊ လွေဗေးပြားခန်းထား၊ လက်သမာသီးထျး၊ လက်သမာ
သီး လွမ်းလဟးဖေး အခင်း။

အခင်းဆာ ဟောင်ထွူခါ ဖြော်ချာလက်သမာသီး ကေးဇူ၊
တိုးကိုသေင်း၊ တောကိုပဲဉ်၊ လက်သမာသီးဖုံးတဲ ဖေးအံဆင်တန်
ဒဲဉ်၊ ဆင်တန်ကထင်းပြားပသားနပ်၊ ဟဲ့လွဉ်တော အပိုဆင်ထီးပေး
ဗွာ၊ ပသာလွဉ် လက်သမာသီးထျး၊ ထွဉ်းမာကို လက်သမာသီး
ထားမာ၊ ဖြော်ချာကေးဇူတရာ၊ နဲင်းနပ်သွ။

(ဇာတက ဒုတိယ အဋ္ဌကထာ - ၁၆)

ဟော်နယ် အလီနစိတ္တဇာတ်နပ်ထွူတင် နီဗွေးဘုရား ဆွံ့မ၊
ရဟန်းသီးဖုံးနဲင်းယို -

“ရဟန်းသီးဖုံးဟွေး - ရဟန်းကရီးနပ်၊ ဒေါသွဉ်ယိုဟး
နဲင်းစင်ပြားရာဓယို၊ အပဲစိနယ်ပျ၊ ဆွံ့မတောက်သတ်ခန်းတဲ
ယင်း သးလျားမွှိုန်းတောင်း၊ ဝင်ကဖေးလွဉ်ဒါး အဆွံ့မအမာနပ်၊

ဝင်၊ဖေးလွှဲ ပတ္တများခြိုး၊ မတ်နဲင်းသွော့ ပါ၊ကအွဉ်းနယ် လုံး
အောင်ခံ၊ဖွိုင်း” ဆွဲ၊မတ်ကံတိုင်းနယ် ဟော်၊ဖေးဗား တရာ၊ဂါးထား
လယိုသွ။

၇၆။ နိဓိနံ ပဝတ္ထာရံ ၊ ယံ ပဿေ ဝဇ္ဇဒဿိနံ ။
နိဂ္ဂယျာဝိဒီ မေဓာဝီ ၊ တာဒိသံ ပဏ္ဍိတံ ဘဇေ ။
တာဒိသံ ဘဇမာနဿ၊ သေယျော ဟောတိ န ပါပိယော။

၇၆။ ဂါးထားအနက် -

ဝဇ္ဇဒဿိနံ - ကဖေးနယ်ဒါးအပဲစ်၊ နိဂ္ဂယျာဝိဒီ - ကဆွဲ၊မ
တောက်သတ်ဒါး၊ မေဓာဝီ - ပညားကအင်းဒါး၊ ယံပဏ္ဍိတံ -
ပညားသျှိုမဲ့င်၊ဂါးတင်း၊ ပဿေ - မဉ်းထီးနပ်၊ တာဒိသံ တံ
ပဏ္ဍိတံ - ပညားသျှိုနဲင်းနပ်၊နပ်၊ ပဝတ္ထာရံ ဣဝ နိဓိနံ - မတ်
နဲင်းသွော့ ပါ၊ကအွဉ်းနယ်ခံ၊ဖွိုင်း၊ ဘဇေ - လွေ၊ဗော့၊တရေ၊လွဉ်
အုံထေ့သွော့၊ တာဒိသံ ပဏ္ဍိတံ ဘဇမာနဿ - လို၊ကလွေ၊အုံထေ့
ဒါး ပညားသျှိုနဲင်းနပ်၊နပ်၊ သေယျော ဟောတိ - ထွာဒျားလို၊
မျတ်၊ နပါပိယော - ထွာနှောင်၊တင်း လို၊ယျုတ်နပ်၊သွ။

၇၆။ ဂါးထား ပြန်ပအိုဝ်းခြေင်ခြေင် -

ကဖေးနယ်ဒါး အပဲစ်၊ ကဆွဲ၊မတောက်သတ်ဒါး ပညား
ကအင်းဒါး ပညားသျှိုမဲ့င်၊ဂါးတင်း မဉ်းထီးနပ်၊ ပညားသျှိုနဲင်းနပ်၊နပ်၊
မတ်နဲင်းသွော့ ပါ၊ကအွဉ်းနယ်ခံ၊ဖွိုင်း၊ လွေ၊ဗော့၊တရေ၊လွဉ်အုံ
ထေ့သွော့၊ လို၊ကလွေ၊အုံထေ့ဒါး ပညားသျှိုနဲင်းနောင်၊နပ်၊ ထွာ

ချားလို့မျတ်၊ ထွာနှောင်တင်း လို့ယွတ်နှောင်သွ။

၇၆။ **ဂါးထား၊ အဝိပ္ပါယ်၊ အရွတ်** -

ဝင်ကအွဉ်နယ် နီအပဲစ်နပ်၊ မတ်သွော့ အွဉ်နယ်ခံဖျိုင်၊
အုံထေ့သွော့ ပညာသျှိုနပ်၊ ထွာဗားလို့မျတ်၊ ထွာတောင်းလို့
ယွတ်နှောင်သွ။

နားဗားတရာယိုအကျို

တရာယို ကထင်းသွတ်နပ်၊ လသောတာပတ္တိဖိုလ်း၊ ထွာ
သောတာပန်းပုဂ္ဂိုလ်း အာဖြာတန်သွ။

**ဟော်ထွားသွဉ်ဗား ရာမေထေရ်၊ ဝတ္ထုယိုတင်
လ၊ မဟုသုတ၊ လ၊ သတိ၊ နှိုင်းယို -**

- ၁။ လိုခြော လိုဒုက္ခစဉ်းတဲ့ ထီးပေးထင်းဖွီလတင်း၊ ထွာနှောင်၊
ချား ရဟန္တာ အကျောင်၊ ၊
- ၂။ ဝင်ကမာဖို နီကောဇူနောင်၊ တောင်တောင်ခါဗား
အကျောင်၊ ၊
- ၃။ ဝင်ကမာဖေဒေကောဇူနပ်၊ ဆေပေးတဲ့ယင်း ဖြော်ချာဗား
အကျောင်၊ ၊
- ၄။ ဝင်မဉ်းဆွဲမ၊ ငေါင်းဟပ်ငါဒါနပ်၊ နားဗား၊ နားငေါင်းဗား၊
လိန်းမားဗား အကျောင်၊ ၊
- ၅။ အပဲစ်နယ်ပျ၊ ဆွဲမခွန်းဆာခန်းတဲ့ယင်း အွောင်းမွိုန်း
တောင်းအကျောင်၊ ၊

၆။ အပဲစ်နယ်ပျ၊ ဆွဲ၊မ၊တောက်သတ် - မတ်နဲင်းဒျားသွေ့
ပါးကအွဉ်းနယ် ခံ၊ဖျိုင်းအကျောင်း - စတင်နဲင်းနပ်၊ သေထွေ
လ၊အီသတ်၊ အာတန်သွ။

ဟောင်မတ်ခရာ၊ အဓိပ္ပါယ်၊

“ကေ၊ဇူ” ကရို၊နပ်၊ ဝင်၊ကမာ၊ဖေးဒါ၊ နီနမ်းတာ၊ အကျို၊
ချမ်းသာ၊နောင်၊သွ။

၇၆။ တရာ၊လင်္ကာ၊ ဆောင်းအံ့တာ၊

- ၁။ အပဲစ်နယ်ပျ၊ သွဉ်ဆွဲ၊မ၊ အွဉ်းသ၊ နဲင်းနယ်ခံ။
- ၂။ ပညားသျှိုနပ်၊စား၊ လို၊တဲဝါး၊ လျိုက်ထွား အံ့ထေ့စံ။
- ၃။ လွေ၊ထေ့ဆဲ၊ကပ်၊ ထွာလို၊မျတ်၊ ကင်၊ပျတ် ယွတ်တရံ။

၇၆။ တရာ၊ဂါးထား၊ လင်္ကာ၊ကဗျာ

- အပဲစ်နယ်ပျ၊ - ဆွဲ၊မ၊သွဉ်ဒါ၊
- ဆရာ၊နပ်၊စား - ဖြားဆားအမျာ၊
- မတ်နဲင်းနယ်ခံ - အံ့စံ၊ထေ့ဟး
- ကွပ် ဆယ်၊ကပ် - လို၊မျတ် လို၊ဟပ်ထွာ ။

ရာဓမ္မထေရ်၊ဝတ္ထု၊ ထွ၊ယိုသွ။

၂။ အဿဇိပုနဗ္ဗသုက ရဟန်းသီးဝတ္ထု

နိဗ္ဗေဒဘုရား အောင်းအံ့ဇေးတဝှန်းကျောင်းကိုအတွင်း ပွိုင်းပွိုင်းတွင်း အဿဇိပုနဗ္ဗသုက ရဟန်းသီးယိုတင် ဟော်နယ်ဗား “အဿဇိ ပုနဗ္ဗသုက ရဟန်းသီးဝတ္ထု” ယိုသွ။

အဿဇိတွင်း ပုနဗ္ဗသုက ရဟန်းနဝ်နီပါနဝ်၊ နိဗ္ဗေဒဘုရား တပဲ့စူထွေရံ၊ ဗွေသာရိပုတ္တရားတွင်း နိဗ္ဗေဒဘုရားတပဲ့ စူစေးရံ၊ ဗွေမောဂ္ဂလာန်း အဂ္ဂသာဝက ယိုနီပါ၊ တပဲ့ခင်းထျှဲတဲတဲ့ မွေးချား။

ကွဲးတွော့ အဿဇိပုနဗ္ဗသုက ရဟန်းနောင်နီပါနောင်၊ ထာဝင်သ၊ အဲဉ်ထောင်းနမ်းကီ၊ အလဇ္ဇီရဟန်းယျုတ်တန်ဖုံးချား သွ။

အဿဇိ ပုနဗ္ဗသုက ရဟန်းနီပါနဝ်နဝ်၊ တွင်းဝွေသီး တပဲ့ ရဟန်းယျုတ် အပါငတ်ချာ၊ အောင်းအံ့ညီလို့ဝင်၊ “ကိဇ္ဈာကိရိ” ဇနပုဒ် (ဒုံတန်တခြာ) ကိုနောင်သွ။

ဝွေသီးနမ်းတဲ့ ဆို့ကောင်းပေးဖုံး၊ လိုလင်ဖုံးတဲ့ ဝွေသီး ထွဉ်းဆို့ကောင်း၊ အံ့အောင်းရဟန်းတောင်းထား၊ ယားကိုင်တကာ၊ ခိုမှုးသီး သဒ္ဓါတရား၊ ခွမ်မာလွဒျား ရဟန်းသီးထား တမွေးတောင်း အမျိုးမျိုး၊ ကျိုးစားတော့ဒျာထားမာ၊ “ကုလဒူသန”၊ နေ့တွမ်း ထားမာ၊ ကုလဒူသနတင် လျှူးနမ်းခွမ်သက်တွော့၊ ကရက်သီးလ သား ရဟန်းတဝါး၊ ရဟန်းဟောင်ဖုံးနောင်၊ အံ့နောင်ကို၊ အံ့ညီ၊ ဝွေသီး ဖေးကလ၊ မွိုန်းတင် စွော်စွော်မာ၊ ခတ်၊ ရဟန်းမျတ်သီးဖုံး သွ။

ရဟန်းယျုတ်သီး ကမာ၊ထာ၊မာ၊ တမ္ပေတောင်းနောင်၊
နီဗ္ဗေဒဘုရားသေတင် ဗ္ဗေဒသာရိပုတ္တတွမ်း မောဂ္ဂလာန အဂ္ဂသာဝက
နီပါ၊ တွမ်းအတပဲ့၊ဖုံး နီဗ္ဗေဒဘုရား ဟဲ့၊ပြုံးလွဉ်ထွူတော့၊ မိန်းဒေါ၊
နဲင်းယို -

“သာရိပုတ္တရား - မောဂ္ဂလာနီးသီးဖုံးဟွေး - ဟဲ့၊တွမ်း
သီတပဲ့၊ဖုံး ကျွဲလွေ၊ပြုံးသွော့ ကိဋ္ဌာကိရိသူ၊ဟိုင်း၊ အဿဇိ ပုနဗ္ဗ
သုက တွမ်းတပဲ့၊ဖုံးအကို တနားတောင်း သီငေါင်းဖုံးနောင်၊ နေး
တွမ်းဝိနယ်၊ကံ၊ ဝိနယ်၊ထွံးစံးအတိုင်၊ ဝါးထန်းထို၊ဟိုင်း၊ ကနေနား
သီငေါင်းသားဖုံးနောင်၊တဲ့ အပဲစ်နယ်ပျ၊ ဆွံ့၊မ၊သွော့ဟိုင်း။

အပဲစ်အဲဉ်ထင်းစွဉ်းတဲ့ ဒေါ၊ကောင်းရီးလ၊ ဆွံ့၊မ၊ခါ၊သွော့
ဟိုင်း၊ ကဆွံ့၊မ၊နဲင်းနပ်၊နပ်၊ ပညားကင်၊နမ်း ရဟန်းယျုတ်ညမ်း
ဖုံးနပ်၊ ထာ၊ရက်ထာ၊နပ်သက် အဲဉ်ထောင်း တဲ့တောင်းအသ၊
လာ၊လာ၊ ကွဲးတော့၊ ရဟန်းဟပ် ရဟန်းမျတ်သီးဖုံးနပ်၊တဲ့ နပ်
သက်ဟပ်ငါး သ၊ရေလွဒျား”

မိန်းနဲင်းနပ်၊ထွူတင် ဟော်၊သွပ်လွေ၊ဒျား တရားဂါးထား
လယိုသွ။

၇၇။ ဩဝဒေယျာ နုသာသေယျ၊ အသတ္တ ၈ နိဝါရယေ။
သတံ ဟိ သော ပိယော ဟောတိ၊ အသတံ ဟောတိအပ္ပိယော။

၇၇။ ဂါးထားအနက် -

ဩဝါဒေယျ - အပဲစ်နယ်ပျ၊ ဆွံ့၊မ၊လွသွော့၊ အနုသာသေ
ယျ - အပဲစ်အဲဉ်ထင်းစွဉ်းတဲ့ ဒေါ၊ကောင်းရီးလ၊ ဆွံ့၊မ၊ခါ၊သွော့၊

အသဗ္ဗာစ - တဟင်မာတင်းလာလာ အကုသိုလ်းထာမာဖုံး
 နှင်တဲ့၊ နိဝါရယေ - ယံသေဟင်ယျိန်း ဖေးမာမ္မိန်းသွေ့၊ ဟိ-
 ငေါင်းမွေးမဲဉ်းစား၊ သော - ကဆွံ့မသားနှင်၊ သတံ - သူး
 တေားကောင်းသီးဖုံး၊ ပိယောဟောတိ - ဟိန်ဟောပ်ပင်ရက်
 နှစ်သက်ချားသွေ့၊ အသတံ - လိုယွတ်နှင်တဲ့၊ အပ္ပိယောဟော
 တိ - ဟိန်ဟောပ်ပင်ရက် နှစ်သက်အံဉ်ထောင်း တဲ့တောင်းအသ၊
 တဗျဗျစွဉ်းသွေ့။

၇၇။ **ဂါးထားပြန်ပအိုဝ်းခြင်ခြင် -**

အပဲစ်နယ်ပျ၊ ဆွံ့မလွသွေ့၊ အပဲစ်အံဉ်ထင်းစွဉ်းတဲ့ ဒေါ၊
 ကင်းရီးလ၊ ဆွံ့မခါသွေ့၊ တဟင်မာတင်းလာလာ အကုသိုလ်း
 ထာမာဖုံးနှင်တဲ့ ယံသေဟောပ်ယျိန်း ဖေးမာမ္မိန်းသွေ့၊ ငေါင်း
 မွေးမဲဉ်းစား ကဆွံ့မသားနှင်နှင်၊ သူးတေားကောင်းသီးဖုံး ဟိန်
 ဟောပ် ပင်ရက် နှစ်သက်ချားသွေ့၊ လိုယွတ်ဖုံးနှင်တဲ့ ဟိန်ဟင်
 ပင်ရက် နှစ်သက်အံဉ်ထင်း တဲ့တင်းအသ၊ တဗျဗျစွဉ်းသွေ့။

၇၇။ **ဂါးထားအဝိပ္ပါယ်အရွတ် -**

အပဲစ်နယ်ပျ၊ ဆွံ့မလွသွေ့၊ ဆွံ့မရီးသွေ့၊ ဖေးမာမ္မိန်း
 အကုသိုလ်း၊ ကဆွံ့မသားနှင်၊ သူးတေားကောင်းသီးရက်၊ လို
 ယွတ်သီး တနှစ်သက်တင်းနောင်သွေ့။

နားဟားတရာယိုအကျို

တရာယို ကထင်းသွတ်နောင်၊ လသောတာပတ္တိဖိုလ်း၊

ထွာသောတားပန်းပုဂ္ဂိုလ်း-စတင် နှင်းနောင်သွ။

ဗွေသာရိပုတ္တရာ၊ ဗွေမဟာမောဂ္ဂလ္လာန်းသီး ကျွဲလွေ၊
ကီဉ္ဇာဂိရိဆွံ၊မတင် ယဟန်းသားနပ်၊ နား၊ ယဟန်းသားနောင်၊
ထွက်ထို၊ ယဟန်းသားနောင်၊ ထန်းထိုးဗားနပ်၊ကိုသွ။

လ၊ဗဟုသုတ ၊ လ၊သတိ၊နိုင်းယို
ဟော်၊ထွားသွဉ်ဗား အဿဖိပုနဗ္ဗသုကဝတ္ထုယိုတင် -

- ၁။ ပညားသျှိုလိုဒါး ရဟန္တာသီးတပဲ့ခန်းတဲ့ယောင်း လို၊မွိုက်
အောင်းဒျားအကျောင်၊ ၊
- ၂။ လို၊မွိုက်လို၊ယျုတ်ဖုံးနပ်၊ မာ၊မောင်းမာ၊ခတ်၊ဒါး၊ ခွန်း
မောင်းရိုးခတ်၊ဒါး လို၊ဟောင်သီး အကျောင်၊ ၊
- ၃။ နေးနေးလို၊ဟောင်သီး အားရဲင်တင် ဝါးထန်းထိုးဗားလို၊
မွိုက် လို၊ယျုတ်ဖုံးနောင်၊ အကျောင်၊ ၊
- ၄။ ကထွာဆရာ၊ မွိုးဖါဖုံးနပ်၊ သွဉ်သင်ဆွံ၊မ၊သေးသေးဗား
တပဲ့ပိုလီ၊ဖုံးအကျောင်၊ - စတင်နိုင်းနပ်၊ သေထွေ လ၊အီ
သတိ၊အာတန်သွ။

ဟောင်တောင်၊ခရာ၊ အဓိပ္ပါယ်၊

- ၁။ အပဲစ်နယ်ပျ၊ ကဆွံ၊မ၊နပ်၊ ဟဲ့၊ “ဩဝါဒ”
- ၂။ အပဲစ်အဲဉ်ထင်း ကဆွံ၊မ၊ကောင်းရီးနပ်၊ ဟဲ့၊
“အနုသာသန”

၃။ ဖေးတကားမှုးဆိုသီး ကောင်း-စတင်နိုင်းနဝ်၊တွေ့၊ ကယား
 ကိုင် တကားမှုးဆိုသီး သဒ္ဓါးတရားနဝ်၊ ဟဲ့၊ “ကုလ ဒူသန”
 နောင်၊သွ။

၇၇။ **တရားဂါးထား ငေါင်းလင်္ကာ**

၁။ အပဲစ်နယ်ပျ၊ ၊ ကဆွံ၊မ၊ ၊ သွံ၊လ၊ ဩဝါဒ ။

၂။ အပဲဉ်အဲဉ်ထင်း ၊ ဆွံ၊မ၊ကင်း ၊ ဟဲ့၊ငေါင်း အနုသာ ။

၇၇။ **တရားဂါးထား လင်္ကာကဗျာ**

အပဲစ်နယ်ပျ၊ - ဆွံ၊မ၊ ဟောင်ရေး

အပဲစ်အဲဉ်ထင်း - ဒေါ၊ကောင်း သွဉ်သေ၊

လို၊ရွှိက်မိုင်းယင်း - ကွိုက်တောင်း ဒေါ၊ဖေး

လို၊ဟောင်ဒါး - ကွိုက်ငါး သ၊ကရေး ။

အသာဇီပုနဗ္ဗသုကဝတ္ထု ထွယ်သွ။

၃။ ဆန္ဒတ္ထေရဝတ္ထု

နိဗ္ဗေဒဘုရား အဝိဒ္ဓိအံ ဇနိတဂ္ဂန္တုကော၊ ကိတုတ္တံ၊ ပြိုင်းပွါး၊
ဆန္ဒမထေရ်တင် ဟော်၊ ဟား “ဆန္ဒတ္ထေရဝတ္ထု” ယိုသွ။

ဆန္ဒမထေရ်ရိုးရိုး -

“တို့၊ နိဗ္ဗေဒဘုရား ကတေားထွက်ထန်းတခြာနပ်၊ လွှဲခွေနပ်၊
တဖြာ၊ ဖြာ၊ ထီးတောင်း၊ ကထင်းတို့၊ ယိုခါမ၊ “ခွေနပ်၊ မဉ်၊ သာရိ
ပုတ္တရား၊ ခွေနပ်၊ မဉ်၊ မောဂ္ဂလာန်း၊ နိတ္တာ အဂ္ဂသာဝက (နိဘုရား
တပဲ့၊ အတန်သွတ်၊)” ရိုးနဲ၊ နဲ၊ နပ်၊ တင် ဝွေ၊ သီးလွေ၊ ငါ၊ လွေ၊ ချာ
ထားဖုံး” စတင်ရိုးနဲ၊ နဲ၊ နပ်၊ ထွေ၊ ခွန်းသာရိပုတ္တရား၊ သားချား
မောဂ္ဂလာန်း၊ သားထန်းရဟန်း၊ သီးဖုံး-တဲ။

အကျောင်း၊ အခရားနောင်၊ နိဗ္ဗေဒဘုရားသေထွေ၊ ရဟန်းသီး
ဖုံးထျှတင် ချားလွဉ်ဆန္ဒမထေရ်ထွေတင် နိဗ္ဗေဒဘုရားဆွဲ၊ မ၊ အံ
တေးလယ်၊ ကွါ၊ နိဗ္ဗေဒဘုရား ကဆွဲ၊ မ၊ တွင်းလွှမ်း၊ ပေါးဆွဲ၊ မ၊ ထွေ
တဲ လွေ၊ ခွန်းယင်းချား သာရိပုတ္တရား၊ မောဂ္ဂလာန်းသီး၊ လွေ၊ ခွန်း
သွံလဲင်းပဉ်တင် နိဗ္ဗေဒဘုရား ဟဲ့လွဉ်ဖျင် ဆန္ဒမထေရ်ထွေတော့၊
မိန်းဒေါ၊ ဆွဲ၊ မ၊ နဲ၊ နဲ၊ ယို -

“ဆန္ဒဟွေး - အဂ္ဂသာဝက သာရိပုတ္တ မောဂ္ဂလာန်းသီးဖုံး
နပ်၊ ထွားချားနားသွေဟောင်ဖုံးချား၊ လို၊ ခိုမျှတ်တန်ဖုံးချား၊ သွေဟပ်
သွေမျှတ်နဲ၊ နဲ၊ သီးနပ်၊ နားလွေ၊ ဆယ်၊ ကပ်သွေ” မိန်းဒေါ၊
ဆွဲ၊ မ၊ နဲ၊ နဲ၊ နပ်၊ ထွေခါ ဟော်၊ ပါတရားဂါးထား လယိုသွ။

၇၈။ န ဘဇေ ပါပကေ မိတ္တေ၊ န ဘဇေ ပုရိသာဓမေ ။
ဘဇေထ မိတ္တေ ကလျာဏေ၊ ဘဇေထ ပုရိသုတ္တမေ ။

၇၉။ **ဂါးထားအနက်** -

ပါပကေမိတ္တေ - သွေ့ယျုတ်ဖုံးယို၊ နဘဇေ - ဟင်္တရေ တောင်း၊ ဟင်္တရေ၊ ဟင်္တရေ၊ ဟင်္တရေ၊ ပုရိသာဓမေ - လှိုဟင်္တရေ၊ ဟင်္တရေ၊ နဘဇေ - ဟင်္တရေ၊ ဟင်္တရေ၊ ဟင်္တရေ၊ ကလျာဏေ မိတ္တေ - သွေ့ဟင်္တရေ၊ ဘဇေထ - အံထေ့ဆယ်၊ ကင်လွသွေ့ လှိုင်း၊ ပုရိသုတ္တမေ - လှိုဟင်္တရေ၊ ဟင်္တရေ၊ ဘဇေထ - တရေ ဆယ်၊ ကင်လွသွေ့ဟင်္တရေ။

၇၉။ **ဂါးထားပြန်ပအိုဝ်းခြင်ခြင်** -

သွေ့ယျုတ်ဖုံးယို ဟောဝ်အံထေ့တောင်း၊ ဟောဝ်ဆယ်၊ ကင် တောင်း၊ လှိုဟောဝ်တောင်း၊ ဟင်္တရေတောင်း၊ ဟောဝ် ဆယ်၊ ကင်တောင်း၊ သွေ့ဟောဝ်ဖုံးယို အံထေ့ဆယ်၊ ကင်လွသွေ့ လှိုင်း၊ လှိုဟင်္တရေ၊ ဟင်္တရေ၊ တရေဆယ်၊ ကင်လွသွေ့ဟင်္တရေ။

၇၉။ **ဂါးထားအဓိပ္ပါယ်၊ အရွတ်** -

သွေ့ယျုတ်ဖုံးယို အံထေ့ဆယ်၊ ကင်မွှိုန်း၊ တရေဆယ်၊ ကင် ချားသွေ့ လှိုဟောဝ်လှို၊ ဟင်္တရေဟင်္တရေ။

စာတရားအကျဉ်း

ဟောဝ်တရားအကျဉ်း ကထင်းထွေ၊ နှစ်၊ လ၊ သောတာပတ္တိဖိုလ်၊ ထွေသောတာပန်၊ ပုဂ္ဂိုလ်၊ အာတန်သွေ့။

တို့၊ဆန္ဒမထေရ်၊နာ၊ဟာ၊သွ။ နီဗ္ဗေဒဘုရားတရားယိုတဲ့ နှဲင်းဒျားကရီး၊ အောင်ခွန်းစွဲစွဲဒျား ရဟန်း၊ဖုံး၊ ရဟန်း၊သီးဖုံး လွေ့လင်းယင်း နီဗ္ဗေဒဘုရား၊ နီဗ္ဗေဒဘုရားရိုး -

“တပဲ့တပန်း၊ ရဟန်း၊သီးဖုံးဟွေး -

ပေါးခွေအောင်နေကနပ်၊ သီဆွဲ၊မ၊ ဆန္ဒမထေရ်၊ အလွှိုး တလ၊တင်း၊ ခွေမည်းကူထွဲ၊ နီဗ္ဗာန်၊နပ်၊ ဆွဲ၊မ၊ ရလ၊ဒျား” မိန်း နှဲင်းနောင်၊သွ။

ကွပ်နောင်၊မ၊ နီဗ္ဗေဒဘုရား ထင်းအီးကူ၊နီဗ္ဗာန်၊နောင်၊ ပွေး အားနန္ဒာ၊ ရီလောင်းဆရာ၊ ပွေးဘုရားနှဲင်းယို -

“ဘွဲ၊နီ၊တန်ငါး ဆရာ၊ပွေးဘုရား၊သြ -

ဆန္ဒမထေရ်၊နပ်၊ နီသွင်းသီး အီးမာ၊ထွိုက်မာ၊သင်၊နှဲင်းမဲ့င်၊ ပွေးသြ”

“ဆန္ဒ မည်မာ၊ထမဲ့င်၊မာ၊၊ သီအံးဖြားတင်း၊ ကဲ့ရဲ့တင်း ကရိုးတင်း ‘ဗြဟ္မဒဏ်း’ သီဖေးတံးစွင်း နှဲင်းနောင်၊ဟိုင်း”

နီဗ္ဗေဒဘုရား ကူ၊နီဗ္ဗာန်၊ထွဲ၊ထွေ့၊ ပွေးအားနန္ဒာ၊ လွေ့လင်း ဒေါ့၊နယ် ဆန္ဒမထေရ်၊ -

“နီဗ္ဗေဒနောင်၊ မည်မာ၊ထမဲ့င်၊မာ၊၊ အံးဖြားမျှန်း၊ ကဲ့ရဲ့မျှန်း၊ သံးဃားထွားလွိုထို၊ခန်းလှိုင်း” နီဗ္ဗေဒဘုရား မိန်းသေ၊ခါ၊၊ ထွင်း သံးဃား ဖေးနီဗ္ဗေဒ ဗြဟ္မဒဏ်း နှဲင်းနောင်၊ ပွေးသြ”

ဆန္ဒမထေရ်၊ ကထင်းဟိုန် သံးဃားဖေး ဝွေ့ပွေး ဗြဟ္မဒဏ်း ကထင်းသေ သံးဃားထွားလွိုဝွေ့ (သံးဃားပယ်၊ထို၊ဝွေ့) နှဲင်း နပ်၊ထွေ့၊ တလွှိုးပေးသ၊၊ သ၊ဝ၊တဖေင်၊ထို၊စွင်း သွံလဲင်းဗွေဗွေ။

“ဗွေသံဃဃာသီးဖုံး ဗွေသြ - ယားကိုင်ထိုးမွှိန်းသွော့
 ခွေသွဉ်းယို ဗွေသြ၊ ထွားလွှဲမွှိန်းသွော့ ခွေသွဉ်းယို ဗွေသြ၊
 ပယ်ထိုးမွှိန်း ခွေသွဉ်းယို ဗွေသြ”

တောင်ပြန်းရဲင်းလင်း စမ်းသံဃဃာဗွေသီး အလင်းလင်း
 အမြိုက်မြိုက်နဲင်းနောင်၊ ဟွိုန်ငမ်းသ၊ဝ၊ ပေးသ၊လောင်းထန်း
 တောင်ပြန်းအလင်းလင်း အမြိုက်မြိုက်ထွူခါ နောင်မာ၊ငါချိန်းခါ
 အုံဟောင်အောင်းဒါ၊ ရဟန်းသိက္ခာအတိုင်တင် တပေါင်းညတမ်း
 သမယ လ၊ပါစွဉ်း လစ်၊ပါပဋိသမ္ဘိဒါ၊ ထွာစွဉ်းရဟန္တာ တပါ၊နပ်
 သွ။

ဟော်၊ထွားလွဉ်မား ဆန္ဒမထေရ်၊ဝတ္ထုယိုတင်
လ၊မဟုသုတ၊ လ၊သတိ၊ရဲင်းယို -

- ၁။ ပေါးအားကျို၊သန်ငါး ပုဂ္ဂိုလ်းတပါ၊ပါ၊နပ်၊ ထင်းတန်ချာ
 ဒါးအနမ်း၊ ငမ်းတောင်းပါ၊တစ်၊စိ၊ တဈ၊ဈ၊ ဆွံ၊မ၊တလ၊
 တောင်း အကျောင်၊ ၊
- ၂။ ဝွေ၊ကအားကျို၊ဒါး ပုဂ္ဂိုလ်းနပ်၊ မဉ်းတအိုင်ထင်း တနီ၊ခါ
 နွို၊ဝင်၊ခြာလ၊တင်း၊ ဝင်၊ပယ်းဟုံထိုးဒါး ကော့မား မော့
 ဒါး ထာ၊ဒုက္ခအကျောင်၊ ၊
- ၃။ ပေါးခံးမား ဝင်၊အမျာ၊ပယ်းထိုးနောင်၊ မဲ့ငါပေးမားငါး
 အကျောင်၊ ၊
- ၄။ ထင်းပွိုဉ်းဝင်၊၊ ခွန်းထွမ်သွမ်သဲ့၊ ကဲ့ရဲ့၊ပွိုဉ်းဝင်၊မ၊ လ၊ယို၊

တရာ၊အကျောင်း - စတင်နှိုင်းနပ်၊ သေထွေ၊ လ၊အိသတိ၊
အာတန်သွ။

ဟောင်းတောင်၊ခရာ၊ အဓိပ္ပါယ်၊

အမည်မှာ၊ ထမင်း၊မာ၊ အံ့ဖြားတောင်း၊ ကဲ့ရဲ့တောင်း၊
ထွားလွှိုထိုး၊ နှိုင်းနောင်၊နပ်၊ ဟဲ့၊ “ဗြဟ္မဒဏ်း”နောင်၊သွ။

၇၈။ **တရာ၊ဂါးထား၊ ငေါင်းလင်္ကာ၊**

၁။ ဟောင်ကိုင်ထွားလွှိုက်၊ သွ၊ယျုတ်မွိုက်၊ အုံတို့က်ပေါင်၊
မွိုန်းတောင်း ။

၂။ ဟပ်ကိုင်လွှိုက်ထွား၊ လို၊ဟပ်စား၊ တဲဝါးပေါင်၊ကျိုက်၊
ခေါင်း ။

၇၉။ **တရာ၊ဂါးထား၊ လင်္ကာ၊ကဗျာ**

ဟပ်ကိုင်ထွားလွှိုက်	- သွ၊မွိုက်ပါဒါး
ငမ်းငါးပေါင်၊မာ၊	- သျှောင်၊ဗားညှာ၊ညှာ၊
ဟပ်ကိုင်လွှိုက်ထွား	- ဟောင်စားယံငါး
တရေမပ်	- ဆယ်၊ကပ် ထင်းငါငါ ။

ဆန္ဒမထေရ်၊ဝတ္ထု ထွ၊ယိုသွ။

၄။ မဟာကပ္ပိနမထေရ်းဝတ္ထု

နီဗ္ဗေဒဘုရား အောင်းအံ့ သာဝတ္ထိခမ်း ဇေးတဝွန်းကျောင်း၊
ကိုအတွင်း၊ ပွိုင်းပွိုင်းတွင်း၊ မဟာကပ္ပိနမထေရ်းယိုဝင် ဟော်၊ဗား
“မဟာကပ္ပိန မထေရ်းဝတ္ထု”ယိုသွ။

အိုးစခါ ဗားရားဏသီးဝင်၊ထျှ၊ ထာ၊ထ၊သား ခုံတန် အင်း
တခုံ၊ မဟာကပ္ပိနအလောင်း၊ ဆုတောင်းခါ၊ဖို ပဒုမုတ္တရ ဗ္ဗေဒဘုရား
ထျှ၊တင် ထွာထာ၊ထ၊သား အတန်အကဲ (ဖြားခုံ)နောင်၊သွ။

အတွင်းနင်၊ခါ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါး အပါ၊တရောင်ဖုံးနင်၊ ထာ၊ခွ၊
လစ်၊လာ၊ ထာ၊လျားလာလစ်၊လာ ယိုသွစ်၊လာနင်၊ အံ့ဒျား ဟိမ
ဝန္တား တခြာကို၊ ခမ်းခါလစ်၊လာနင်၊ သင်၊အင်းဟေ့၊ခုံ သင်၊အံ့
ဟေ့၊ဝင်၊နောင်၊သွ။

တိုးခေတနီ၊ - ပစ္စေကဗုဒ္ဓါးသွစ်၊ဆူး လွေ့၊ကွီခွန်အကူး
အညီး အီးဆို့၊ကျောင်း၊ ခွန်တန်ရိုး - “မွူးရင်၊နီ၊နင်၊ နီသွဉ်းသီး
ဆို့၊လှိုင်းမင်္ဂလာ အင်း၊ တိုးတရူးနီ၊မ၊ မာ၊ဖေး ဗ္ဗေဒ” လင်းချာ
နဲင်းနင်၊။

ပစ္စေကဗုဒ္ဓါးသီး အောင်းဟော် ကျွဲ၊သင်၊ချာ၊ သင်၊ခွဲဖြားခုံ
မာတင် ဖြားခုံမာရီ -

“တို့၊သွမ်၊ချိန်းတဲ့ တမွေးတောင်း၊ ဗ္ဗေဒစောင်းသီး ပွိုးထမင်း၊
ကျွဲ၊လွဉ်ယိုဗ္ဗေဒ”

“နီလွေ့၊ကွီ ခွန်အကူးအညီး၊ နီလူးခံးဆို့၊ကျောင်း၊ ခွန်ရိုး
‘တန်၊တောင်း၊ တရူးနီ၊မ၊ ဆို့၊ဖေး’တဲ့”

“နန်းမြှန်းဗွေ၊ နီသွဉ်းသီးခုံ လမ်းငင်းအဝ်းတရောင်၊ တလမ်း
တကျောင်း၊ ဆို့လူးနွောင်ချား ဗွေသြ”

ဖြားဒုံမာ အားမခံးငေါင်း၊ လောင်းပင်၊သင်၊ပါ တျိုးသင်၊ခုံ
သင်၊ဆော့တွေ့၊ ခွေလော့နာ၊ဝဲ တပ်တဲသေးချား အွဉ်လို့ဝင်၊
မာ၊စွဉ်းချား မလှုပ်တန်ဒုံကဲဉ်၊ ဖြားဒုံမာ နီဆော့တမာတင် ထူးနု၊
ယ၊ခွါ လွေ့တခြာကို ဖဲသောင်းဝါး၊ မာ၊လူးပစ္စေကဗုဒ္ဓါးသီး ကျောင်း၊
ပေး တလမ်းတကျောင်း၊ လမ်းပေါင်၊တရောင်၊ ကျောင်းပေါင်၊
တရောင်နောင်၊သွ။

လူးကျောင်းထွ၊တင် ဝါးတွင်၊သွံလာ ကပ်ပါဒဲဉ်သွမ်၊ ဝါး
ကထင်းကျွမ်နောင်၊ လူးပါသင်္ကန်း တစွဲးတန်းတရောင်၊ အစွဲးပေါင်၊
တရောင်၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါးသီးတဲ့ ဟော်၊ဖေးတရာ၊ အနုမောဒနားထွ၊ခါ
ကျွ၊ချာသင်၊ခန်းချား ဟိမဝန္တာနောင်၊သွ။

ဒုံသားခိုမူး ကွပ်လူးဗားနဲင်းနပ်၊တင် ဘဝတသာ ကထင်း
ပြောင်၊ငါနပ်၊ တျိုးထင်းလူးခမ်း တားဝတီသား၊ ခံးစာ၊ လူးချမ်းသား
တွင်၊ လို၊ခမ်းသူ၊ ကဿပဘုရာ၊ပွင်၊တင် ဖြားဒုံတဲ့ လင်၊ကျိတ်
သဋ္ဌေပိုခို၊ ဖြားဒုံမာတဲ့ ကျိတ်သဋ္ဌေပိုမူး၊ ထွာချာယင်း တမာဝါ၊
အသွ၊ခိုဖုံးတဲ့ သင်၊ခွဲဗူး၊ အသွ၊မူးဖုံးတဲ့ သင်၊ခွဲခြဉ်း၊ အကံးပေါင်၊
အကျောင်းထျိက်ယင်းလို့ဝင်၊ဖုံးသွ။

တျိုးခ၊တလဲင်း၊ ဝွေ၊သီးထင်းနားတရာ၊တွင်၊ ခမ်းလော့တန်
လွဉ်၊ သျှင်းဖူးဝေး စင်၊ဖူးဝေးဖုံးနောင်၊ လွင်းလွေ့ထေ့ အဗွေသျှင်း
အဗွေစင်၊ဖုံးထျ၊ ဝွေ၊သီးလို၊စျိုးဖုံးနပ်၊ အားကျိုးခရား အဲဉ်ထဝ်းတင်
ပေါင်၊လို့ဝင်၊ ဆို့လူးကျောင်းတန် တကျောင်း။

မာ၊ပွယ်၊ နားကျောင်းကျို၊နဝ်၊ မာ၊ပွယ်၊နွတ်၊နီနွတ်၊နာ၊၊
ပင်ဗွေးဘုရာ၊ တွမ်းသံးဃာ၊ စီးဝရာ၊သင်္ကန်း၊ လူးရဟန်းတပါ၊
တစွဲ၊တစွဲ၊၊ ဖြားဒုံမာနဝ်၊ ပူးဇော၊ပါ ကောင်း “အနောဇာ” ကွီ
ပါဆု၊နဲ၊င်းယို -

“ဘုရာ၊ဗွေးမျတ် ဗွေးဩ - ထွာဘွဲ၊ဘဝမဲ့င်၊တဲ့ယောင်း
ခွေသွဉ်းနမ်းခန္ဓာ၊ သွီးယားယောင်ဆင်၊ ယံကဗွန်ဝီလင်၊ချား ကင်း
အနောဇာ၊ယို ဗွေးဩ၊ ခွေသွဉ်းတဲ့ ဖေးကမဉ်းချား “အနောဇာ၊”
ဗွေးဩ” ကွီပါဆု၊နဲ၊င်းနဝ်၊တင် နီဗွေးဘုရာ၊ရို၊ -

“တကာ၊မ ကမဉ်ထူး၊ တကာ၊မူး ကမဉ်လ၊၊ ယံကဗွ
တန၊သွော့နော” ဟော်၊ချာဖေးချား အနု၊မောဒနားနဲ၊င်းနဝ်၊သွ။

ဘဝတသာ ကထင်းပြောင်၊ငါနဝ်၊ တွီးထင်းယင်း လူ၊ခမ်းဖုံ၊
တွီးနီဗွေးဘုရာ၊ ဂေါတမစိုးနဝ်၊ သင်၊တောလို၊ဒုံ၊ အုံတော လို၊ခမ်း
ဖြားဒုံနမ်းနဝ်၊ ထွာခွန်တန် “မဟာကပ္ပိန”၊ ဖြားဒုံမာနဝ်၊ ထွာနင်၊တန်
“အနောဇာ၊ဒေးဝီ၊”၊ လူးညို၊တန်၊ဖက် သွ၊ရက်ဖုံ၊နောင်၊ သင်၊ထွာ
အမတ်ဖုံ၊ ထွာအမတ်မာဖုံ၊ ရွဉ်အာခြွေခြား၊ ချမ်းသားနဲ၊င်းခွန်နဝ်၊
နေနေဖုံ၊သွ။

သေဟောဝ်လစ်၊ဗား လို၊ဒါ၊လစ်၊ဖြာ၊ ခွန်ဖေးခါ၊တာ၊ဝွန်၊
သွံယူးဇနားအကို တွီးကွဉ်းနောင်ထင်၊ မဉ်းဟွို၊န်ရတနားသွံပါ၊
သတင်၊နဝ်၊ လမ်းဟွို၊န်ဗားခွေ၊ ထွဉ်သေသား လယ်၊စော၊တနား
နဲ၊င်းနောင်၊တဲ့ တဟွို၊န်တဝ်းရင်၊ရင်၊ လ၊တဝ်းသတင်၊တထွောင်း
ထွောင်းသွ။ ဆိုင်၊နဝ်၊ တွီးတနီ၊တွေ့၊ -

ခွန်တန် မဟာကပ္ပိန ထုမ်းတွမ်းသေ “သုပတ္တ” လွေ့ညယျာဉ်း
မြဲ၊ ခွန်တန်ဆရာ အမတ်ပေါင်တရောင်တဲပါ၊ လွေ့ခွဲခန်း လောဒင်း
ကွန်း အဆွိုင်၊ ငတ်၊ ရှာ၊ နို့လွဉ်ဝေင်၊ ကိုတင် ခွန်တန်ရီဆွမ်း -
“သီအောင်းခမ်းမိုင်၊ လွဉ်”

“နီသွဉ်းသီး အောင်းသာဝတ္ထိခမ်းလွဉ် ဗွေးသြ”

“သီခမ်းသူ၊ သတင်၊ ထူးအောင်းနေဟောင်း”

“နီသွဉ်းခမ်းသူ၊ သတင်၊ ထူး ဘုရားပွင်၊ လဲဉ်းသွ။ ဗွေးသြ”

ခွန်တန် မဟာကပ္ပိန ထင်းဟွိုန် “ဘုရား” ငေါင်းနပ်၊ နပ်၊
သရေအားတက် နပ်သက်ငါး မရေမရားတွော့ ဒေါ့နဲဉ်းယို -

“ခွေအီးဖေးသီဆု၊ တသိန်၊ လွိုနပ်၊ အလင်သတင်၊ ထူး
အောင်းဖျင်ကနဲ”

“တရားရတနားတဲ့ အောင်းလဲဉ်း ဗွေးသြ”

“ခွေအီးဖေးဖျင်သီ ဆု၊ တသိန်၊ လွိုနပ်၊ အလင်သတင်၊
ထူး အောင်းဖျင်နေဒွိုန်းနဲ”

“သံးဃားရတနားတဲ့ အောင်းလဲဉ်းသွ။ ဗွေးသြ”

“ခွေအီးဖေးဖျင်သီ ဆု၊ တသိန်၊ အမတ်တန်သီးဖုံး၊ နီအီး
မားဟားနဲဉ်းမိုင်၊ ယို”

“နီဗွေးဟာ အီးမားနဲဉ်းမိုင်၊ ဗွေးသြ”

“ခွေတဲတဲ့ အီးလွေ့ပိုင်ချားရဟန်း၊ နီဗွေးဘုရားထူးသူ”

“နီသွဉ်းသီးတဲ့ လွေ့လွဉ်ချား နီဗွေး၊ လွေ့ပိုင်နဲဉ်းနဲဉ်းချား
ရဟန်းဗွေးသြ”

နောင်ထွေတွော့၊ ခွန်တန်တဲမ်းလိတ်၊ ဖေးခန်းလောသား
ဖုံး၊ ဒေါ့ပါ ငေါင်းထွဉ်းနဲင်းယို -

“လောသားဖုံးဟွေး - ထူးလိတ်ယို လွေ့အွဉ်းနယ် နင်တန်
အနော့ဇာဒေဝီးသူနော၊ မွဲနင်တန် ထေဖေးသီ ဆုသွံသိန်း၊
အမဉ်းရီ နီခရာတဲ ‘အွဉ်းကိုင်ဟော်၊ ဖခေါ်နင်၊ လွေ့ဗိုင်လို့ဒျား
စင်၊’ လောင်းနယ်ပါ နဲင်းနောင်နော”

ခွန်တန်မဟာကပ္ပိန တွမ်းအမတ်ပေါင်၊ တရေင်ဖုံးနပ်၊ သင်၊
ချာဒွမ်ဟော်၊ အောင်းနောင်ကို လွေ့တငါစွဉ်း သာဝတ္ထိခမ်း၊
ဝွေသီးအီးလွဉ်နောင်၊ ပွေးဘုရာသေအွဉ်တင် လွေ့ကျိုးအုံပေါရီး
စွဉ်း ‘စန္ဒဘာဂါ’ ထီခြောင်ထျ၊ ညောင်းမွူးတန်ဆလ၊ အွဉ်းလေခပါ
ရောင်းတေားသူပါ၊ သပ္ပါယံးငါး၊ ကေးညှိုးခရာဟောင်ငါး မရေး
မရားနောင်သွ။

ခွန်တန်သီး လို၊စွါနပ်၊ လွေ့တနောက်က ထီခြောင်တန်
‘အပရစ္ဆာ၊ နီလဝါဟီနီ၊ စန္ဒဘာဂါ’ ထီခြောင်တန် သွံခြောင်ယိုသွ။
ဖောင်းလဲမအီ - ဖြဲလဲမအောင်းတွော့၊ ခွန်တန်မဟာကပ္ပိန နေးတွမ်း
ဘုရာဂ္ဂုဏ်းတေား ဗုဒ္ဓါနုဿတိ - ယူးလ၊ဘုရာဂ္ဂုဏ်း ကားအီ၊
ထီနဲင်းစွဉ်းဟံး၊ ခံးဆွော့ကတဲ၊ စောင်းပဲ့တင်းသေခင်း တဆင်းလွှမ်း
ပွန်းငါ၊ “အပရစ္ဆာ” ထီခြောင်၊ နေးတောတရာဗွန် ကားထီ “နီလ
ဝါဟီနီ” ထီခြောင်၊ နေးတောသံဃားဗွန်ကား “စန္ဒဘာဂါ” ထီ
ခြောင်၊ ထီးဖြောင်လွေ့စွဉ်း နီပွေးဘုရာ၊ အဝ်းသေလောင်းလင်၊
အွဉ်လို့ဝင်လွေ့ထေ၊ တရေဆယ်ကပ် ပွေးဘုရာမျတ်နပ်၊တင်
အွီးအိုင်ဟော်ကျာ၊ တရာမျတ်ထွါ၊ ထွာလို့စွဉ်း သောတာပန်း

ပုဂ္ဂိုလ်း၊ လိုးထုမ်းဒြပ် ပရိက္ခရာ၊ လူးဟးဖို သင်္ကန်း၊ တန်းဟးဖို ပရိက္ခရာတွေ့၊ -

လောက္ခုန်းသယ်းသားဖုံးနောင်၊ ထင်းလွေဟော်လောင်း၊
“သီအလိုးအောင်းမျိုးမိုင်းဟောင်း” နင်တန်ရီတဲ့ ဝွေသီး ကပ်ငါခန်း လိတ်၊ “ဆုးသီသွံသိန်းယိုနပ်၊ ဆုးထမိုင်းခရားဟောင်း၊ ဒေါ့နယ်နီ လှတောင်းနဲ့”

“လှချားမွေးဩ - လောကလို့ခမ်းယို မွေးဘုရားပွင်လဲဉ်း သွ။ မွေးဩ၊ တရာရတနာတဲ့ ပေါးလဲဉ်းချား၊ သံဃာရတနာတဲ့ အောင်းလဲဉ်းချား မွေးဩ၊ ကွပ်ပွိုး နီသွဉ်းသီးလောင်းနယ် ခွန်တန် နဲဉ်းနောင်တင် ရတနာသွံပါ၊ ဆုးသွံသိန်းနပ်သွ။ မွေး ဩ”

“သတင်ထူ၊ သတင်မျတ် ပဉ်နဲဉ်းယိုနပ်ဟေး ခွန်တန် ဆုးသီ သွံသိန်းနပ်၊ ဆွေငါး၊ ခွေဆုးခေါ်ခေါ်ချားသီ ရတနာသွံပါ၊ တပါးသွံသိန်း၊ သွံပါ၊ ကွတ်သိန်း”

ခွန်တန်ဆုးသွံသိန်း၊ နင်တန်ဆုး ကွတ်သိန်းတင် ဖေးသ တင်သား လှဆုးတဆီနီသိန်းထွ။တင် ဝွေသီးလောင်းသွပ်ပါ ခွန်ကဒေါ့အတိုင်း၊ ချိုင်းကားတင် စေ့စိန်းနပ်၊ အပ်လို့နင်တန်သီး၊ ခွန်တန်သီးစွိုး ထန်းလွေလဲဉ်း နီမွေးဘုရားထူး၊ အီးလွေမိုင်းရဟန်း အကျောင်၊ လောင်းနယ်ထွ။တွေ့၊ နင်တန်ဒေါ့ချာ -

“ခွန်တန်သူးနပ်၊ စေ့စိန်ဥစ္စာယို မတ်ချားနဲဉ်းယိုင်ထီ၊ ဝွေအိဒွမ်ထမိုင်းမိုင်း၊ ခွန်တန်ကပထူထိုးဒါး ယိုင်ထီဥစ္စာယို ခွေ

အမျိုး အီးအံးမွစ်နဲ့၊ ခွေတဲ့ တမည်လတမ်း၊ ခွေတဲ့ အီးလွေ့ပိုင်
 နဲင်းနဲင်းဒျား ရဟန်း” ဒေါ့ချာစွဉ်းကျက်ကျက်နဲင်းနပ်သွ။

အမတ်သီး လမ်းသားဖုံးတဲ့ရိုး -

“နီသွဉ်းသီးတဲ့ လွေ့လွဉ်းဒျား နီဗွေးမူ၊ လွေ့ပိုင်နဲင်းနဲင်းဒျား
 ရဟန်း ဗွေးဩ”

“မွေးသွ။ ပေါးနပ်တဲ့ လွဉ်ဟိုင်း”

နပ်တန် ဟဲ့နဲင်းနပ်ထွတင် ထမ်းလွေ့နေး သေလော
 ရထား၊ ဝွေသီးအစွိုးတဲ့ အဖြာတရောင်နေနေ၊ လွေ့ကားခြောင်
 သွံခြောင်၊ နပ်တဲ့ နပ်တန်နေးတွမ်း ရတနားသွံပါ၊ ဂွဏ်းတင်
 ကားလွေ့လ၊ စွဉ်းနောင်သွ။

နပ်တန်သီးစွိုး အဖြာတရောင် အီးဖျော်လွဉ်သွ။ အကျောင်၊
 နီဗွေးဘုရားသေတင် ရဟန်းတသာ အပါတရောင်နပ် နေးတွမ်း
 တံ၊ ခိုး၊ ခါးဆောင်းတဆင်းတွေ့၊ အနော့ဇာဒေဝီးသီး တထီး
 နှောင်တောင်း။

“ဘုရားမျတ်ဗွေးဩ -

ခွန်တန် မဟာကပ္ပိနသီးစွိုး အပ်းမိုင်ကို၊ အွဉ်းနယ် နီသွဉ်း
 သီးယို ဗွေးဩ”

“အုံလင်ကတဆင်းဟိုင်း၊ မဲ့သီအီးထီးဟားဒျား ဗော့ယိုကို”
 အနော့ဇာဒေဝီးသီးစွိုးဖုံးနပ် သရောင်းသရေ၊ အုံလင်၊ ပိုင်း
 နီဗွေးဘုရား၊ နီဗွေးဘုရား၊ ဟော်ဖေးတရား၊ တရားကထင်းသွတ်၊
 နပ်ခါ ကားကအပ်း ထွာလို့စွဉ်း သောတာပန်ဖုံး၊ ရဟန်း တသာ
 မဟာကပ္ပိနသီးစွိုးဖုံးတဲ့ အပ်းဗော့နပ်ကို နားတရားတင် တရား

ကထင်းသွတ်၊နပ်၊ ထွာလို့စွဉ်း ရဟန္တာဖုံးနပ်၊သွ။

အနောဇဏးသီးစွါတဲ ထွာလဲဉ်းအရိယာ၊ သောတာပန်းဖုံး တင် သဒ္ဓါးတရာ၊ ခွိုင်ခံးငါးလဲဉ်း၊ မာ၊နဲင်းမဲင်၊မဲင်တဲ သဒ္ဓါးတရာ၊ တကိုင်နှောင်တမ်းဒွါမ်၊ မဟာကပ္ပိနသီးစွါတဲ ထွာလို့လဲဉ်းရဟန္တာ၊ ကွပ်နပ်၊မ၊ အနောဇဏးဒေဝီသီး ကမဉ်ထီးဒါ၊ မဟာကပ္ပိနသီးစွါ၊ နောင်၊ နီဗ္ဗေဒဘုရာ၊ သစ်ကသိမ်ထို၊ တံ၊ရို၊တဲ အမူးစွါဖုံး ထီးစွော၊ စွဉ်းဗော၊နောင်၊ကို။

အခိုစွါဖုံးနပ်၊ ထွာလို့လဲဉ်း ရဟန္တာတင် ဣန္ဒြေဟပ်ငါး၊ ကေးညှိုးခရားဟပ်ငါးတွေ့၊ အနောဇဏးဒေဝီသီး သစ်ကထီးတဲ သ၊ရောင်းသ၊ရေ၊ နစ်နစ်သက်သက် ခေါက်ဝဲင်းလွ ပငါပရာ။

အနောဇဏးဒေဝီ၊ လောင်းဗွေးစောင်း ဗွေးဘုရာ၊နဲင်းယို-

“ဩဗ္ဗေ - နီဗ္ဗေသီးဖုံးနပ်၊ ရဟန်း၊ကိစ္စထွါရီးလဲဉ်းသွ။ နီသွဉ်းသီးတဲ မဉ်ပဲင်နဲင်းနဲင်းငါး ရဟန်း၊ ဗွေးဩ”

“တကာမူး နင်၊သီးဖုံးဟေး -

သီလွေ၊သွော့ သာဝတ္ထိခမ်း၊ ရဟန်း၊မူးသီးကျောင်းသူ၊ လွေ၊ပဲင်သွော့ ဒွါးရဟန်း၊မူးသီးထျ၊သူ၊ဟိုင်း”

အနောဇဏးဒေဝီသီးစွါဖုံးနပ်၊ ပဲင်းဗွေးဘုရာ၊ ပဲင်းရဟန်း၊ သီးဖုံးထွါခါ ကျွ၊ငါလွေ၊ သာဝတ္ထိခမ်း၊ လွေ၊ရဟန်း၊မူးကျောင်း၊ လွေ၊ပဲင်ရဟန်း၊မူးထွါ အားထွတ်မွေးတရာ၊ဖုံးတင် တပေါးည တောင်းအချိန်းခါ၊ ထွာလို့နဲင်းနဲင်းစွဉ်း ရဟန္တာဖုံးနပ်၊သွ။

နီဗ္ဗေဒဘုရားတဲ့ ဟဲ့ရဟန်အပါးတရောင် နေ့တွမ်းဈာန်၊
ကျွဲထင်းဗိုလောင်း၊ ကျွဲသင်သာဝတ္တိခမ်း ကျောင်းဇေတဝ္ဋန်းကို၊
တို့သင်ကျောင်း ဇေတဝ္ဋန်းကိုနပ် မဟာကပ္ပိနမထေရ်နပ် ဆင်း
ဆင်းရိုး - “အဟောသုခံ , အဟောသုခံ - ချမ်းသာမွေးစွဉ်းထား
ဟွေး၊ ချမ်းသာမွေးစွဉ်းထားဟွေး” ဆင်းဆင်းဒေါ့ခန်း ငေါင်းဥဒါန်း
နဲင်းနောင်။

ပုထုဇဉ်း ရဟန်သီးဖိုး ဆင်းဆင်းဟွန်တင် လွေလောင်း
နီဗ္ဗေဒဘုရားနဲင်းယို -

“ဩဗ္ဗေ - မဟာကပ္ပိနမထေရ်နောင် အုံမဲ့င်ကိုကိုတဲ့
ဆင်းဆင်းရိုး - “အဟောသုခံ , အဟောသုခံ - ချမ်းသာမွေးစွဉ်း
ထားဟွေး၊ ချမ်းသာမွေးစွဉ်းထားဟွေး” အောင်းပစိုးခန်း ငေါင်း
ဥဒါန်းနဲင်းနပ်၊ အလွိုးယူးလျာ ကားမဂ္ဂဏ်း ချမ်းသာသနယ်
ဗ္ဗေဩ”

“တပဲ့ ရဟန်သီးဖိုးဟွေး -

မဟာကပ္ပိနမထေရ် ရေးကားမဂ္ဂဏ်းတမွေးတမ်း၊ လလဲဉ်း
တရာထူး တရာမျတ်တင် အနစ်သက်ချာ အတရာ၊ အသု
ရေလွဉ်းထားနပ်မ အရိုးနဲင်းနပ်ချာ”

နီဗ္ဗေဒဘုရား သျှင်နယ်ဖေး နဲင်းနောင်ထွါ ဟော်ပါ
တရာနဲင်းယို -

၇၉။ ဓမ္မပီတိ သုခံ သေတိ၊ ဝိပ္ပဿန္တေန စေတသာ။

အရိယပ္ပဝေဒိတာ ဓမ္မေ၊ သဒ္ဓါ ရမတိ ပဏ္ဍိတော။

၇၉။ ဂါးထားအနက် -

ဓမ္မပီတိ - မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်၊ လူတန်းတွက် ကနစ်သက်တရား၊ ပါ၊ တဖြာနက်၊ သေတိ - ဗေဒနာ၊ သုခံ - ချမ်းချမ်းသာသာ သွ။ ပဏ္ဍိတော - ပညာသိရှိနက်၊ အရိယပုဂ္ဂိုလ်တော - အရိယာ၊ ကဟော်ခါ၊ ဓမ္မေ - တရားအလောင်း၊ ဝိပဿန္တေန စေတသာ - နေ့တွမ်းသကြောင်းထွါ၊ သဒါ - မှတ်ခါတွဲယမ်း အံ့ဉ်ထမ်းထွါ သေ ခေ့လေစွဉ်းချာ၊ ရမတိ - ပျော့ငါးနက်သွ။

၇၉။ ဂါးထား ပြန်ပအိုဝ်းခြင်ခြင် -

မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်၊ လူတန်းအတွက် ကနစ်သက်တရား၊ ပါ၊ တဖြာနက်၊ ဗေဒနာချမ်းချမ်းသာသာသွ။ ပညာသိရှိနက်၊ အရိယာ သီး ကဟော်ခါ၊ တရားအလောင်း နေ့တွမ်းသကြောင်းထွါ၊ မှတ်ခါတွဲယမ်း အံ့ဉ်ထမ်းထွါသေ ခေ့လေစွဉ်းချာ ပျော့ငါးနက်သွ။

၇၉။ ဂါးထား အဓိပ္ပါယ်အချွတ် -

ပါ၊လူတရား၊ နစ်သက်တရားနက်၊ ဗေဒနာချမ်းချမ်းသာသာ၊ ပညာသိရှိနောင်၊ ပျော့လွဉ်းသေးသေးချာ၊ အရိယာသီး တရား အလောင်းနောင်သွ။

နားဟားတရားယိုအကျိုး

ဟော်တရားယို ကထင်းသွတ်နက်၊ နားတရားသား လိုအာ ထွာသောတာပန် - စတင်နိုင်နောင်သွ။

**လ၊ဗဟုသုတ လ၊အိသတိ၊နဲင်းယို
ဟော်၊ထွားသွဉ်ဗား မဟာ၊ကပ္ပိန မထေရ်၊ဝတ္ထုယိုတင် -**

- ၁။ လို၊ကအွဉ်မား ကုသိုလ်းသားနဝ်၊ ဘဝမဲ့၊တွဲယဝ်း အဆင်း
အရန်းထိုလဲဉ်းဝင်၊ ချမ်းသားလဲဉ်းဝင်၊ အကျောင်၊ ၊
- ၂။ မားတဝ်းအကုသိုလ်း၊ ပေါးမား၊ချားကုသိုလ်းနဝ်၊ တတွိုးဗား
တဝ်း အပါယံး၊ ဘွံးနယ်းလူ၊လို၊ စိုးစံးသုခ ဈမ်းဘဝထွူခါ
ထွာဗားရဟန္တာအကျောင်၊ ၊
- ၃။ ဟွိုန်ဗား “ဘုရား - တရား - သံဃား” ငေါင်းမင်္ဂလား
နောင်၊ အငို၊တန်းငါး၊ မဉ်းတရေဆယ်၊ကပ်နဝ်၊ ယိန်းမျတ်
ငါးအကျောင်၊ ၊
- ၄။ မဉ်းယွမ်းသီ ယွမ်းပဲစ်၊မွေး ဘုရား တရား သံဃားရတနား
မျတ်သွံပါ၊ဂ္ဂုဏ်းတေားနဝ်၊ တွူးဖါး ကားဗ၊ဇွောင်၊ အယပ်၊
အခဲင်း အမျိုးမျိုး အကျောင်၊ ၊
- ၅။ လူးညီ၊တန်၊ဖက် သွ၊ရက်ဖိုးနဝ်၊ သင်၊လူးညီ၊တန်၊ညီ၊ဗား
ယင်းလိုဝင်၊ အကျောင်၊ ၊
- ၆။ “ဓမ္မရသ - တရားအရသာနဝ်၊ ယံလဲဉ်းက” “ဓနရသ -
ဥစ္စာအရသာ” အကျောင်၊ - စတင်နဲင်းနဝ်၊ သေထွ၊လ၊အိ
သတိ၊အာတန်သွူ။

ဟေဘိက္ခု - အဓိပ္ပါယ်

“ဟေဘိက္ခု - လွှဲဟင်းရဟန်” ပေါးနီဗ္ဗေဒဘုရား ဟဲ့ရဲရဲ နှင်းငါးတွဲ ထွာစွဉ်းရဟန် (အိတွမ်းသင်္ကန်း ပရိက္ခရာ၊ ထင်းဟး သိမ်း၊ ဖတ်ဟးနေး ကမ္မဝါး မွေးတောင်း)။

၇၉။ တရာ၊ဂါးထား၊ ငေါင်းလင်္ကာ

၁။ နှစ်သက်လင်္ကာ၊ မျတ်တရာ၊ ဗေဒင်ထား၊ ချမ်းသာထွာ။

၂။ ပညာသျှဗ္ဗေဒ၊ ပျော့လွှဲသေး၊ ဓမ္မ တရာဗွာ။

၇၉။ တရာ၊ဂါးထား၊ လင်္ကာကဗျာ

အားထွတ်လင်္ကာ - တရာသစ္စာ

ဗေဒင်ဟး ချမ်းသာ - ယံငါးလွှဲပါ

အရိယာဟော်ခါ - တရာ ထိုငါး

လင်္ကာဟေး - ပျော့မွေး စွမ်းနီဟာ ။

မဟာကပ္ပိနမထေရ်ဝတ္ထု၊ ထွာယိုသွ။

၅။ ပဏ္ဍိတသားမဏေးဝတ္ထု

နိဗ္ဗေဒဘုရား အောင်အံ့သာဝတ္ထိခမ်း ဇေတဝန်ကျောင်းကို အတွင်း ပွိုင်းပွိုင်းတွင်း သျှင်းပေးပဏ္ဍိတတင် ဟော်၊ဗား “ပဏ္ဍိတ သားမဏေးဝတ္ထု” ယိုသွ။

အိုးစခါ ဗွေဘုရား ကဿပတွင်း တပဲ့ရဟန္တာ၊ သံဃား ပေါင်း အပါးနီသောင်းဖုံးနပ် ကျွဲလွှဲ ဗားရားဏသီးခမ်း၊ လိုလမ်း ဖုံးတဲ့ သွမ်းဖြာတစွဲ၊ တဆီတစွဲ၊ စတင်နိုင်းနပ် သးသွိုသးသွင်း စီးရင်းသွမ်းပန်၊ ကပ်လူးရဟန်းထဉ်း၊ မာလွ “အာဂန္တုကဒါန” နိုင်း နောင်ဖုံးသွ။

အတွင်းနောင်ခါ မွူးယာခိုး ခးတနီ၊ သွိုသွမ်းထွယောင်း ဘုရားစောင်း ကဿပ ဓမ္မဒေသနာ၊ ဟော်ဖေးတကာမူးခိုသီး နိုင်းယို -

“ ၁။ တကာမူးခိုသီးဖုံးဟွေး -

လောကအကိုယို လိုယင်ဟန်းနောင်၊ လူးဒျား ဝွေတခြုံဥစ္စားလွမ်း၊ ‘နီဆေးတမာပါဝင်နပ်၊ ခရားကဲထမဲ့’ ယူးနိုင်းနောင်တင် လူးဒျားဝွေ လွမ်း၊ နီဆေးတမာ ပါတောင်းဝင်၊’ ပါနပ်၊ နပ်၊ ဘဝမဲ့တဲ့ယင်း ကွပ်ထားလူးဒါးနအကျို၊ တင် တခြုံဥစ္စား ခြွေခြားချမ်းသားဒျား၊ ကွဲတွေ့၊ နီဆေးတမာပါတင်းဝင်တင် ချွေရုံး သဟာယ သွခွခြေတန် ။

- ၂။ လိုယင်ဟန်နံ၊ နိဆောတမာဒျာ၊ ဝင်လျှမ်း၊
တို့ဥဋ္ဌေနမ်းနံ၊ လူတန်တံ၊ ပါနံ၊ နံ၊ ထွာ
ဘဝမဲ့တဲယောင်း၊ ချွေးရံသဟာယသွေ့ခွတဲ အာ
တန်ဒျာ၊ ကွဲးတော့၊ ကွပ်လူတန်တောင်းထား
တင် ကေန်၊ ခြောဒုက္ခ၊ ထွာလို၊ မွ လိုဆင်၊ ရယ်။
- ၃။ လိုယင်ဟန်နံ၊ အနမ်းတဲတလူတံ၊ ဝင်တဲ
ဖေးကလူကတန်နံ၊ နိဆောတမာတံ၊ ပါ၊
နံ၊ နံ၊ ထွာဘဝမဲ့တဲယံ၊ ကွပ်လူတံထား
တင် ကေန်၊ ခြောဒုက္ခ၊ မွဆင်၊ ရယ်၊ ဝင်တဲ
ကွပ်တနိဆောတမာတံတင် ချွေးရံသဟာယ
သွေ့ခွတဲအဲဉ်ထံ၊ လွှဲနမ်းဒုက္ခ၊ ထွာ ထာ၊ ကွီအံး
သား ဘဝ။
- ၄။ လိုယဟန်နံ၊ နမ်းတဲ လူတန်၊ မွေးထား၊ ဝင်၊
ဖေးကလူကတန်တဲ နိဆောတမာ၊ ပါနံ၊ နံ၊
ထွာဘဝမဲ့တဲယောင်း၊ ကွပ်လူတန်ထားတင်
ခြေခြားချမ်းသား၊ ကွပ်နိဆောတမာပါဝင်တော့၊
ချွေးရံသဟာယ သွေ့ခွတဲ အာမွေးစွဉ်း” နီဗ္ဗေ
ဘုရာ၊ ဟော်၊ နယ်နိုင်းနောင်၊ သွေ့။

ကထင်းဟိုန် နီဗ္ဗေဘုရာ၊ ဟော်၊ နိုင်းနံ၊ တင် ကအောင်း
ဗော၊ နံ၊ ကို ပါ၊ ပညာအောင်းတဖြာ၊ နံ၊ ယူ၊ နိုင်းယို -

“နမ်းတဲ့လူတန်း၊ ဝင်တဲ့ နို့ဆော့တမာ-မာ၊ နှိုင်းနပ်နပ်၊
ထွာဘဝမဲ့တဲ့ယောင်း ခြွေတဲ့ခြွေ၊ သွေးခွတဲ့အာ၊ ဖေးကထွာအယံနီ
စား နှိုင်းနပ်နပ်၊ ခွေအီးမာ၊ ကမ၊” သ၊ ကိုယူနှိုင်းနပ်၊ ယူထွေတင်
ပိုင်းရိုးရိုးသေးသေး၊ ဗွေးဘုရာထွေတွေး -

“ဘုရာမျတ်ဗွေးသြး -

ကုသိုလ်မွူးရပ်တာ၊ လက်ခံသွော့ တကာ၊ ခွေသွင်းဒေဉ်သွမ်း
ဗွေးသြ”

“တကာမညပင်၊ ကားမဲ့ပါ၊”

“သံဃာ၊ အောင်ကားမဲ့ပါ၊ ဗွေးသြ”

“ရဟန်းပေါင်၊ အောင်နီသောင်၊”

“နီဗွေးဘုရာတွမ်း၊ ရဟန်းပေါင်၊ နီသောင်နပ်၊ မွူးရောင်၊
ကျွဲလူခံသွော့ နီသွင်းသီး ဒေဉ်သွမ်း၊ ဗွေးသြ” ပင်လင်းစွဉ်း ရှင်းရှင်း
ဟန်ဟန်နှိုင်းနပ်တင် ဗွေးဘုရာတဲ့ လက်ခံဒျားနောင်သွေ။

ပါ၊ ကပင်သားနပ်၊ သင်ချာဒုံကိုထွေတွေး၊ သင်ဆော့တမာ
နှိုင်းယို -

“မိုးဖါ ဖူးဝေးအများသီးဖုံး ဗွေးသြ -

မွူးရောင်အတွက်တာ၊ ခွေသွင်း ပင်ခါလဲဉ်း ဗွေးဘုရာ၊
တွမ်း၊ ရဟန်းပေါင်၊ နီသောင်ဗွေးသြ၊ ကွပ်ပွိုးနပ်မ၊ ဖူးဝေးမိုးဖါ
သီးဖုံးတဲ့ ကနောင်ရာ၊ အပါပေါင်၊ လောင်သွော့သွမ်းဖျူး၊ လူး
သွော့ဒေဉ်ဗွာ ပဝါပရာ၊ ဗွေးသြ” နို့ဆော့တမာနှိုင်းနပ်တင် -

“ယိုဆရာ - နီအီးကပ်သွမ်၊ အပါ၊တဆီ၊ သွင်၊ဖေးပါ
နီစားရင်၊ဟိုင်း”

“နီအီးကပ် အပါ၊နီဆီ”

“နီအီးကပ် အပါ၊တချာ”

“နီအီးကပ် အပါ၊ငတ်၊ချာ”

အားမခံလူနဲ့နင်းနပ်၊တွေ့ အကျိုးဆောင်သား ပါ၊နပ်၊နပ်၊
တဲမ်းမိုင်သေ၊ခါ၊စားရင်၊ တဖြာ၊ထွူတဖြာ၊ တစွဲ၊ထွူတစွဲ၊နောင်၊
သွ။။

အတွင်၊နပ်၊ခါ ဟးရားဏသီးခမ်းကို ပါ၊ကမဉ်၊ဒါး “မဟာ
ဒုဂ္ဂတ-မဟာဒုဂ်” နပ်၊ ကေန်၊ခြာဒုက္ခမွေးစွဉ်းထား၊ အဝ်းသေ ပငါ
ပရာ။။

ပါ၊ကနီ၊ဆေးတမာသားနပ်၊ လွေ့ခွဲ မဟာဒုဂ္ဂတတွေ့၊
ဒေါ၊ဖေးနဲ့င်းယို -

“ယို မဟာဒုဂ် - မွူးရပ်၊အတာ၊ ခွေပင်၊သေ၊ ဗွေဘုရား
တွမ်း၊ ရဟန်း၊သံဃား၊ မွူးရောင်၊ယို ခိုခိုမူးမူး၊ အီးကပ်လူးသွမ်၊၊
နာ၊ဟာ အီးကပ်လူး ကားမိုင်၊ပါ”

“လို့၊ခြာဒုက္ခ လို့၊ကေန်၊မွေ့ယိုနပ်၊ အမျိုးကပ်နွောင်၊ သွမ်၊
နဲ့ ဆရာ၊ လို့၊ခြေမ၊ ဝင်၊ကပ်နွောင်၊၊ ခွေယိုနောင်၊ မွူးရောင်၊
အီးဒွိုးဒေဉ်ပဲစ်၊ (ဆန်ပြုတ်) တား ဟူပေးတစလယ်၊ငါတဲ့ အေဉ်ထမ်း
မွေ့ယို”

“ယို မဟာဒုဂ် - ဗားရာဇာသီးဝေင်တန်ကိုယို ဝင်က
အံးဗားဟောဝ်၊ ဝင်ကကွဉ်ကဗားဟောဝ်၊ ဝင်ကစံးဗားဗားစေ၊
စိန်၊ တွိုးနာနောဝ်၊ အံးစင်းနမ်း တနီမ္မုးမ္မုးသွမ္မုးမ္မုးတဲ တဟို၊
ကွဲတားငါတဲ တလတဝ်၊ နာလိန်၊ တွိုးသွမ္မုး အရန်းဖျိုးနဲင်းနဝ်၊
နဝ် -

‘အော် - ခွေယို ဇာတ်ကရီးပန်အွဉ် မာလွဉ်ဗားတောင်း
ကုသိုလ်းတမုင်မုင်မ၊ ယိုခါ ခွေတလတောင်း တမုင်မုင်ကရီးနဝ်၊
နာသေနေဟောင်း’

“ခွေအောင်းသေဒျား ဆရာ”

“နာအောင်းသေသွမ္မုးနဲင်းနဝ်ဟ ပွိုးထမုင်၊ နာမမာတမ်း
ကုသိုလ်း၊ နာနဝ်၊ အရွဲအောင်းပေး အောင်းဆားနေက၊ အားဗလ
တဲ ဗွေသအင်၊ စူမောင်နီပင်တဲ တန်ဒွတ်၊ နာမဉ်းအားထွတ်ကျို၊
စာမ္မိုင်ဟ ဒိုင်ပေးတဝ်း ဟန်းပေးတစော နာလူးနွှင်ဗားမတဝ်၊
နာဟောဝ်လူးတောင်းနဲ ပါနောဝ်”

မဟာဒုဂ်နဝ်၊ ပါလိုဒါ၊ ကထင်းဒေါ၊ နဲင်းနဝ်တင် ဟိုန်မွေး၊
ကွဲစွေးစွေးတွေ၊ မဲဉ်းငါ၊ စူအား ခင်းအား နမ်းအား၊ အားအောင်း
ဗွေဟေးဗားထာ၊ ယူးဖျိုးဖါ၊ ရိုးဒျားတခြါအိုင်ထင်း-တဲ၊ ခွေထာ၊
ယူးယိုမွေးတမ်း၊ မဲဉ်းဒျားဆရာငေါင်း၊ လူးမတန်မ၊ ကွပ်တလူးဖို
တမ်းမ၊ ဒုက္ခ၊ ပေါးတလူးတမ်းဟ မဲဒုက္ခထင်းထင်း၊ သေစင်းသ၊
ဝ၊ သေထွ၊ အကျိုအကျောင်း၊ သလဲင်းပြောင်း အလေ၊ ထာ၊
သူးသေ အောင်းလဲဉ်းနောဝ်မ -

“ဆရာ - သွင်ဖေးပါခွေ ရဟန်းတပါး၊ ခွေအီးထုမ်းမာ၊ ထာမာ၊ ခွေအီးလူးကပ် ရဟန်းမျတ်တပါးသွမ်၊” အားမခံနဲင်း နဲင်း၊ အားမခံရဲင်းရဲင်းစွဉ်းနဲင်းနောင်သွ။

ကွဲးတော့ ပါပညားသားနောင် “ရဟန်းတပါးပေးလွမ်း၊ အရေတတန်တောင်း၊ တဲမ်းခါတောင်းတဲ့ ထွာကဲထမဲ့” ယူးနဲင်း နပ်တော့ တဲမ်းသော့ဖေးတောင်း စားရင်။

မဟာဒုဂ်နပ် နဲစ်သဲင်စွဉ်းအလမ်း၊ တွိုးလမ်းတော့ ဒေါ့ဖေး အမာနဲင်းယို -

“ယို ပါးပူးဖြားနပ် - မွူးရောင်နပ် လိုလူလိုဝေင်၊ ခိုခိုပူးပူး အီးလောင်လူးကပ်သွမ်၊ ခွေခွဲပါ အကျိုးဆောင်းသားတင် ချား ဖေးခွေ၊ ထွဉ်းခွေ ကပ်လူးနဲင်းနဲင်း ရဟန်းတပါး၊ ခွေသွင်ခါလဲဉ်း စားရင်၊ မွူးရောင်မဲ့ နီတဲ့ ကပ်နဲင်းနဲင်း ရဟန်းတပါးသွမ်၊”

“နီကကေနီ၊ ကဒုက္ခထာနောင် နာမာထမဲ့ မအားမ ခံနဲင်းနဲင်းတို့ဝင်၊”

အမာနင် ပဲစ်တင်းတင်း အဝါနဲင်းနပ်၊ အမာတဲ့ သရောင်း သရေ ရိုးဒျားနဲင်းယို -

“အားမခံ လူးနဲင်းနပ် မွေးဒျားဝေးခို၊ နီယိုနပ်၊ ဇာတ်ကရီး ပန်အွဉ် တလူးလွဉ်ဟားတင်းထာမ၊ ကေနီခြောဒုက္ခ၊ မွဆင်ရယ်၊ ဟားနဲင်းယို၊ နီတမာဝါ၊ ထုမ်းမာထာမာတင် မွူးရပ် မဲ့ရဟန်း တပါးအတွက် နပ်နပ်သက်သက် နီလောင်နဲင်းနဲင်းသွမ်ဖျူး၊ နီ

လူနဲ့ရဲရဲနဲ့ရဲရဲနဲ့သွမ်းပွာ၊ နီမာ၊ထွာထွာက ကုသိုလ်မေ”

ချဲ့သနဲ့ရဲရဲနဲ့ရဲရဲထွာခါ မာမာဝါဝါ၊ ထန်းတခါ၊ အံ့စင်းနမ်း၊
လင်လမ်း လွေထုမ်းထာမာ၊ အဝါနုရ် နုကလွေသဋ္ဌေလမ်း၊
သဋ္ဌေရီဆွမ်း -

“မောင်းမဟာဒုဂ် - နာလွဉ်အံ့စင်းနမ်း မာထာမာနဲ့”

“မွေးအော် - လွဉ်မာထာမာ၊ ပွေးအော်”

“နာမဉ်မာ ထာမာအမျိုးမိုင်း”

“ကမ်းသဋ္ဌေကထွဉ်၊ မာစွဉ်ပွေးအော်”

“မွေးသွူ - မွူးရပ်နီ၊ နီအီးကပ်သွမ်၊ သံဃာအပါသွံ
ချာ၊ လွဉ်ဟိုင်း ဆေးဖေးနီသိုယို၊ ယိုခွါ၊ ထူးဟိုင်း၊ ဆေးဟိုင်း”

မောင်းမဟာဒုဂ်တဲ့ ပသိမ်းခြားခြံ့စွဉ်အကီ၊ စူသဲဉ်ခွါ
ထိုး၊ အွဉ်မိုးသိုခြံး၊ သိုခြံးတဲ့ကတန်၊ ခွါငေါင်းတဲ့ကသန်၊ မဟာ
ဒုဂ်လွှဲတဲ့ကဗန်၊ သိုလန်စွဉ်၊ ပဉ်ဗားဗား၊ သိုအျားစွဉ်ပဉ်ခေါင်
ခေါင်၊ ထွားဟောင်းငါးတင် သဋ္ဌေအုံလင်ထွား၊ တဲဝါးငါးတွေ့၊
သဋ္ဌေအုံလင်ယင်၊ အားရဲငါးတလာ၊ မဟာဒုဂ်ပျားငါးအကျောင်၊
ခရား အောင်းရဲရဲနဲ့မိုင်းနဲ့။

“မောင်းမဟာဒုဂ် - ဟန်းနီ၊ နာမာမွေးစွဉ်ထာမာ၊
အကျောင်ထူတဗားဗား၊ အခရားထူတစွိုးစွိုး အင်းရဲရဲနဲ့မိုင်း”

“သဋ္ဌေပွေးသြ - ‘မွူးရောင်နီနုရ်၊ ခွေသွဉ်အီးကပ်
ရဟန်းတပါသွမ်၊ ကွပ်နောင်မ၊ ဟန်းနီယိုနုရ်၊ ကျိုးစာမွေးဗား

ထားမာ၊ ပျော့ငါးထား၊ နှဲင်းယိုသွူသြ”

သဋ္ဌေကထင်းဟွိုန် မောင်းမဟာဒုဂ်ငေါင်းနှပ်တင် သ၊
ရောင်းသ၊ရေထွူခါ ယူတော့ပါနှဲင်းယို -

“အော် - အံ့ဖြားခရားတန်ဟွေး၊ ပါယိုနှပ် ကပ်ပွိုန်စွဉ်း
သွမ်တန်ဟွေး၊ ‘ခွေယိုနှပ် လိုးခြောတဖြာ’ အံ့တော့တမ်းထားတင်
‘အံ့စင်းနမ်း မာထားမာ၊ မဉ်ကပ်ငါး ရဟန်တပါးသွမ်’ အားမခံ
ပွိုန်စွဉ်း နှဲင်းနှပ်တန်ဟွေး” သဋ္ဌေယူစွေးတော့ပါစွဉ်းနှဲင်းနောင်။

မဟာဒုဂ်ဆေးသိုး ကထင်းထွူနှပ် သဋ္ဌေရိုး -

“အဟင်စားဟူတရေ၊ ဟူသလေလစ်ပြယ်ယိုနှပ် နာ
အားခ၊ ယိုလစ်ပြယ်နှပ် အောင်းဆုဒျားနာ၊ မဟာဒုဂ်နောင်
ဟန်နီယို လလွှဲဟူလစ်ပြယ်ပဉ်တင် ဒေကာခင်းစုစ၊ သ၊ရောင်း
သ၊ရေ နှစ်သင်လွေလွေစွဉ်း အလမ်းသူသွူ။

မဟာဒုဂ်အမာနပ်တဲ လွေထုမ်းထားမာ၊ လွေထေ့သဋ္ဌေ
မာထု၊ သဋ္ဌေမာရီဆွမ်းနှဲင်းယို -

“နာမဉ်မာ ထားမာအမျိုးမဲ့င်”

“ဗွေးမူး ထွဉ်းမာထားမာ အမျိုးမဲ့င်တဲ မာဖေးဒျား”

“ပေါးနှပ်တဲ ထောင်းဖေးနီဗွူယိုဟဲင်း”

မဟာဒုဂ်မာနပ် ကုင်းလဲဉ်းကပွိုင်းနီ၊ ဟန်နီယို ဝွေပျော့
ငါး၊ နှဲင်းစွဉ်းဒျား အီးကျူးပါတာ၊ ထောင်းထောင်းထွူသ၊ လ၊
အာယိုမွေးစွဉ်းထား။

သဋ္ဌေမာ ထွားဝွေမာ၊ထာမာ၊ ပျားငါးတင် ခီဟးနဲင်းယို-

“နင်၊ - နာမ္မော ပျားသွင်းငါးနပ်၊ အကျောင်းထူအဝ်း
နဲင်းမိုင်”

“ခွေသွဉ်းမှုး အံးစင်းနမ်း ဟန်းနီယိုနပ်၊ မ္ဗူးရောဝ်အတား
မည်လောင်နဲင်းနဲင်းငါး ရဟန်းတပါးသွမ်၊ ဗွေးဩ”

သဋ္ဌေမာ ကထင်းဟွိုန်ငေါင်းနဲင်းနပ်တင် -

“အော် - အံးဖြားခရားတန်ဟွေး၊ ပါးမှုးပေးယို သးကို
စေးတနား လိန်ခံးလောင်၊ဗွိုန်စွဉ်း ရဟန်းတပါးသွမ်တန်ဟွေး”
ယူးစွေးနောင်အတွက် သဋ္ဌေမာတဲ့ နပ်သက်မွေးစွဉ်းထာသွ။

သဋ္ဌေမာဖေးသင်၊ ထောပတ်၊ ဖိုးနဲင်းထီ၊ ခဲဉ်း-စတင် အိုမီး
အိုမက်၊ဖုံးတွမ်း ဟူသလေးတပြယ်၊ အဝါလးသွမ်၊ပြယ်၊ အမာ
ဟူတပြယ်၊ ထွာညီဝင်၊ ၉-ပြယ်တင် ဟူနပ်လုမ်းလဲဉ်းသွ။
အောင်ကွဲင်ဟန်းအိုတား။

ဟန်းနီယို အီးကပ်ဟးသွ။သွမ်၊ (ယာ)တင် မာမာဝါဝါ၊
ထွိုင်းစောင်းထွူတွေ့၊ အမာဒေါ့နဲင်းယို -

“ဝေးခို - လွေထုမ်းလွဉ် အိုသဉ်အိုလားဟဲင်း” အမာ
ထွဉ်းနဲင်းနပ်တင် အဝါမဟားဒုဂ်တဲ့ လော့ဝဲ့ လွေထုမ်းစွဉ်းဒျား
အိုသဉ်အိုလား၊ အလားအစော့ ထုမ်းတမော့တမ်းတင် ဒိုင်ငါငါ
ကာတောတောတွေ့၊ လွေမော့စွဉ်း ပါးတခွေထ။

“ဟေ့ မဟာဒုဂ် - ဟန်းရောင်ယို နာမပျော့ငါးနောင်၊
တဲက်ပါစဉ်း ငေါင်းတန်နဲနဲမိုင်၊ အကျောင်အရား အောင်းဒါးနဲနဲ
မိုင်ဟောင်း”

“ခွေအီးကပ် ရဟန်းတပါးသွမ်၊”

“အော် - နဲနဲနပ်ရိုးသွေ့၊ အံ့ဖြားခရားတန်၊ အိုသဉ်
အိုလားနပ်၊ ရဟန်းသွံ၊ အမျိုးအီးအီးနဲ”

“အီးတောင်းတဲ့ အီးမာကဲနဲနဲမိုင်၊ နီနွောင်ကျွံအိုလား၊
နီဒါးကျွံအိုသဉ်လွမ်ဟ၊ ထပေးအဲဉ်ထောင်း နဲနဲနာဟနော”

“ဝီလွေ့ တဝေါင်ဖူး၊ ထူးလွေ့ ထဝေါင်တန်ယိုဟဲင်း ပါ၊
နောင်”

ထသား အရောင်နပ်၊ ခွန်လွဉ်ဖြေ၊ သဌေ့လွဉ်ထူးတင်
စာဟးဟောင်ငါး၊ တျိုးမဟာဒုဂ်နပ်၊ ဝွေဖေးခြင်သင်နေ၊ မဟာ
ဒုဂ်တဲ့ ရေးအိုသဉ် လတောထယား၊ ရေးအိုလား လတော ထ
ဝေါင်၊ ဟန်းရပ်ယို ဝွေကံးဟောင်မွေးထား။

နီဗွေဘုရာ၊ ထွားတွမ်းဉာဏ်တော့ ထွားလောကကို ‘ဟန်း
နီယို ပါမိုင်အီးထွိုက်ချစ်ဟောင်း’ မဟာဒုဂ်တဖြာ ပေါးသော့
နီဗွေဘုရာဉာဏ်တော့ စက်ပွိုင်းကို၊ “အီးထွာနဲနဲမိုင်ယို” က
ထင်းဆင်းချင်းနောင် -

“အော် - မဟာဒုဂ်သီးတမာဝါ၊ အီးကပ်ရဟန်းတပါး သွမ်
ဟယို”

ဗွန်ထိုဗွေးဘုရားတဲ့ ကျွဲသတင်းသွံ၊သော့ဟော့၊ ဂန္ဓကုဋ်
ကျောင်းပေးကိုနပ်၊သွ။

မဟာဒုဂ်တဲ့ သစ်ကလ၊ထဝေါင်၊ အပ်နပ်၊သင်၊ချာ ခင်းကာ
စ၊စ၊ ကထင်းဗုလမ်းငါ ကာထင်းတဒေါင်အတွင်း၊ သိကျာမင်းရား
ဇာ၊ ကမ္မလာလျားဆွေ့ထာ၊တင် ခွန်သိကျာ၊ကထင်းယူအလျား၊
ကထင်းထွားအဆွေ့နပ်၊ သေဟးခန်းနဲင်းယို -

“အော် - မဟာဒုဂ်သီးတမာဝါ၊ အီးကပ်ရဟန်းတပါ၊
သွမ်း၊ လွေ့အံးစင်းနမ်း၊ ခွေမည်လင်၊ခွီးဖေးနပ်၊ ယံငါးသနယ်ယို”
အသ၊ကို ယူနဲင်းနောင်၊။

“လမ်းယို လိုးမာ၊တောင်း ထာ၊မာ၊ဟောင်းနဲ”

“လွဉ်ယိုမ္မိုင် ပါ၊နပ်၊ နာ၊မာ၊ဒါးထာ၊မာ၊ အမျိုးမိုင်၊”

“ခွေခွီးဒဲဉ်ခူ၊ဖြူဖြူ၊ ခွေခွီးဟန်းအို အီးအီးဒါး”

“မွေးသွ။ နီတဲ့ လိုးခွီးဒဲဉ်၊ လိုးခွီးဟန်းအိုမွေ့ယို၊ ကွဲး
တော့၊ ခွီးဒဲဉ်နပ်၊ ခွီးခ၊ကားယို၊ ခွီးအိုနပ်၊ ခွီးခ၊ကားနပ်၊နပ်၊
နီအီးဖေးနာ၊ ရွဉ်အဲဉ်ထောင်း တပဲကပ်ပဲကပ်မွေ့ယို”

“သီခွီးဒဲဉ်အို သီအီးမာ၊ထမိုင်၊”

“နီအီးကပ် ရဟန်းတပါ၊သွမ်း၊”

“ပေါးအီးကပ်ဒျား သွမ်း၊နောင်၊တဲ ခွေနေဒျား ကုသိုလ်း၊
ခွေခွီးဖေးဒျားသီ”

“ပေါးနပ်တဲ မွေးငါးလဲဉ်း၊ ထင်းနီလမ်းကီယိုဟဲဉ်း”

ခွန်သိကျာ (ပါးတု) နပ်တဲ ထင်းလမ်းကီ၊ ထွဉ်းအီလွဉ်ဟူ၊
နမ်းမန် - စတဲင်နဲဉ်းနပ်။

“ယို မဟာဒုဂ် - နာထင်းကျောင်းသူဟဲဉ်း၊ နာကတနဒါး
ရဟန်တပါးနပ်၊ အံပေါပင်သဲင်သွေ့နော”

မဟာဒုဂ် ထင်းအံပေါ၊ ညဟောင်ညဒါးမွေးစွဉ်းထာ၊ တွိုး
ပါးနောင်၊ တစွိုးထွဉ်းတစွိုး၊ သရောင်းသရေ၊ ပင်လွေလို့လဲဉ်း၊
အဝ်းကဲင်ဒျား ဝွေလွဉ်း၊ ဝွေနက်လွေထေ့စွဉ်းဒျား ချမ်စားရင်သား
ထျှ -

“ဆရာ - တွိုးခွေတာ၊ ရဟန်တပါးဟာ အဝ်းမဲင်ကို၊
အွဉ်းနယ်ခွေယို၊ ဖေးပင်ခွေယိုဟဲဉ်း”

ချမ်စားရင်သားနပ်၊ ကထင်းထီးမဟာဒုဂ်မ၊ သတိစလ၊
တဲင် -

“အား လူး လူး၊ နာအတွက်တာ၊ ခွေအွဉ်းဖေင်သွင်ခါဒျား
ရဟန်တပါး၊ ရဟန်လို့ထိုလဲဉ်းမွေ့ယို”

မဟာဒုဂ်ကထင်းဟွိုန် ချမ်စားရင်သား ငေါင်းနပ်တဲင် ဝွေ
နားနပ်၊ နဲဉ်းစွဉ်း ပါးကချာသော့ပင်၊ နဲဉ်းဖျင်စွဉ်း တျားကလင်၊
ဝင်သ၊ဝင်သိ၊ချမ်ဝင်တော့၊ ငွိုးဒေါ့ငွိုးဒေါ့စွဉ်းနဲဉ်းယို -

“ချမ်စားရင်သား၊ ဆောနီဗ္ဗာန်သား မွေး -- မလဲင်၊
ထီးပေးငါး ခွေသွဉ်း၊ ပွိုးထမဲင်၊ မနီစွက်ငါး ခွေသွဉ်းနဲဉ်းယိုနပ်၊

ဗွေ၊ ကွပ်ပျိုးနီဗွေ၊ နီဆော့တမာတင် နီသွဉ်းသီး မာမာဝါ၊ဝါ၊
လွေမာ၊ ဖေးဝင်၊ထာမာ၊ တနီ၊မွူးမွူး၊ လွေအံးစင်းကျိ၊နမ်း၊
ဟန်းရင်၊တဲ့ နစ်လွေထုမ်းစင်းဟး အိုသဉ်အိုလား၊ သညင်၊တန်တန်
ဗဲင်း ခွေသွဉ်းယိုဗွေ၊ ဖေးဗဲင်း ရဟန်းတပါ၊ဝါ ဗွေဩ”

လို၊ဖုံးတဲ့ ဟျိန်လွ ထီးလွမဟာဒုဂ္ဂတ ငွါးထာ၊တင် ခွေရီ
နာရီ -

“မဟာဒုဂ် - ပျိုးထမဲ့င်၊ နာ၊ငွါးထာ၊”

မဟာဒုဂ်တဲ့ ဒွါတ်၊ဒွါတ်၊ အမဲ့ထီထွူ ခြိုင်းနယ်ဖေး လို၊
အများ၊ ဝွေလ၊တောင်း ရဟန်းတပါ၊အခရား။

“ခွါမ်စားရင်၊သားဟွေး - ‘နာအံးစင်းနမ်းထွူတင် ကပ်
ရဟန်းတပါ၊သွမ်၊ဟဲ့င်း မဟာဒုဂ်’ နာထွဉ်၊ဟးနဲင်းနပ်၊မွေးနဲ့”

“ဗွေသီးဖုံး - မွေး၊ ခွေသွဉ်း ထွဉ်းဟးမွေး”

“အလိုးဟွေး - နာနပ်၊ တွိုးရဟန်းအဆီနပ်၊ တဲမ်းခါ၊
တွိုးရဟန်းအချာနောင်၊ တဲမ်းမဲ့င်၊ တွိုးမဟာဒုဂ်တာ၊ တပါ၊ပေး
လွမ်၊နပ်၊ နာမအွဉ်းကဲ့င်ထို၊တွိုး ဝင်၊ဟောင်း၊ နာထာမာယို
အပဲစ်တန်နာကွေး”

ခွါမ်စားရင်၊သားနပ်၊ ဝင်၊အများ ကထင်းနယ်၊ရောင်တင်
အလွှီးတရေခွါမ်၊ အဖြောင်းဒေါထန်း တောင်၊ပြန်းချာယင်း မဟာ
ဒုဂ်နဲင်းယို -

“မဟာဒုဂ်ဟွေး - ဖေးမွှိုန်းခွေအပဲစ်၊ ယားကဲ့င်ထို၊မွှိုန်း
သော့ခွေ၊ ကွပ်နာတဖြာတင် ခွေသ၊ဒုက္ခမွေးလဲဉ်းသွူထာ၊ ခွေ

ကတဲမ်းမုဲင်ခါ၊အတွိုင်း အဆီအချာ၊ ကားမုဲင်၊ပါ၊ ကားမုဲင်၊ပါတဲ့
ဝင်၊ပင်၊သင်၊လို့လဲဉ်း၊ ကွီပင်၊ဖဝင်၊တဲ့ ဝင်၊အီးဖေးဖနာ၊နပ်၊ အမျိုး
ဖေးဖမွေးတောင်း၊ ထွံ၊စံးအဲဉ်ထောင်း။

ကွဲးတွေ၊ ဗွေးစောင်းဘုရာ၊ အောင်းအုံသတင်၊သွံ၊နေက
ဂန္ဓကုဋ်ကျောင်၊ပေးကိုသူ၊ ဗွေးဘုရာ၊ တလ၊မွောင်တမ်းခွါနီးတခါ၊
ဂန္ဓကုဋ်ကျောင်၊ပေးငါသူ၊နပ်၊ ခွန်ဖုံး၊ ခွန်လောင်၊ဖုံး၊ စဲ့ပိုးတန်ဖုံး၊
သဌေးဖုံး၊ အမ်းပြိုးအမ်းပြင်း၊ အမ်းဖုံးအမ်းဖင်း၊ အမ်းအုံပေါ နီဗွေး
ဘုရာ၊ထန်းလွဉ်၊ အုံပေါကွီပင်၊ခွါမ်း၊ နီဗွေးဘုရာ၊ သပိတ်ဖုံး။

နီဗွေးဘုရာ၊ အောင်းသညင်၊သေးသေး လို၊ခြော လို၊ဒုက္ခ၊
နာ၊လွေ၊ကျောင်၊သူ၊ဟဲင်း၊ ပေါတို့၊ကျောင်၊သူ၊နောင်၊ လောင်း
လောင်းသွေးနဲင်းယို -

‘ ဘုရာ၊မျတ်ဗွေးဩ -

ခွေသွဉ်းယိုနောင်၊ လို၊ခြောလို၊ဒုက္ခ၊ ဗုဒ္ဓနီဗွေး ပင်းထိုဖေး
ခွေသွဉ်းယို ဗွေးဩ”

လောင်းနဲင်းနပ်၊ထွံတင် ဝဲင်းသွေး ဗွေးဘုရာ၊ဟဲင်း၊ နာ၊
ကံးမုဲင်းဟောင်မွေးတဲ့ နာ၊လ၊ဟး ဗွေးဘုရာ၊ကွေး”

“မွေးသွူ ဆရာ”

မဟာဒုဂ်တဲ့ သ၊ရောင်းသ၊ရေ၊ နဲစ်လွေ၊စွဉ်း နီဗွေးဘုရာ၊
ကျောင်၊ပေးငါ၊ လို၊အများတဲ့ ပွိုင်းနီ၊နပ်၊ ထီးသေးသေး မဟာဒုဂ်

ထင်းကွီရဟန်းသီး ဒဲဉ်ကင်ဟန်းကင်တော့၊ စော့၊ဆွမ်းနဲင်းယို-

“မဟာဒုဂ် - ချိန်းယိုနောင်၊ ရဟန်းသီးသွံ၊သွမ်းချိန်း တမွေး
တောင်း၊ နာ၊မာ၊ထမဲ့င်၊ မလွဉ်တို့၊ယိုကိုဟောင်း”

“ဗွေးသီးဖုံးဩ -

ဗွေးရဟန်းသီး သွံ၊သွမ်းချိန်း တမွေးတင်းနောင်၊ ခွေသွဉ်း
အောင်းသေချာ၊ ခွေသွဉ်း မဉ်ပိုင်ငါး ဗွေးဘုရာ၊တင် ခွေသွဉ်း
စွော်စွော်လွဉ်ချာ”

ဒေါ့တဲ့ ဒေါ့ရဲင်းရဲင်းဟန်ဟန်တော့၊ နို့စွဉ်းခွန်တန်သီးခါး၊
ကားလွေ့စွဉ်း သဠေသီးဆ၊ငါ၊ ကာထင်းစွဉ်းတဒေါင် အကတူးနပ်၊
အွဉ်းတလူးပသားစွဉ်းတခါး၊ နေးတွမ်းခွေါင်းရွတ်၊ပါ၊ ပိုင်ရိုးရိုး
သေးသေး ဗွေးဘုရာ၊ထွူတော့၊ လောင်းဒေါ့နဲင်းယို -

“ဘုရာ၊မျတ်ဗွေးဩ -

ဗားရားဏသီးဝေင်ကို ခွေသွဉ်းယို ကေန်၊ခြာသွတ်၊ ဗွေး
ဩ၊ ကေန်၊လဲဉ်းခွေသွဉ်း အဲဉ်ထင်းဩ၊ ခြာလဲဉ်းခွေသွဉ်း အဲဉ်
ထင်းဗွေး၊ နီဗွေးဘုရာ၊ ယိုခါ ထွာသော့ ခွေသွဉ်းထာ၊အားကျိ၊၊
မွောင်တခါ၊ကျွေထန်း၊ ပင်းထိုမန်းမန်းသော့ တကားမွှေ , တကားဒုက္ခ
ခွေသွဉ်းယို ဗွေးဩ”

မဟာဒုဂ် ကလောင်းငေါင်းနဲင်းနပ်၊နပ်၊ စွဲ၊ပိုးတန်တဲ့ အင်း
ဟို့နီချာ၊ ခွန်ရားဇာတဲ့ အောင်းဟို့နီလွေ့၊ သဠေတဲ့ အောင်းဟို့နီ

ငါ၊ လိုအာ ကားကအောင်၊ ဒေါ၊မြောင်းခွဲ၊ ထမင်းမင်း၊ မဲဖြိုး
အရား၊ အင်းထွားလွေ့စဉ်၊ နီဗွေးဘုရား၊ တခါ၊သူ၊လွှမ်း၊ အောင်၊
ထွားလွှဲ နှိုင်းနှိုင်းတွင်း -

“နီဗွေးဘုရား၊ ဗွေသွေတခါ၊”

“မဟာဒုဂ်တဲ အံထောက်ခင်းလောင်း ယောင်းငါသွေ အစူ
နီပင်”

“သပိတ်နှိုင်း နီဗွေးဘုရား၊ ဖေးသွေ၊ မဟာဒုဂ်၊ အွင်းသော၊
သွေ၊ မဟာဒုဂ်ကို”

“မဟာဒုဂ် အံထိုင်းဖွင်းဖေး၊ ရိုးသေး နီဗွေးဘုရား”

“နီဗွေးဘုရားတဲ ကျွဲလင်းသွေကျောင်း”

“မဟာဒုဂ် ရောင်းလွှဲ၊ဆေးချာ၊ တကာထွေတကာ၊ ဖင်းပါ
သပိတ် , ဟိတ်မွေးစွဉ်းထား၊ နှိုင်းစွဉ်း ခွန်စကျား အံးဗားခမ်း”

ခွန်တန် ခွန်လောင်းစတင် လိုပေါင်းနှိုင်းခါ ထွားလို့ဝင်း
မဲငါ၊ “အီးမားခွဲနှိုင်းမင်းယို၊ ဗွန်ထိုဗွေးနှိုင်း ပေါးဖေးသွေ၊ ပါးတဖြာ၊
ဖြာနှိုင်း သပိတ်နှိုင်းနှိုင်း ပါးမင်းတဲယင်း ထူးတောတလားတင်း”

ကွေးတော့၊ ဝွေသီးဒေါ၊စံးနှိုင်းယို -

“မဟာဒုဂ် - နီဗွေးဘုရားသပိတ်နှိုင်း၊ ဖေးတောနီဟိုင်း၊
နီဖေးနား၊ ရွှင်ကားယိုကားနှိုင်း၊ နားကခြာထားနောင်းပွေး၊ ထူး

တဗြူနဝ်၊ မွေးထင်းတောင်းနဲ့၊ သပိတ်နဝ်၊ နာမာအီကဲ ထမဲ့င်၊”

မဟာဒုဂ်တွဲ -

“သပိတ်ယိုနဝ်၊ ခွေအမျိုးအီးဖေးပဲ ပါတဖြာဖြာနဲ့၊ ရွှံခံ၊ ဥစ္စာ၊ ခွေတလိုတလာတောင်း၊ ဗွေစောင်းတဆူး၊ ခွေအီးကပ် လူးဒျားသွမ်၊” တဲ့။

ခွန်သော၊ စွဲပိုးသော၊ သဌေသော၊ သေနားသေနီးတမ်း၊ နေးငေါင်းချက်ချက် ဒေါချာစွဉ်းချက်ချက်နဲင်းနဝ်။

ဟွံနမဟာဒုဂ်ငေါင်း၊ ကွီလဲ့င်းသပိတ် တလာတမ်းတင် လို၊ လင်ဖုံးနဝ်၊ သင်ချာထိုလို့ခန်းဒျား၊ ရားဖားခွန်တန်နဝ်၊ ဝွေသကို ယူးတေးနဲင်းယို -

“ဗွေဘုရားသပိတ်နဝ်၊ မဟာဒုဂ် ခံဖေးတောင်းပါ၊ တဖြာ၊ ဖြာ၊ နီဗွေဘုရားမျတ် ဖေးအပ်ဝွေတင် ပါမဲ့င်တွဲယင်း ရိမ်ထူး တော တလာတမ်း၊ မဟာဒုဂ်ဒဲဉ်ဟန်းနောင်၊ တန်းကဲတကား မဲ့င်၊ လို့ခြောဒဲဉ်ဟန်း ကရိုနဝ်၊ အမျိုးအီးမွေးတောင်း၊ အီးတောင်း တင်ခါ ဗွေဘုရားတဲ့ အမျိုးသွံအာမွေးတောင်း၊ ဗွေစောင်းနဝ်ရင်၊ ခွေပင်သင်ဟော် ကပ်ခေါ်ခေါ်ယင်း တလဲင်းမ၊”

သကိုယူးတေးနဲင်းနဝ်တင် ခွန်တန်နဝ်၊ ထွေသင်လွဉ်၊ မဟာဒုဂ်ဆုချာ။

တို့သွေ့ မဟာဒုဂ်လမ်းငါ၊ လမ်းယယောက်၊ ပေးတဲ့ပေး၊
 ဖြိုးတဲ့ဖိုး၊ သစ်ကတို့တဲ့ နီဗ္ဗေဒဘုရား အီးန္ဒြိယလမ်းကို၊ ဗုဒ္ဓထို
 ဗ္ဗေဒစောင်း အွဉ်းတကုတ်၊ မုနိ တရေလွေနေနပ်၊ ထွိုးစံးအဲဉ်ထင်း၊
 ဒါးနပါးရမီး တားဝွန်းခံး ဟမ်းယန့်လဖေးဟေး၊ မွေးတင်းတဲ့ လမ်း
 တုပ်နပ်အီ ထိုကီဖေးဟေး၊ ကထွာဖေးဟေး နဲင်းယိုနပ်၊ နီဗ္ဗေဒဘုရား
 ကမားသေ၊ခါးဒါး “ဒါးနပါးရမီး အဗ္ဗန်အဟူန်း” ချားနောင်သွေ့။

ကွပ်နပ်မ၊ နီဗ္ဗေဒဘုရား န္ဒြိယစောင်းစောင်းလွေချား မဟာဒု
 ဂ်လမ်းကို၊ နီဗ္ဗေဒဘုရား အုံလင်၊သော့ သိကျာတုကဒါဖေးဒါး
 ခင်းလမ်းကိုနပ်သွေ့။

သစ်နီဗ္ဗေဒဘုရား ကအုံလင်တဲ့ ခွန်တန်ရီ မဟာဒုဂ်နဲင်း
 ယို -

“မဟာဒုဂ် - နီဗ္ဗေဒဘုရား သပိတ်တဲ့ နာတဖေးတင်း၊
 နာအီးကပ် နီဗ္ဗေဒဘုရား ထာလူးအမျိုးမဲ့၊ ခွေမဉ်ထီးစံးငါး”

ခွန်ရီနဲင်းနပ်တင် သိကျာတု၊ ဗျောင်နယ် ဒဲဉ်ဖျိုင်အိုဝန်း
 အလွီးထန်း နှုမ်အီးမွေးစွဉ်းထာ”

ခွန်တန် ကထင်းထီး အလွီးတဲ့ နှုမ်အီးနဲင်းနောင်တင်
 လောင်းနီဗ္ဗေဒဘုရားနဲင်းယို -

“ဩဗ္ဗေဒ ဘုရားမျတ်ဗ္ဗေဒဩ -

ခေသွဉ်း ကထင်းစစနပ်၊ ‘လိုးခြောဒဲဉ်ဟန်း ကရိုးနပ် အမျိုး
 အီးမွေးတင်း၊ အီးတင်းတင်ခါ ဗ္ဗေဒဘုရားတဲ့ အမျိုးသွှံးမွေးအာ

မွေးတောင်း၊ ပွေးစောင်းနှစ်ရင်၊ ခွေပင်သင်ဟော ကပ်ခေါ်ခေါ်
ယင်းတလင်းမ' သုကိုယူတော့နဲ့နင်းတင် ထွေလွှဲ၊ မဟာဒုဂ်
ဆ၊ချာ၊ လွှဲထွေးပါ မဟာဒုဂ်ထာလူ၊ နဲ့မဟာဒုဂ်ကလူယို
ထီးဖိုဖိုတင်း ပွေးသြ၊ ခွေသွဉ်းအံ့ညယိုကိုနှစ်၊ မဟာဒုဂ် သ၊ချမ်း
သားတင်း၊ ကွပ်နှစ်မ၊ ခွေသွဉ်းသင်သွူ ပွေးသြ” ခွန်တန်လောင်း
နဲ့နင်းနှစ်ထွေခါ သင်ချာထိုခန်းချာ။

မဟာဒုဂ်သီး တမာဝါတွမ်း သိကျာတုနောင်၊ ရိုးရိုးသေး
သေး ကပ်လူနီဗွေးဘုရာ၊ ခွဉ်သွမ်း၊ သွံသွမ်းထွေခါ နီဗွေးဘုရာ၊
ဟော်ဖေးပါ သ၊ရေခရာ၊ သွမ်းကျို၊ အနုမောဒနာတရာ၊
ဟော်တရာထွေခါ ကျွဲသင်ခန်းချာ၊ မဟာဒုဂ်တဲ့ ထူးနီဗွေးဘုရာ၊
သပိတ်ထွေခါ သင်ပသာလွဉ်၊ နီဗွေးဘုရာ၊ ခွန်သိကျာတဲ့ ထန်း
လင်မဟာဒုဂ်လမ်းငါ၊ ထွေးကီထင်းမို့လောင်း၊ ရတနာနွတ်ပါ၊
တဲ့ လော့ဆောင်းလင်စွဉ်းချာ၊ မဟာဒုဂ်လမ်းကို၊ မဟာဒုဂ် ပိုမာ
လင်အံ့ဟးစွဉ်းလမ်းငါ။

မဟာဒုဂ် အင်းကျောင်၊ ကတိန်းတို့သင်ချာ အလမ်းငါနှစ်၊
ထီးအမာတွမ်းအပိုပေး အင်းအံ့ထွဉ်းထာတင် -

“အကျောင်အခရာ၊ အောင်းဒါနဲ့နင်းမိုင်းယို၊ သီတမ္ပိပို
မလင်အံ့ဟးတို့လမ်းငါ”

“ဝေးမို - နီလမ်းကိုသူ၊ ရတနာနွတ်ပါ၊ ဗွေဗိတ်သော့
စွဉ်းချာ၊ အံ့လင်ခရာ၊ အံ့ထောင်းဒွမ်”

မဟာဒုဂ်နဝ်ယူ -

“ခွေကလောင်၊ နီဗွေဘုရာသွမ်၊ ယူ၊ ခွေကလူ၊ နီဗွေဘုရာ၊
ဟန်းအိုနဝ်၊ အကျို၊ ဗေးယိုသွ၊ ချားရင်၊” ယူ၊ နိုင်းနဝ်၊ ထွ၊ တင် လွေ၊
ထေ့ခွန်တန်၊ အဝ်းဝဲင်းခွန်တန်တွင်၊ ခွန်မင်၊ ရီ -

“ကွပ်ပိုးထမိုင်၊ မလွင်တိုးယိုကို မဟာဒုဂ်”

“ဩဗွေ - ခွေသွဉ်းလမ်းကိုသူ၊ ရတနားနွတ်၊ ပါ၊ ဗွေဗိတ်
သော့၊ စွဉ်းချား ဗွေအော်၊ နီဗွေလွေ၊ လူးသိမ်၊ သော့ ဗွေဩ”

“လူးဟး နီဗွေဘုရာနဝ်၊ အကျို၊ တန်ငါးထားဟွေး၊ လူး
နီဗွေဘုရာနဝ်၊ အကျို၊ ဗေးထွ၊ ထာစွဉ်း တနီ၊ ချင်၊ စွဉ်းမွေ့ဟွေး၊
အံးဖြားခရာ၊ ဟောင်ငါးမွေ့ဟွေး”

ယူ၊ စွေးနိုင်းနဝ်၊ ထွ၊ ခါ ရီပါမဟာဒုဂ်၊ “နာအီးတော ရတနား
နဝ်၊ လိုးဟးအမျိုမိုင်၊”

“အောင်းလိုလော ဗွေအော်”

“အွိုမွေးသွ၊ ထူးလော ဒင်းတောဟိုင်း”

ဒင်းလော လွေ၊ အွဉ်းပွ၊ ခွန်ဟော်တလင်၊ ကို၊ အပွ၊ မ်းထို
မွေးစွဉ်းထာ၊ ခွန်ထွဉ်းခမ်းသားထီသား လွဉ်ထွား၊ ခွန်တန်ရီနိုင်း
ယို -

“ခမ်းသား မူးခိုဖိုးဟွေး -

နီခမ်းကိုယို လို၊ စေးစိန်ဥစွား အီးအာငါးနိုင်းယိုနဝ်၊ အဝ်းနေ
တဖြာ၊ ဖြာ၊ ဟောင်း”

“အဲဉ်ထောင်း ခွန်တန်ဗွေအော်”

“လို့ကခြေခြား၊ လို့ရွှင်ခံ့ဉ်စွာ၊ ရတနာကအာနဲင်းယိုနပ်၊
အဝ်းလို့ဒင်းဖေး အရာအမျိုးမဲ့၊ အဝ်းလို့ဟဲ့၊ ဝွေ၊နဲင်းမဲ့၊”

“အောဝ်းလို့ ဒင်းဖေးသဋ္ဌေအရာ၊ အဝ်းလို့ဟဲ့ဝွေ သဋ္ဌေ
သဋ္ဌေ - နဲင်းနပ်၊ ဗွေ၊ဩ”

“ဗွေသွ။ ပေါးနပ်တဲ့ ရွှင်ခံ့ဉ်စွာ၊ ရတနာယိုနပ်၊ မဟာ
ဒုဂ်ပင်းဆင်းလို့ဒုဂ်၊ ကွပ်နပ်မ၊ မဟာဒုဂ်နပ်၊ ခွေဒင်းဖေး သဋ္ဌေ
အရာ၊ ကားယိုမာ၊ငါ မဟာဒုဂ်နောင်၊ ထွာသဋ္ဌေတန်တဖြာ၊
ကေးညားနယ်ဟး အများသီးနဲင်းယိုသွ။”

အောဝ်းနပ်ထွေတွေ၊ ခွန်ဖေးခန်း သဋ္ဌေမဟာဒုဂ် ဟံးယား၊
ဆို၊သော့ခန်းဒုဂ် လမ်းဟပ်၊ ကထင်းမာတွောင်း ခင်းလမ်းနပ်၊
မော့ဖျင်က ခံ့ဖျင်၊ ခွန်တန်ရိုး -

“နာကုသိုလ်းအကျိုးဖေးဒုဂ်နာ၊ နာရှုလို့လို့ နာထူး
လို့လို့ဒုဂ်သော့ဟဲ့င်း”-တဲ့။

မဟာဒုဂ် ထင်းလမ်းတသာ၊ လောင်၊ပါးသွမ်းတန် နွတ်၊နီ၊
နောင်မာ၊ငါတဲ့ မာလွေကုသိုလ်း၊ မာပိုအာအာ ဈမ်းနီ၊ဈမ်းလာ
တင် ဘဝတသာ ကထင်းပြောင်၊ငါနပ်၊ ထင်းထွာခွန်လူ၊ တွိုးစူး
လူခမ်း၊ တယ်းဘုရာကဿပ စိုးယိုမာ၊ငါ တွိုးလွေစွင်း ဗွေဘုရာ
ဂေါတမစိုး၊ ဘုရာနီဆူးအခါ၊ ချမ်းသားသုခ ကားလညဆွာ၊
စံးစာထွေခါ တွိုးဗွေဘုရာ ဂေါတမစိုးနပ်၊ အဝ်းလူခမ်း သီလင်၊
လင်အံ့သန္ဓေ၊ မြိုးဗွေသဋ္ဌေမျိုးဟို့ကို တော့တနုစွင်းဒုဂ် ဗွေ

သာရိပုတ္တရာ၊ သွမ်တကာမမူ။

သဋ္ဌေပိမူ အဝိဇ္ဇာသန္တောတွင်၊ သ၊ကိုတထွေထာ၊နဲင်းယို-

“မဉ်လူငါး ပွေးသာရိပုတ္တရာပါ ရဟန်းအပါးငတ်၊ရူ၊
မဉ်းခွိုးလူငါး ထဝေါင်၊ယား၊ မဉ်းက၊ငါး ပိတ်ရောင်းတမေနံ၊ မဉ်
အံးငါး ပွေးရဟန်းသီး ဒေဉ်သွမ်ကင်” တဲ့။

သဋ္ဌေမူနဝ်၊ ဒေါနယ်အမိုးအဖါ၊ အမိုးအဖါတဲ့ သ၊ရောင်း
သ၊ရေ၊ လောင်းလူ၊ အပိုမူ ကမဉ်မာ၊အတိုင်းနောင်၊ မာ၊ဖေး၊
ပါ၊ပေးမိုးဟို့၊ကိုနဝ်၊ မဟာဒုဂ်သင်၊ကျိတ်၊ မဟာဒုဂ် ကလောင်း၊
သွမ်၊ မော့နဝ်၊ခါ ထဝေါင်၊ပါနောင်၊မ၊ အပိုသ၊ ရအမိုး၊ အမိုး
မဉ်လူယင်း ထဝေါင်၊ နဲင်းမော့နဝ်၊နဝ်၊သွ။

အနီ၊ ကအီးဖန်ဖေး အပိုပေးမဉ်းနဝ်၊ အမိုးလောင်း ပွေးစင်း
သာရိပုတ္တရာ၊ နဲင်းယို -

“ဩဗွေ - ခွေသွဉ်းပိုပေးယိုနဝ်၊ ထွာနီဗွေသီး သွဉ်းသယ်၊
ဖေးသော့ သီးလသိက္ခာ၊ ပွေးဩ”

“တကာနင်၊မူ၊ ပိုပေးယို ဖန်ဖေးအမဉ်းနဲင်းမုင်၊”

“တယ်းစွဉ်း ခွေသွဉ်းပိုပေး ကအံသန္တောမာ၊ငါ လမ်းကိုယို
ကအဝ်းဒါ၊ လို၊တအား လို၊တဗွို့တငဖုံးတဲ့ လက်၊လဲဉ်လိန်းမား
သေဒါးလို့စွဉ်း ပွေးဩ၊ ကွပ်နဝ်၊မ၊ ခွေသွဉ်းပိုပေးယိုနဝ်၊ ဖန်ဖေး
အမဉ်း “ပဏ္ဍိတ”နဲင်းနောင်၊သွ။ ပွေးဩ” လောင်းနယ် သာရိ
ပုတ္တရာ၊ နဲင်းနောင်၊။

နဝ်၊ထွူ၊တော့၊ ဗွေသာရိပုတ္တရာ၊ ဖေးသီးလသိက္ခာ၊ထွူ၊ခါ
အမွိုးသဌေ၊မူ၊တဲ့ ယူ၊ခါ၊နဲ၊င်းယို -

“ခွေပိုခိုပေးယို တယ်၊စစဉ်းကလွဲ၊စ ပိုခိုဆန္တ၊ ပိုခိုအဇ္ဈာ
သယ၊ ပိုခိုထာ၊လိုး အဝ်းနဲ၊င်းမိုင်၊တဲ့ယောင်း ခွေတယားကိုင်တဝ်း၊
ခွေအီးလောက၊ဒျာ၊ ပိုခိုရတနာ၊ထာ၊ကျွိုက်” အမွိုးနဝ်၊ ချ၊သ၊ခါ၊
စဉ်း နဲ၊င်းနဝ်၊သွ။

ပဏ္ဍိတ အသက်ကထင်းလ၊နွတ်၊နောင်းနဝ်၊ ကွီအမွိုးအခွင်၊
နဲ၊င်းယို -

“မွိုး - ပိုခိုယို မည်မိုင်ငါးသျှင်း ဗွေသာရိပုတ္တရာ၊-ထျ၊”

“ဟောင်ငါးသနယ် ပိုခို၊ မွိုးယို ရေးလောက၊ဒျာ၊ ပိုခိုသ၊
ထာ၊လိုးဒျာ၊ရင်၊”

နောဝ်၊ထွူ၊တော့၊ ပင်၊ဗွေသာရိပုတ္တရာ၊၊ ကပ်လူးဒေဉ်သွမ်၊၊
သွဲ၊သွမ်၊ထွူ၊နဝ်၊ အမွိုးလောင်းနဲ၊င်းယို -

“ဩဗွေ - နီဗွေသီး သွဉ်းသယ်၊ကထာ၊ဒါ၊ ခွေသွဉ်းပို
ပေးယိုနဝ်၊ အမည်မိုင်ငါးသျှင်း နီဗွေထျ၊တဲ့ ဗွေဩ၊ ခွေသွဉ်းပိုခို
ယိုနဝ်၊ မွူးဟာမု၊ အီးပသာထင်း နီဗွေထျ၊ဗွေဩ”

လောင်းနဲ၊င်းနဝ်၊ထွူ၊ခါ ဗွေသာရိပုတ္တရာ၊တဲ့ ကျွ၊သိုင်၊ခန်း
ဒျာ၊ကျောင်၊။

ဖူးဝေးပေါင်၊အာ အဝ်းဆ၊ချာနဝ်၊ တွိုင်းပင်းလို့ဝင်၊။

“ခွေပိုခိုယို ခွေအီးၼိုင်း၊ ခွေအီးပူးဇေးက ဟန်းနီယိုမ၊”
ပဏ္ဍိတ မွိုးဖါဖူးဝေးဖုံး ပူးဇေးၼိုင်းလွ ပဏ္ဍိတထွါ မွူးကတိန်းဟာ
တော့၊ အွဉ်ထင်း အွိုး ပွေးသာရိပုတ္တရားထျ၊။

“ဩဗွေး - ခွေသွဉ်းပိုပေးယို အွဉ်းပိုင်ဗေးသွော့သျဉ်း
ဗွေးဩ” အမွိုးလောင်းနဲင်းနောင်ထွါ အပ်ငါလွေ၊ ပွေးသာရိပုတ္တ
ရား၊ ပွေးသာရိပုတ္တရားရိုး -

“ယို မောင်းပဏ္ဍိတ -

သျဉ်းပေးဘဝ ကရိုးနပ်၊ ကံကျင်ဒုက္ခ၊ အုံဒုက္ခ၊ အံးအွေ
ဒုက္ခဟး”

“ဒုက္ခတဲ့ယောင်း ဗွေး - နီဗွေးကဗေးဒါ၊ ဩဝါဒ၊ နီဗွေး
ကသွဉ်သင် ဆွံ၊မ၊အတွိုင်၊ ခွေသွဉ်း ခံးလွောကံ၊နားလွဉ်းဒျား
ဗွေးဩ”

“ပေါးနပ်တဲ့ လွဉ်ယိုဟဲ့င်း” ပွေးသာရိပုတ္တရား ဟဲ့လွဉ်
ထွါတော့၊ အီးကြော့ဗေး အကလူ၊ ကြော့ကလူတွင်၊ ယူးသွင်း
သ၊ကို “တစပဉ္စက ကမ္မဋ္ဌာန်၊” နဲင်းယို -

ဣမသ္မိ ကာယေ - နမ်းကိုယိုနပ်၊ -

ကေသာ - ကလူ၊

လောမာ - အဆွဉ်း

နခါ - စူမီး ခင်းမီး

ဒန္တာ - တငါ

တစော - အပီအဖြို့၊

အတ္ထိ - အောင်

“နမ်းကိုယိုနပ်၊ ကလူအပ်၊ အဆွဉ်းအပ်၊ စူမီး ခင်းမီး အောင်၊ တငါအပ်၊ အဝီ အဖြူအပ်၊ ယိုဖုံးနပ်၊ (မဉ်းအပ်သော့၊ ဒေဉ်ကို၊ မဉ်းအပ်သော့ဟန်းအိုကို၊ မူးခိုအတား) ထွာထာပသို့၊ ခရာတန်သွ။”

အောင်ကြော့ကလူတွင်၊ အောင်သွင်းသခါ၊ ယူးကမ္မဋ္ဌာန်၊ တရာနဲင်းနပ်၊ ကြော့ကလူထွ။ အွဉ်းပိုင်သက်နီ၊ အွဉ်းပိုင် သက်နီထွ။ ဖေးသရဏဂုံး သီးလ၊ ပဏ္ဍိတနပ်ခါ ထွာခန်းချား သားမဏေး၊ သျှင်းပေးတပါ၊ နောင်သွ။

ကထွာ အမျိုးအဖါတဲ့ သျှင်းချာဒွယ်လမ်း၊ အုံခန်းဟော့ ကျောင်၊ လောင်သွမ်၊ ကပ်သံဃား၊ နွတ်နီစွဉ်းချား၊ နွတ်နီ စွဉ်းနပ်၊ ဟန်းအိုထဝေါင်၊ စွမ်းနီစွမ်းနီ၊ နွတ်နီဗွေခါ မူးဟာ ချိန်းမ၊ ဗျာသင်လမ်း။

သွစ်နီကိုနပ်၊ ဗွေသာရိပုတ္တရာတွမ်း သျှင်းပဏ္ဍိတ ကျွ၊ တွံ၊ သွမ်ခိုကို၊ တွံတဖုလောင်းတွေ့၊ သျှင်းပဏ္ဍိတထီးတွေ့ခန်း ထီမောင်းရောင်တင် -

“ဩဗွေ - ယိုနပ်၊ ဝင်ဟဲ့၊ ထမဲ့နဲဗွေ”

“ဝင်ဟဲ့၊ ထီမောင်းရောင်”

“ထီမောင်းရောင်နပ်၊ ဝင်မာထမဲ့နဲဗွေ”

“ထီနပ်၊ ဝင်အွဉ်းလော့လွေခြံကို၊ လှဲင်းကို၊ မူးခိုလုပ်အိ ထာ”

“ထီနဝ်၊ အသ၊ (အထာ၊သေ) အဝ်းနေဟောင်းဗွေ”

“ထီနဝ်၊ အသ၊ (အထာ၊သေ) အဲဉ်ထောင်း”

“အသ၊ (အထာ၊သေ) အဲဉ်ထဝ်း ထီယိုနဝ်၊ ဝင်၊အွဉ်းထွတ်၊
လွေ၊မဲ့င်၊ ထွတ်၊လွေ၊နေဟောင်း ဗွေ”

“ဝင်၊အွဉ်းထွတ်၊လွေ၊မဲ့င်၊ ထွတ်၊လွေ၊ဇျား”

“အသ၊ (အထာ၊သေ) အဲဉ်ထဝ်း ထီလဲးကွီ၊မဉ်းတဲ့ ဝင်၊
အွဉ်းထွတ်၊လွေ၊မဲ့င်၊ ထွတ်၊လွေ၊ နီလိုယို (အသ၊အောင်း)ထင်းဟ
ထွဉ်းလွေ၊အားထွတ်တရာ၊ မဲ့င်၊ကိုတဲ့နဝ်၊ လွေ၊ဗားမ တောင်း၊
ပွိုးထမဲ့င်၊ မလွေ၊တောင်းတိုး” သျဉ်းပဏ္ဍိတ ရှိ၊နဲင်းနဝ်။

ကျ၊လွေ၊ငါဖျဉ် လွေ၊ထီ၊ ပါ၊မာ၊စွဉ်းပြား။

“ဩဗွေ - တကားသီးဖုံးယိုနဝ်၊ အမာ၊ထမဲ့င်၊ဖုံးနဝ်၊ ဗွေ”

“အပြားဖုံးနဝ်၊ ထျထျမေးတွေ့၊ အဗွေ၊ ဆိမ်၊မဲ့တပင်ယဲက်၊
အမာ၊စွဉ်းအပြား”

“ပြားနဝ်၊ အသ၊အောင်းနေဟောင်း ဗွေ”

“ပြားနဝ်၊ အသ၊အဲဉ်ထောင်း”

“အသ၊အဲဉ်ထဝ်း ပြားမဉ်းတဲ့ မာ၊စွဉ်းလ၊ဟ သ၊အဝ်းလို၊
နဝ်၊ အားထွတ်တရာ၊ မာ၊စွဉ်းသ၊ လ၊ဗားမတဝ်၊ ပွိုးထမဲ့င်၊
မာ၊စွဉ်းသ၊ လ၊တောင်းနဲင်းမဲ့င်၊ဟောင်း” သျဉ်းပဏ္ဍိတ ရှိ၊ဖျဉ်နဲင်း
နဝ်။ ။

ကျွေးလွှေငါ လွှေထီးဖျင် ပါ၊ရွာသောင်းဖုံး။

“ဩဗ္ဗေ - တကာသီးဖုံးယိုနပ်၊ အမာထမဲ့ဖုံးနပ်၊ ဗ္ဗေ”

“ရွာသောင်း၊ မာအီလော၊ မာအီလောရာ-စတင် နှိုင်း
နပ်။

“သောင်းဖုံးနပ်၊ အသ၊ အောင်နုဟောင်းဗ္ဗေ”

“သောင်းဖုံးနပ်၊ အသ၊ အဲဉ်ထောင်း”

“အသ၊အဲဉ်ထောင်း သောင်းဖုံးနောင်၊ မာအီလော၊ မာအီ
လောရာ-စတင်နှိုင်းနပ်၊ မဉ်းလ၊ဟ သ၊ကအင်းလိုနပ်၊ အား
ထွတ်တရာ၊ မာဖေးကလ၊ မဂ်သ၊ဖိုလ်းဉာဏ်း၊ နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာ
နပ်၊ လ၊ဗားမတောင်း၊ ပွိုးထမဲ့လ၊တောင်းတို့ဟောင်း”

သျှင်းပဏ္ဍိတနပ်၊ သေထွ၊ အကျောင်အရာ -

“ပေါးမာမွေးတဲ့ လ၊ဗား” ယျှမ်းအံးချားနှိုင်းနပ်၊တင် မဉ်အား
ထွတ်သန်မွေးစွဉ်း တရာ၊ ဥပဇ္ဈာယ်ဆရာ၊ ဗ္ဗေသာရိပုတ္တရာတဲ့
အောင်သေ။

“ဩဗ္ဗေ - ခွေသွဉ်းမဉ်းသင်ချာ အို့ကျောင်သူ၊ ဗ္ဗေ
ဩ”

“အို့ - သင်ချာဟိုင်း လ၊ချား”

“ဩဗ္ဗေ - မဉ်းတို့ပါ ခွေသွဉ်းတာနောင်၊ တို့သင်ပါ
ဟန်အို ထဝေါင်နောင်၊ ဗ္ဗေနော”

“ထဝေါင်နပ်၊ အမျိုးလ၊ကြို့နဲ့ ဗ္ဗေသျှင်း”

“နီဗ္ဗေဒိကံ၊ ကံ၊ မဉ္ဇိတတ္ထိကံ၊ အံ၊ တောင်းတဲ့ နေ့ခွေသွဉ်း
ဘွံ၊ ကံ၊ လူခံ၊ ဟိုင်းဗွေ၊ လ၊ ဟ၊ ရင်၊ ဗွေ၊ သြ”

သျှင်းပေးနပ်၊ လ၊ နွတ်၊ နေင်းပေးချာ၊ မဉ္ဇိအုံကျောင်းထန်း
နပ်၊ အန္တရာယ်အင်းဒါ၊ ကွပ်နပ်၊ မ၊ ဗွေသာရီပုတ္တရာရီ၊ -

“ယိုဗွေသျှင်း - ထူးသင်၊ သော်ယိုဟိုင်း၊ ဗွေခွေလွတ်၊
တော့၊ အုံသော့အခန့်ကိုနောင်၊ နော”

သျှင်းပဏ္ဍိတနပ်၊ ဆရာကထွဉ်းအတိုင်း၊ သင်၊ အုံသော့၊
အခန့်ကို -

“အုံတပန်း

အွဉ်းခွောင်းခွောင်း ငင်းဒေင်

နေ့ဉာဏ်၊ အွဉ်းဒင်းခန္ဓာ၊

ယူးစူ၊ ဖြိုးစွဉ်းချာ၊ ခန္ဓာလောင်း တထွောင်းထွောင်း

အနိစ္စ - ဒုက္ခ - အနတ္တ”

နောင်၊ ခါကာလ ကွပ်သျှင်းပဏ္ဍိတ အနုဘော၊ အစွန်းယံ
တင် ခွန်သိကျာ၊ ကမ္မလာလျားစွဉ်း၊ ခွန်သိကျာရီ၊ “ထွာမိုင်း၊
ခရာဟောင်း” ကထင်းဆင်းချင်း ယူးထွားနပ်၊ သေခန်းချာ၊ သျှင်း
ပဏ္ဍိတ အားထွတ်မွေးတရာ၊ ခွန်သိကျာ၊ ဟဲ့၊ တွမ်းစတုမဟာ၊
ရာဇ် လူတန်လစ်၊ ဖြာ၊ လင်၊ ပေါဖေးကျောင်းထျှ၊ ကျောင်းသောင်
ဝါးကရောင်ဒါ၊ ထာ၊ ဖိုးနပ်၊ တဲ့ ဝါးကျောင်းထိုညာ၊ လူတန်လစ်၊
ဖြာနပ်၊ ပေါလစ်၊ ဖဲ့၊ ခွန်သိကျာ၊ နမ်းနပ်၊ အုံပေါဖေး တခါ၊ ငွါ။

တို့နဲ့နဝ်၊ခါ တေ့ယေန်ဟင်၊တင် သျင်းပေးပဏ္ဍိတ ကအားထွတ်
တရာ၊နဝ်၊ သမားမိလ၊ သ၊စူဟောင်မွေး ခန္ဓာယိုဟေး -

“တသေးတမယ်၊တင်း - အနိစ္စ”

“ထာ၊ဆင်၊ရယ်၊တန်ဒျား - ဒုက္ခ”

“ကမည်အွဉ်းထွာတိုင်း၊ ထွာတင်း - အနတ္တ”

“အနိစ္စ - ဒုက္ခ - အနတ္တ”

နေးတွမ်း၊ ဝိပဿနာဉာဏ်၊ သေဖြဉ်နဲင်းနောင်၊တင် တအံ့
လင်၊လွမ်း၊ တလဲင်းချင်၊ လ၊စွဉ်းသွံမက်သွံဖိုလ်၊ ထွာစွဉ်း အရိယား
“အနာဂါမ်း”ပုဂ္ဂိုလ်း။

ဗွေသာရိပုတ္တရာ၊ အောင်ကျွဲ၊တွံ၊သွမ်းတွင်၊ ယူးသင်၊ဖေး
သျင်းပေးပဏ္ဍိတနဲင်းယို -

“သားမဏေး၊ သျင်းပေးပဏ္ဍိတနဝ်၊ သင်၊အားထွတ် တရာ၊
အိုးကျောင်၊ကို၊ သွမ်းဟန်းအို ကထွိုက်တန်းတွမ်း၊ သျင်း ပေးတား
နောင်၊ လ၊နောင်၊ဒါ၊မိုင်၊ကိုယို၊ တကားကကေးညို၊ခွေ၊ မွိုတ်တဲ့
ကမွိုတ်မွေးခွေ အလမ်းသူ၊နဝ်၊ ရလ၊နောင်၊သနယ်” ယူးနဲင်းနဝ်၊
ထွဲခါ ကျွဲ၊ကာလွေ၊ တကားနဝ်၊လမ်း။

သစ်ကတိုးလွေ၊ တကားနဝ်၊လမ်း၊တော့၊ တကား လောင်း
ဒေါ၊နဲင်းယို -

“ဩဗွေ - ဟန်းရောင်၊ နီဗွေကျွဲလွဉ်လမ်းယိုနဝ်၊ ရှေ့၊
ဟောင်၊ ဗွေဩ၊ နီသွဉ်းသီး အဝ်းအုံပေါ နီဗွေဒျားရင်၊ ကျွဲ၊ထင်း
လမ်းကီသူ၊ဗွေ”

တကားနောင်၊ ပင်၊ထင်းလမ်းကီ၊ တွိုးလမ်းကီတွေ့၊ သွမ်၊
နပ်၊ လောင်၊သော့သပိတ်ကို၊ ဟန်းအိုနပ်၊ ထဝေါင်၊ခွိုး၊ သစ်
ကလောင်၊ထွူတဲ့ ပွေးသာရိပုတ္တရာ၊ အီးထွိုင်းကျွ၊သိုင်၊တွေ့၊
တကားတွေ့၊လင်း ပွေးစောင်းနဲင်းယို -

“နီဗွေးသွံ၊ဗော့၊ လမ်းကိုယိုမျိုင်းဗွေး”

“အွိုးကျောင်၊သူ၊ သျင်းပေးအင်းတပါ၊ အင်းလိုအီသိုင်၊ပါ
သျင်းပေးတာ”

“သွံ၊ကဗော့၊ လမ်းကိုယိုဗွေး၊ သျင်းပေးတာတဲ့ မဲနီသွဉ်းသီး
လူးခေါ်ခေါ်ဒျား ဗွေးဩ” တွိုးနပ်၊မ၊ ပွေးသာရိပုတ္တရာတဲ့ သွံ၊ခန်း
ဒျားသွမ်၊ ဗော့၊လမ်းကိုနပ်၊ သွံ၊သွမ်၊ထွူတွေ့၊ တကား သီးလူး
သော့တော သျင်းပေးတာ၊ တဝေါင်၊ယားဒျားနေနေ။

“သိုင်၊ခွိုးနီးက တကား၊ သျင်းပေးအွိုးကျောင်၊သူ၊ အလွိုး
ဟိုးခိုးသွမ်၊ အလွိုးအောင်းမောင်၊လဲဉ်းခွေ”

နီဗွေးဘုရာတဲ့ အင်းသေ၊ “သျင်းပဏ္ဍိတနောင်၊ သိုင်၊ချာ
ကျောင်၊ သိုင်၊အားထွတ်တရာ၊ သိုင်၊ကျိုးစာ၊ ဝိပဿနား၊
လ၊လဲဉ်းဒျား သွံမင်သွံဖိုလ်း”

နီဗွေးဘုရာ၊ နေးတွမ်းညာဏ်းတေးထွေးငါ -

“သျင်းပေးယို အီထွာနွောင်၊နေ ရဟန္တာ၊ဟောင်း”

“ထွာနွောင်၊ ၊

ခါးလား ကသွံ၊သွမ်၊ယာယို အီထွာနွောင်၊နေ ရဟန္တာ၊
ဟောင်း”

“ထွာနှောင်၊ ၊

မဲ့သာရိပုတ္တရာ၊ ကျွဲသင်္ဃေလွင်လ၊ မဲ့ကျွဲလွေ့ထေ့ သျှင်းပေး၊ မဲ့အီးလွေ့ဖေး ဒေဉ်သွမ်၊ မဲ့သျှင်းပေး တရာအီးတရတ်၊ ပွေးမျတ်ဘုရာ၊ သေရီနောက်နောက်နှောင်နှောင်၊ နှိုင်းနပ်တင်ခါ ပွေးဘုရာ၊ ကျွဲလွေ့အုံပေါ်ခါစွဉ်း တခါငါ့၊ အချိန်ဖေးနေးကည၊ သျှင်းပဏ္ဍိတ ဖေးကထွာလ၊ ရဟန္တာ၊ နီပွေးဘုရာ၊ ကိန်းရီတောခန်း ပွေးသာရိပုတ္တရာနှိုင်းယို -

၁။ “သာရိပုတ္တရာ - နာလသင်္ဃေလွင်၊”

“လသင်္ဃေ အာဟာရ ပွေးသြ”

၂။ “အာဟာရရနပ်၊ မာထွာအီဒါးထမဲ့၊”

“မာထွာအီဒါး ဝွေးဒနာ ပွေးသြ”

၃။ “ဝွေးဒနာရနပ်၊ မာထွာအီဒါးထမဲ့၊”

“မာထွာအီဒါး ရုပ် ပွေးသြ”

၄။ “ရုပ်ရနပ်၊ မာထွာအီဒါးထမဲ့၊”

“ရုပ်ရနပ်၊ မာထွာအီဒါး ဖဿ ပွေးသြ”

သျှင်းနယ် အဓိပ္ပါယ် -

၁။ “အာဟာရ မာထွာအီဒါး ဝွေးဒနာ” ကရီရနပ်၊

ပေါးဟိုရိုးဒေဉ်တဲ ဒုက္ခ၊ ပေါးအံးဟး အာဟာရတဲဟိုက်ဂွီ၊ အာဟာရရနပ်၊ အံးထွဲ မဉ်းချမ်သားတဲ ထွာ “သုခဝွေး

ဒနာ”။ အံ့အာဟာရရထွူ ဟို့ဗွေ၊ ဟို့ထို၊ မီးတဲတဲ တမျိုးမျိုးတဲ့ ထွာအီ “ဒုက္ခဋ္ဌေဒနာ”။ အာဟာရရနပ်၊ ထွာအီဋ္ဌေဒနာနဲင်းနပ်။

၂။ “ဋ္ဌေဒနာ မာထွာအီဒါရုပ်” ကရိုနပ်၊ မဉ်းထွာ သုခဋ္ဌေဒနာတဲ့ ရုပ်လျိုးပယျမ်း တရေ၊ မဉ်းထွာဒုက္ခ ဋ္ဌေဒနာတဲ့ ရုပ်လျိုးတပေး တရေတောင်း၊ ဋ္ဌေဒနာ ထာအံ့ ခံစာမုနပ်၊ မာထွာအီဒါ ရုပ်အစွိုးစွိုး လျိုးအမျိုးမျိုးနပ်။

၃။ “ရုပ် မာထွာအီဒါ ဖဿ” ကရိုနပ်၊ ရုပ်လျိုး မဉ်း ပယျမ်းတဲ့ အုံလင်ဟောင်း၊ ဗေင်းဟပ်၊ “အခွေင်း အရွဖဿ ဟောင်း” ထွာ “သုခဿဗ္ဗဿ”။ ရုပ်လျိုး မဉ်းတပေး မဉ်းဆာတဲ့ အုံလင်ဟောင်းတောင်း၊ ဗေင်းဟောင်းတင်း၊ “အခွေင်း အရွ- ဖဿ ဟောင်းတောင်း”။ ထွာ “ဒုက္ခဿဗ္ဗဿ”။ ကွပ်နပ်၊မ “ရုပ်နပ်၊ မာထွာအီဒါ ဖဿ” နဲင်းနပ်သွ။

နီဗွေဘုရားရီ အကျောင်းနပ်၊ လစ်ဗား၊ ဗွေသာရိပုတ္တရား စေချာ (ဖြေးချာ) အကျောင်းနပ်၊ လစ်ချက်တဲ့ထွ။ သားမဏေး သျင်းပေးပဏှိတတဲ့ ထွာစွဉ်း ရဟန္တား။

နီဗွေဘုရားရီ -

“သာရိပုတ္တရား - ကျွလွေခန်းဟိုင်း၊ နာတပဲ့ပေး သား မဏေးပဏှိတ၊ ဟို့ခိုးလဲဉ်းသွ။ သွမ်း၊ လွေဖေးခန်းသွာဟိုင်း”

ဗွေသာရီပုတ္တရာ၊ ကျွဲလွေလုတ်ငှါ၊ (ယေန်းငဲမုအလ၊
 ဗွေင်စွေ၊စ၊နေးတောင်း)၊ တဒေါက်၊ဗွီးဗွီးတခါ၊ သျင်းပေးပဏ္ဍိတ၊
 ဗွေင်ယွယွတခါ၊ ထန်းလွဉ်၊ ထူးသပိတ် ဗွေဆရာ၊စူကိုထွူတင်
 လွေ၊အွဉ်းဟောင်၊ ထူးဝီ၊ထန်၊လာ၊ လွဉ်ဝင်းချူးဖေး ဗွေသာရီ
 ပုတ္တရာ၊။

“တပဲ့၊ပေး - လွေ၊သွံ၊ခန်းသွမ်၊သူ၊ဟဲ့င်း”

“နီဗွေ သွံ၊ထွူလဲဉ်းနဲ့ ဗွေသြ”

“ခွေသွံ၊ထွူလဲဉ်း၊ အောင်းကိုင်နာ၊တားလွမ်၊ လွေ၊သွံ၊
 ခန်းလဲဉ်း”

သာမဏေ သျင်းပေးပဏ္ဍိတ၊ ပိုင်သျင်းစလ၊ သွမ်၊နီ၊ကို
 ဒျား၊ ထွာလဲဉ်းသွူ ရဟန္တာ၊ စထာဗော၊ ဟန်းရပ်၊ယို၊ နဲဉ်းစွဉ်း
 ပိုကတိုင်စ၊ ပဏ္ဍိတ သာမဏေ သက်လွ၊နွတ်၊နောင်းပေးဒျား
 ကေးညို၊ခရားဟောင်မွေး၊ ပဏ္ဍိတဗွေသျင်း ဆင်းချင်းပစ္စဝေက္ခ
 ထား သွံ၊ခန်းဒျားသွမ်၊ သွံ၊သွမ်၊ထွူ ပသေသပိတ်၊ ပသေထွူ
 အွဉ်းဟပ်သပိတ်၊ အွဉ်းဟောင်သပိတ် သံစ်ကထွူတဲ့ စတုမဟာ၊
 ရာဇ် လူ၊တန်လစ်၊ဖြာ၊ ပါ၊တွမ်းသိကျာ၊သင်၊ချာ၊ ခွန်လာခွန်မွူး၊
 အွဉ်းစွ၊သွူးထား၊မာ၊ ရဲခါ၊တမ်းဒွမ်တွော၊ မွူးခွယ်စွေ၊စွဉ်းဒျား၊
 ရဟန္တာ၊မွေးတမ်း၊ ဗွေစမ်းရဟန်၊ ယင်ဟန်းဖိုးနပ်၊ရီး -

“မွူးလဲဉ်းခွယ်လဲဉ်းသွူယို၊ သျင်းပဏ္ဍိတ သွံ၊သွမ်၊စထွူ
 နဲဉ်းမိုင်၊ ထွာမိုင်၊ခရားတန်နဲ့” ကဲ့၊ရဲ၊လွနဲဉ်းနပ်၊။

ရဟန်းသီးဖုံး ကကဲ့၊ရဲ့၊ဒါးငေါင်းနပ်၊ ဗွေးစင်းဘုရား ဟိုန်
တင် -

“ရဟန်းသီးဖုံးဟွေး - သီဒေါ့လွ ငေါင်းထမဲ့င်၊”

“နီသွဉ်းသီး ဒေါ့ချား သျင်းပဏ္ဍိတ သွံ၊သွမ်၊မွူးခွယ်ခရား
ဗွေးသြ”

“ရဟန်းသီးဖုံးဟွေး -

သျင်းပေးပဏ္ဍိတနပ်၊ လို၊ဘွံ၊ကံးတန်၊ လို၊ဘွံ၊ကံးတန်
ကျို၊စာ၊သန်တရာ၊တင် ခွန်မွူး၊ ခွန်လာသီး၊ ရဲခါ၊ဗားမွူးလာ၊
ဖေးလွေ၊ငါဒွိုန်းတောင်း၊ လူ၊တန်လစ်၊ဖြာ၊တဲ့ ပွေါခါ၊ဖေးဗား အရပ်
လစ်၊ဖဲ့၊ ခွန်သိကျာ၊တဲ့ ပွေါဖေးဗား အတခါ၊ငါ၊ သစွားလစ်၊ပါ၊
သေငါ၊ထီးထွူ ခွေထွာသွူ ဘုရားမဉ်းတဲ့ ခွေလဲအံ့ပွေါဖေးဗား
ကျောင်၊တလင်၊တခါ၊ငါ၊ သျင်းပဏ္ဍိတ သွံ၊သွမ်၊ယာထွူမ၊ ခွန်မွူး
ခွန်လာ အွဉ်းစွ၊မွူးလာ၊ နောင်၊ခါမ၊ မွူးခွယ်နဲင်းနပ်၊ချား။

သားမဏော သျင်းပေးပဏ္ဍိတနပ်၊ ထီးဝင်၊ထူးထီလ၊၊ ထီး
ဝင်၊မားစွဉ်းပြားလ၊၊ ထီးဝင်၊ရွာ၊ပဲဉ်လ၊ နဲင်းနပ်၊တင် - “အသ၊
တအဲဉ်ထောင်း ထီနပ်၊မဉ်းတဲ့ ဝင်၊ကထွဉ်းလွေ၊အတို့ဉ်၊ လွေ၊ဖေး၊
သ၊တအဲဉ်ထောင်း ပြားနပ်၊မဉ်းတဲ့ ဝင်၊ထွဉ်းစွဉ်းအတို့ဉ်၊ စွဉ်းဖေး၊
သ၊တအဲဉ်ထောင်း သေင်းမဉ်းတဲ့ ဝင်၊ကထွဉ်းထွာပဲဉ် အတို့ဉ်၊နပ်၊
ထွာဖေး၊ သ၊တအဲဉ်ထောင်း ထီ , ပြား , ပဲဉ်-မဉ်း လို၊ကလို၊အ
တို့ဉ်၊ လ၊နွောင်၊ မဉ်အားထွုတ်မွေးတရာ၊နပ်၊ သ၊အောင်းလို၊

ထင်းဟ မဂ်သ၊ဖိုလ်းသ၊နဝ်၊ လ၊ဗာမတောင်း”

နေးတွမ်းဝွေးဉာဏ်း၊ ဝွေးဖန်းထေယျး၊ ထူးအားရွှ်းနောင်၊ကို
သွဉ်ချာအသ၊ ဆွဲ၊မ၊ချာအနမ်း၊ သမ်းအားထွတ်မွေးတရာ၊တင်-

ယိုခါနောင်၊ သျင်းပေးပဏ္ဍိတ၊ လ၊လဲဉ်း အရဟတ္တဖိုလ်း
တို့၊လဲဉ်းသွ။ ရဟန္တာအခန့်၊အကျောင်၊ ယံတောင်၊ယံသေ ထေ
နယ်ဟော်၊ကျာ၊ တရာ၊လယိုသွ။

၈၀။ ဥဒကံ ဟိ နယန္တိ နေတ္ထိကာ ၊
ဥသုကာရာ နမယန္တိ တေဇနံ ။
ဒါရုံ နမယန္တိ တစ္ဆကာ ၊
အတ္တာ ဒမယန္တိ ပဏ္ဍိတာ ။

၈၀။ ဂါးထားအနက် -

နေတ္ထိကာ - လို၊ကကြောက်၊ထိသားဖုံးနဝ်၊ နယန္တိဥဒကံ-
ထူးထိလ၊ချား၊ ဥသုကာရာ - လို၊ကမာ၊စွဉ်း ပြားသားဖုံးနဝ်၊
နမယန္တိတေဇနံ - မာ၊စွဉ်းပြားလ၊ချား၊ တစ္ဆကာ - ရွာ၊သောင်း
သားဖုံးနဝ်၊ နမယန္တိဒါရုံ - ရွာ၊ပဲဉ်လ၊ချား၊ ပဏ္ဍိတာ - ပညား
သားဖုံးနောင်၊ ဒမယန္တိအတ္တာနံ - မဂ်ဖိုလ်းယံကလ၊ ဆွဲ၊မ၊ချာ
အနမ်းဖုံးသွ။

၈၀။ ဂါးထား၊ ပြန့်ပအိုဝ်းခြင်ခြင် -

လိုကကြောက်ထိသားဖုံးနပ်၊ ထူးထိလေးချား၊ လိုကမာ၊
စွဉ်းပြားသားဖုံးနပ်၊ မာစွဉ်းပြားလေးချား၊ ရွာသောင်းသားဖုံးနပ်၊
ရွာပဲ့လေးချား၊ ပညားသားဖုံးနပ်၊ မင်ဖိုလ်းယံကလ၊ ဆွံ့မချာချား
အနမ်းဖုံးသွ။

၈၀။ ဂါးထား၊ အဝိပွါယံအရွှတ် -

ကြောက်ထိသားတဲ့ လထီ၊ မာစွဉ်းပြားသားတဲ့ ပြားစွဉ်း၊
ရွာသောင်းသားတဲ့ လပဲ့၊ ပညားသားတဲ့ ဆွံ့မချာသ၊ လ။

နားဟားတရာယိုအကျို

နားတရာယိုထွနပ်၊ လလွတ်မင်တဖိုလ်း၊ ထွာလသော
တာပန်းပုဂ္ဂိုလ်း - စတင်နင်းနပ်ဖုံး အာတန်သွ။

လဗဟုသုတ၊ လသတိ၊ နှင်းယို

ဟော်ထွားသွဉ်းမာ၊ ပဏ္ဍိတသားမထေးဝတ္ထုယိုတင် -

၁။ ကေနံခြောဒုက္ခတဲ့ယောင်း အောင်းလိုမာချား
ကုသိုလ်း အကျောင်၊ ၊

၂။ စေးတနား၊ သဒ္ဓါးတရာ၊ အားမဉ်းတလာမွေးနောင်၊
အကျိုးဖေးထွူထာဒါ၊ အကျောင်၊ ၊

- ၃။ ပေါးမာ၊ကုသိုလ်းနဝ်၊ တို့ထင်းဒျာ၊ လူခမ်း အကျောင်း၊
 ၄။ ပေါးကုသိုလ်း အားတလာမွေးနောင်၊ တို့ဘုရား၊ တဆူး
 ဆူးစိုးသူ၊ ထွာမားပုဂ္ဂိုလ်းထူး၊ ထွာမား ရဟန္တာ၊
 အကျောင်း ၊
 ၅။ ပေါးဝင်၊ အားထွတ်တရား၊ ပေါးဝင်မာ၊ ကုသိုလ်းနဝ်၊
 အောင်လိုးဖေးအားငါး အကျောင်း - စတင် နှိုင်းနဝ်၊
 သေထွေ၊ လအိသတိအာတန်သွ။

ဟောင်တောင်ခရား အဓိပ္ပါယ်

“မဟာဒုဂ္ဂတ - မဟာဒုဂ်”ကရိုနဝ် -

မဟာ - မွေးမိုင်း ၊

ဒုဂ္ဂတ - ကေန့်ခြော ၊

“မဟာဒုဂ္ဂတ - (မဟာဒုဂ်) - ကေန့်ခြော မွေးမိုင်းထား”

အဓိပ္ပါယ် လနှိုင်းနဝ်သွ။

၈၀။ တရာဂါးထား ငေါင်းလင်္ကာ

၁။ ခူးဟံး ကြောက်ထိ၊ လိုးရာအိ၊ ခွေသိ လနွောင်၊
 ဒျာ ။

၂။ လဲမ်းမေး ပြားဝါး၊ ထွားယဲက်ဒျာ၊ ဝွေပြား စဉ်းနွောင်၊
 ဒျာ ။

၃။ ခွသောင်းထွ၍၊ ရွာဖုချာ၊ ပဲဉ်အာ လနွောင်းချာ၊ ။

၄။ လိုဒါ၊ ကျိုလ-လ၊ မဂ်ဖိုလ်သ၊ တို့ဗု ရဟန္တာ၊ ။

၈၀။ **တရာဂါးထား လင်္ကာကဗျာ**

ခူးဟံး ကြောက်ထီ - သွံအီ လချာ၊
လဲမ်းမေး အပြာ - ယဲက်ချာ ထွာရာ၊
ခွသောင်း ထွ၍ - ဖုချာ ရွာဒါ၊
လိုသေကမ်း - အနမ်း ဆွံ့မုချာ ။

ပဏ္ဍိတသာမဏေဝတ္ထု ထွ၍သွ။

၆။ လကုဏ္ဍကဘဒ္ဒိယ မထေရ်ဝတ္ထု

နိဗ္ဗေဒဘုရား သတင်သွား၊ အင်းအုံ သာဝတ္ထိခမ်း ဇေးတဝှန်း
ကျောင်းကိုအတွင်း ပွိုင်းပွိုင်းတွင်း “လကုဏ္ဍကဘဒ္ဒိယမထေရ်”
ယိုတင် ဟော်၊ဟး ဝတ္ထုယိုသွ။

ဘဝစိုးရီး အတိတ်ဝတ္ထု (အခဲဉ်း)

ပဒုမုတ္တရ ဗွေဘုရားစိုးစခါ လကုဏ္ဍကဘဒ္ဒိယအလောင်း
နဝ်၊ ထွာသဋ္ဌေပိနိတဖြာ၊ ထင်းနားတရား အိုးကျောင်းထွါခါ
ပင်၊ပါဗွေဘုရားတွင်း သံဃား၊ ကပ်စဉ်းချားသွမ်း (၇)နီ၊ဗွေဗွေ၊
ဝွေဆု၊တောင်၊ (ကွီဆု၊) နှိုင်းယို -

“ဘုရားဆူးဆူးစိုးသူ၊နဝ်၊ ဖေးနေးကထွာ ရဟန်း၊ငေါင်းဟပ်၊
ရဟန်း၊ငေါင်းထီအိုးတပါ၊” ဆု၊တောင်၊ခါ၊ (ကွီခါ၊ဆု၊)နှိုင်း နဝ်၊တင်
ပဒုမုတ္တရ ဗုဒ္ဓဗွေဘုရားရိုး “နားကကွီခါ၊ဆု၊ ယိုအတိုင်း တွိုးဘုရား
ဂေါတမစိုးသူ၊ ထွာဟး” ဖေးစဉ်းချား “ဗျားဒိတ် - ငေါင်းဒေါ၊
သေ၊ရီး” နှိုင်းနောင်၊သွ။

တွိုးဘုရား ကဿပစိုးနဝ်၊ ဝွေထွာလက်သမားတန်၊ ဝင်၊
တွိုင်းပင်းလွဝင်၊ အီးတယံးဘုရားစေးတီး ထိုထိုတန်တန်၊ ဝွေရိုး
“အမျိုးအီးထွါနောင်၊မွေးတဝ်း၊ တယံးပေးပေးငါ တယံးဖွိုးဖွိုးငါ”
ဝွေရိုးနှိုင်းနဝ်၊တင် တယံးပေးနှိုင်းနှိုင်း၊ တယံးဖွိုးနှိုင်းနှိုင်းနောင်၊
သွ။

ပစ္စုပ္ပန်ဝတ္ထု (ဘဝယို)

တို့၊နီဗ္ဗေဒဘုရား၊ ဂေါတမဗုဒ္ဓ၊ သင်္ဃကိတ်သာဝတ္ထိခမ်း
“မဟာဘောဂ”သဋ္ဌေမျိုး၊ မြို့ရွာအာ - မိရွာသားမျိုး၊ ဝေဠုမင်း၊ နှင်း
ဟဲ့၊ “ဘဒ္ဒိယ”နောင်သွေ။

ကထင်တန်ပသားနတ်၊ ထင်နားနီဗ္ဗေဒဘုရား၊ ဟော်၊တရား၊
တရားနောင်၊ နှိုးနားငါး၊ ယျမ်းအံ့ငါး ဘုရား၊ တရား၊ သံဃား
ကံး - ကံးအကျိုးတင် ပိုင်သျှင်း၊ ခံးစင်၊ နီဗ္ဗေဒဘုရား၊ထူး၊ထွေး၊
အားထွတ်ပါတရား၊ ကျိုးစားမွေးဘားဝနားတွေ့၊ ထွာစွဉ်း ရဟန္တာ
နောင်သွေ။

ဝေဠုမင်း၊တောင်းနတ်၊ ဟဲ့“လက္ခဏကဘဒ္ဒိယ”ခိုင်းနတ်၊
ငေါင်းထီဟောင်း၊ ငေါင်းထီအိုးသေးသေး၊ တဗွိုးယေန်ကေးမွေး
စွဉ်းထား၊ ကွေးတွေ့၊ ဝေဠုမင်း၊ နမ်းဖိုးမွေးစွဉ်းထား၊ တပေါက်၊
မွေးမိုင်းစွဉ်းထား။

ကွပ်နတ်မ၊ ပုထုဇဉ်း ရဟန်းပေး သျှင်းပေးသီးဖုံး စွပ်ပခိုးငါး
ဝေဠုမင်း၊ ပေါ်မော့ဝေဠုမင်း၊ ပီ၊နားလား၊ တဗျားနေ့ဖူး တွမ်းစု
ပျက်ကတူး (မုနီ)ထွေတင် -

“ဖါနင် - မည်ထွက်တောင်းထားနဲ့၊ အုံထားအင်းပျားချား
နဲ့” ဒေါ့တယွဲ့တယ ဝေဠုမင်းနဲ့နတ်။

ကွေးတွေ့၊ - ဝေဠုမင်း သ၊တလျားတမ်း၊ အီးပျက်ချာ၊
အီးခွန်းချာထား၊ တွမ်းရိုး၊မွှါနိုး၊ တွမ်းသ၊ပေးငါတဲ့ တပဲစိမားချာ

တောင်း။

ကွပ်နောင်မ၊ ရဟန်းသဟောဝ်ဖုံးနဝ်၊ ရှိ -

“ထွားမြိုင်၊ လကုဏ္ဍကဘဒ္ဒိယသူမြိုင်၊ သျှင်းပေးဖုံး ကဝဲစ်၊ အနားလား၊ ကဗျားအနေးဖူ၊ တွမ်းရူ ကပျက်၊ အကတူး (မုနီ)၊ ကနိစ္စက် ပဉ်တကားနဝ်၊ အသ၊ တဲ့ တလျားတဝ်၊ တွမ်းရိုးမြိုင်း သ၊ အီးလျား၊ တွမ်းရိုးမြိုင်း အီးပျက်၊ ချာ၊ အီးခွန်းချာ တွမ်းအသ၊ ပေးငါတဲ့ တပဲစ်မားချာတောင်းနောင်မဟွေး၊ အံ့ဖြားမွေးစွဉ်းထား”

အောင်းအံ့ဖြားနဲင်းနဝ်တွင်၊ နီဗွေးဘုရားကျွဲလွဉ် -

“တပဲ့တပန်း၊ ရဟန်းသီးဖုံး -

သီအုံပြုံး ဒေါ့ထမိုင်ခရား”

“နီသွဉ်းသီး အံ့ဖြားလွဒျား လကုဏ္ဍကဘဒ္ဒိယ သ၊ တလျား ဒါးတောင်းထားခရားဒျား ဗွေးဩ”

“ရဟန်းသီးဖုံးဟွေး -

သီကရိုးဒါး ‘အသ၊ တဲ့ တလျားတောင်း၊ တွမ်းသ၊ တဲ့ တပဲစ် မားတဝ်၊ ကရိုးနဝ်၊ မွေးငါး၊ ရဟန္တာသီးအမျိုးနောင်၊ တွမ်းလုံး ကောင်တန်နဝ်၊ ဗွန်လို့ဝင်၊ တတသွိုးတဝ်၊ ပါ၊ မိုင်၊ တဲ့ယောင်း တမားတသွိုးနောင်တောင်း”

၈၁။ သေလော ယထာ ကေယနော ၊

ဝါတေန န သမီရတိ ။

ဝေံ နိန္ဒာ ပသံသာသု ၊

န သမိဇ္ဇန္တိ ပဏှိတာ ။

၈၁။ **ဂါထာအနက် -**

ကောဃနော သေလော - ကောင်လုံးတန်ကဒ္ဒုတ် ဆွော့၊
ကတွဲတန်နောင်၊ ဝါတေန - တန်ခွေကရစ်၊ တလီဝစ်နောင်၊
နသမိရတိယထာ - တမာတသျှိုးနှောင်တမ်းလာလာ၊ ဝေံ
(တထာ) - အခင်းနောင်နေနေ၊ ပဏှိတာ - ပညားသျှိုလိုဒါး
ရဟန္တာသီးနောင်၊ နိန္ဒာပသံသာသု - ကဲ့ရဲ့အံ့ဖြား ယိုနီဗား
အလောင်း၊ န သမိဇ္ဇန္တိ - သကဲ့င်သရေ တထွာလွေတောင်း၊
(သတသျှိုးတမ်းလာလာ၊ လျိုးတကြာတမ်းတစီစီ)။

၈၁။ **ဂါထာ ပြန်ပုဒ်အိုက်ခြင်ခြင် -**

ကောင်လုံး တန်ကဒ္ဒုတ် ဆွော့ကတွဲတန်နပ်၊ တန်ခွေ
ကရစ်၊ တလီဝစ်နပ်၊ တမာတသျှိုးနှောင်တမ်းလာလာ၊ အခင်း
နောင်နေနေ ပညားသျှိုလိုဒါး ရဟန္တာသီးနပ်၊ ကဲ့ရဲ့အံ့ဖြား
ယိုနီဗားအလောင်း သကဲ့င်သရေ တထွာလွေတောင်း (သတ
သျှိုးတမ်းလာလာ၊ လျိုးတကြာတောင်းတစီစီ)။

၈၁။ **ဂါထာ အဓိပ္ပါယ်အရွှတ် -**

ကောင်လုံးတန်နပ်၊ တလီမာတသျှိုးနှောင်တောင်း၊ အခင်း
နပ်နေနေ လိုဒါး (ရဟန္တာ) သီးနောင်၊ မဉ်ကဲ့ရဲ့ရဲ့ မဉ်အံ့ဖြား
ဖြား ရဟန္တာ တထွာရာတောင်း။

(က) လ၊ တေဒဂ် (ဘွဲ့) အကျောင်၊

ပဒမုတ္တရ ဗွေဘုရားစိုးခါ ကပ်လူးသွမ်၊ (၇)နီ၊ဗွေဗွေထွူ
တဲင် ကွပ်ကွီ (ဆု၊တောင်၊) ခါ၊ဖို “တေဒဂ်ဘွဲ့” နောင်၊မ၊။

တို့၊ခါ၊တလဲင်း၊ ဇေးတဝွန်းကျောင်၊ကို ရဟန်း၊ဖုံးယို မော့၊ခွဲ
လို့ဝင်၊ အင်းပြုံးအင်းပြင်းထာ၊တွင်၊ နီဗွေဘုရား၊ ဖေးအပ်
လင်၊ လကုဏ္ဍကဘဒ္ဒိယ “တေဒဂ်-ဘွဲ့” နဲင်းနပ်၊သွူ။

“တေဒဂုံ ဘိက္ခဝေ မမ သာဝကာနံ ဘိက္ခုနံ မဇ္ဈိဿရာနံ
ယဒိဒံ လကုဏ္ဍကဘဒ္ဒိယော - ရဟန်း၊သီးဖုံးဟွေး -
ငေါင်းထီအွီးငါး၊ ခွေတပဲ့၊ ရဟန်း၊သံဃားဖုံးအကို လကုဏ္ဍ-
ကဘဒ္ဒိယယိုနပ်၊ ငေါင်းထီအွီးသွတ်၊သွတ်၊သွူ” နီဗွေ
ဘုရား၊ ကေးညားဖေးစဉ်းချား “တေဒဂ်-ဘွဲ့” နဲင်းနပ်၊သွူ။

(ခ) ငေါင်းထီ ကအွီးမားအကျောင်၊

ပဒမုတ္တရ ဗွေဘုရားစိုးခါ ကပ်လူးသွမ်၊ (၇)နီ၊ဗွေဗွေထွူ
တဲင် “တို့၊ဘုရား၊ ဆူးဆူးစိုး ယံကထွာရဟန်း၊ငေါင်းအွီး
တပါး” ကွီခါ၊ (ဆု၊တောင်၊ခါ၊) ဖို နဲင်းနောင်၊တလဲင်း၊
(တဘဝ)။

တို့၊ခရုတလင်းနပ်၊ ဝိပဿီ ပွေးဘုရားစိုး၊ ဝွေအပ်းထွာ
“စိတ္တပတ္တ - ဝါးဥဩ” (ဝါးပေါးဝေါင်း) တွင်း ဝွေဖူးလူးဟး
ပွေးဘုရားတွင်း ရဟန္တာသီး တချေးရားအိုးနှိုး (တလင်း၊ တဘဝ)။

ကွပ်ပွိုး ကွီခါ၊ဖိုဆု၊ ဖူးလူးဖို တချေးရားနှိုးအိုးနဲင်းနပ်၊မ၊
လကုဏ္ဍကဘဒ္ဒိယ မထေရ်နပ်၊ ငေါင်းအိုးလွှဲဝင်၊နပ်၊သွ။

(ဂ) နမ်းကဖွိုး၊ ကတပေါက်၊ဟးအကျောင်၊

ကဿပ ပွေးဘုရားစိုးခါ ဝွေအပ်းထွာ လက်သမားတန်
အတွင်း အွဉ်လို့ဝင်၊ တယ်းဘုရားစေးတီး၊ ဝင်၊အမျှာနောင်၊ ရှိ၊
“တယ်းထိုထို၊ တယ်းတန်တန်”၊ တို့၊ဝွေ၊နပ်၊ရှိ၊ “တယ်းထိုထို၊
တယ်းတန်တန်နပ်၊ အမျိုးထွေ၊နောင်၊မွေးတောင်း၊ တယ်းဖွိုးဖွိုး၊
တယ်းပေးပေးငါမ၊ ထွေ၊ယို၊” ဝွေ၊ရှိ၊နဲင်းနောင်၊တွေ့၊ ပါ၊ကဒေါ၊
တဲ့ နားတောင်းပါ၊ငေါင်း၊ ဝွေ၊အွဉ်တယ်းဖွိုးဖွိုး၊ အွဉ်တယ်းပေး
ပေးစွဲစွဲ၊ဒျား။

ကွပ်ပွိုး ဝွေ၊ရဲခါ၊ (ကန်းကွက်ခါ၊) ဟး ဘုရားစေးတီး ထို
ထိုတန်တန်၊ ဝွေ၊တယ်းတော ဘုရားစေးတီး ဖွိုးဖွိုးပေးပေးနောင်၊မ၊
ဝွေ၊ပွေးနမ်းဖွိုး နမ်းပေး နမ်းတပေါက်၊မွေးမဲ့င်းဟးထားနောင်၊သွ။

နာမတရားယိုအကျိုး

နာမတရားယို ကထင်းသွတ်၊ နှစ်၊ လ၊ လွှတ်မက်တဖိုလ်း-
စတင် ထွာသောတာပန်းပုဂ္ဂိုလ်း အာတန်သွ။

လ၊ဗဟုသုတ၊ လ၊သတိ၊ နှိုင်းယို

ဟော်၊ထွာသွေဥဗား လကုဏ္ဍကဘဒ္ဒိမထေရ်းဝတ္ထုယိုတင်-

- ၁။ မာ၊ကုသိုလ်း ထွိုက်ထွိုက်တန်းတန်းထွ။တင် ပေါးကွီဆု၊
နှစ်၊ ကကွီအတွိုင်း လ၊ဇ္ဈောင်၊ချား အကျောင်၊ ၊
- ၂။ ပွိုင်းပွိုင်းတွမ်း ဘုရားစေးတီးယို အဝ်းထိုထို အဝ်းတန်တန်
(အီးတယ်းထိုထို အီးတယ်းတန်တန်)နှစ်၊ ဖေးနေးကဖွိုးထိုး
တောနှစ်၊ ဟပ်မာတမ်း အကျောင်၊ ၊
- ၃။ ကုသိုလ်းတဲ့ အကျိုးဖေးချားခေါ်ခေါ်၊ အကုသိုလ်းတဲ့
အကျိုးဖေးချားခေါ်ခေါ် အကျောင်၊ ၊
- ၄။ ကဲ့ရဲ့အံ့ဖြားနှစ်၊ ရဟန္တာသီး တထွာရာ၊တောင်း (တထူး
ချားတမ်း) အကျောင်၊ - စတင်နှိုင်းနှစ်၊ သေထွေ၊ လ၊အိ
သတိ၊ အာတန်သွ။

ဟော်တောင်၊ခရား အဓိပ္ပါယ်

“တေဒဂ္ဂ - တေဒဂ် (ဘွဲ့)”ကရိုးနောင်၊ -
(တေဒဂ္ဂ - တေံ + အဂ္ဂ)

တေံ - ဝွေယိုနဝ်၊ ၊ အဂ္ဂ - အယံသွတ်၊ ၊
“တေဒဂ္ဂ - တေဒဂ် - ဝွေယိုနဝ်၊ အယံသွတ်၊”
အဝိပ္ပါယ်၊ လနဲင်းနောင်သွ။

၈၁။ **တရာဂါထာ၊ ငေါဝ်းလင်္ကာ၊**

၁။ ကောင်လုံးဆွေတန်၊ တလီသန်၊ အွေဝန်
ထွံးအိုင်ထင်း ။

၂။ ကဲ့ရဲ့၊ အံးဖြာ၊ ရဟန္တာ၊ တက္က၊ ထူးချာတင်း ။

၈၁။ **တရာဂါထာ၊ လင်္ကာကဗျာ**

ကောင်တန်နဝ်၊ခါ - လုံးအာတန်ချာ၊
တလီသန်ယောင်း - ပြင်တင်းလာလာ၊
သီးလ တဉ်းမြွေ - မတ်သွေ့ ဥပမာ၊
ရဟန္တာ - အံးဖြာ၊ သွမ်မထွာ ။

လက္ခဏာဘဒ္ဒိယမထေရ်၊ ထွယိုသွ။

၇။ ကာဏမာတုဝတ္ထု

နီဗ္ဗေဒဘုရား၊ အင်းအုံသာဝတ္ထိခမ်း ဇေးတဝှန်းကျောင်းကို အတွင်း၊ ပွိုင်းပွိုင်းတွင်း “ကာဏမာတု - နင်းဖြင်းသီးမျိုး” တင် ဟော်၊ဟား “ကာဏမာတုဝတ္ထု” ယိုသွ။

အွိုးခဲတလဲင်း “ကာဏ-နင်းဖြင်း” သဲင်းလယ်အမျိုး၊ အပိုမူး အီးသဲင်းချာ အဝါလမ်းနပ်၊ တမဲ့၊မဲ့ပါသဲင်း၊ မဲ့ဟောပ် တင်းတင် နင်းဖြင်းသီးမျိုး ကျော်ဖေးခန်းတခိုး၊ ကျော်ထွ။ တလဲင်း ရဟန်းတပါ၊ သမ်းကျွဲတွံ၊သွမ်၊ လမ်းငါ၊ ဖြင်းသီးမျိုး လူးလို့ထိုး ရဟန်းအပါ၊နပ်၊ ကျော်ဖျင် ဒုတိယ တလဲင်းထွ။ ရဟန်းတပါ၊ သမ်းဖျော်ဖျင်၊ လူးလို့ဖျင်၊ ကျော်လူးကျော်လူး၊ ကျော်ကျော်လူး ဗုဒ္ဓဉ်းလစ်လဲင်း။

နင်းဖြင်းဝါ၊နပ်၊ အီထိုးတော အမာပေး၊ နင်းဖြင်းကထင်း ဟွိုန်သတင်၊နပ်၊တင် ခွန်းသဲင်တခြစ်၊တော ဗွေးစင်၊ဖုံး၊ “ရဟန်း ဖုံးယိုနပ်၊ ယားကိုင်ထိုးခွေ တောလမ်းတောပါးကိစ္စ” (တန်းအီး သဲင်းပွိုင်းပွိုင်းချာဟားတဲ့ ရဟန်းလွဉ်လူးခံထိုးလို့ အမျိုးတခိုးကျော်၊ အုံပေါအမျိုးကျော်တခိုးထွ။တင် အချိန်းညထိုး၊ အဝါ၊အီထိုးလ၊ အမာပေး၊ နင်းဖြင်းသုလျားတော ရဟန်း၊) မော့ရဟန်း အပါ၊ မဲ့င်းတဲ့ ခွန်း၊ ထီးစင်၊အပါ၊မဲ့င်းတဲ့ ထွမ်၊ ခွန်းထွမ်စွဉ်းတိတ်၊တိတ်၊ ရဟန်းသီးဖုံးတဲ့ ကျွဲလွေ၊တွံ၊သွမ်၊ တဖူးတလီးနပ်၊ ပွိုန်းတင်းဒွမ်။

နီဗ္ဗေဒဘုရား၊ ဟိန်နိယျာ - လ၊သတင်၊နောင်၊တင် ဒင်ကာ
လွေ့စွဉ်း နင်းဖြင်းသီးမိုးလမ်း၊ နင်းဖြင်းသီးမိုး ပင်၊ထင်းလမ်း
ကီ၊ နီဗ္ဗေဒဘုရား၊ ကျွဲအုံလင်၊သော့၊ ထားဒါကို၊ ဖြင်းသီးမိုး
ကပ်လူးသွမ်း၊ နီဗ္ဗေဒဘုရား၊ သွံ၊သွမ်းထွေတင် ရီနဲင်းယို -

“တကာမပိုမူး နင်းဖြင်း အောင်မိုင်းကို”

“ဩဗ္ဗေဒ - ခွေသွဉ်း သစ်ကထီး နီဗ္ဗေဒဘုရားတဲ့ အလွှိုး
တရေ၊တောင်း၊ အင်းငြိုးချားထား၊ လမ်းကိုသူ၊ ဗ္ဗေဒဩ”

“ပွိုးထမိုင်း၊ မငြိုးတိုးထား၊”

“ဩဗ္ဗေဒ - ခွေသွဉ်းပိုမူး နင်းဖြင်းနပ်၊ အခွန်းနီဗ္ဗေဒ တပဲ့၊
ရဟန်းဖိုး၊ ကွပ်နပ်၊မ၊ သစ်ကထီးနီဗ္ဗေဒတဲ့ လွှိုးတရေ၊တောင်း၊ လွင်း
အုံနီ၊လမ်းကို၊ ငြိုးထားနပ်၊သွေဩ”

“ပေါးနောင်တဲ့ လွေ့ဟဲ့လွဉ် နင်းဖြင်းသူ၊ နင်းဖြင်း
ဖျော်ထန်းလွဉ်၊ နီဗ္ဗေဒဘုရားရီ -

“နင်းဖြင်း - နာ၊သစ်ကထီးခွေတဲ့ လွှိုးတရေ၊တောင်း၊
လွင်းအုံနီ၊ထား၊ လမ်းကို၊ ငြိုးထားနပ်၊ ပွိုးထမိုင်း၊”

နင်းဖြင်းသီးမိုးလောင်းနယ် ရဟန်းသီး လွဉ်လူးခံးတခိုး
ခရား၊ နင်းဖြင်းခွန်းထွမ် ရဟန်းသီးခရားတင် နီဗ္ဗေဒဘုရားရီ -

“တကာမူး ဖြင်းသီးမိုးဟွေး - မွေးသွေ၊ နာလူးမ၊

ခွေတပဲ့၊ ရဟန်းထူးနဲ့၊ နာ၊တလူးတဝ်းတွာ၊ ခွေတပဲ့၊ ရဟန်း၊
ရိမ်ထူးနေးနဲ့”

“ခွေသွဉ်းလူးမ၊ ပွေးစင်၊ထူးပွေးသြ”

“ပေါးနပ်၊ဟ - ခွေတပဲ့၊ရဟန်း၊ အပဲစ်အဝ်းကဲနဲင်းမဲ့င်၊
အိ”

“ရဟန်းဖိုးနပ်၊ အပဲစ်အဲဉ်ထဝ်းပွေး၊ အပဲစ်အဝ်းဒျား၊ ခွေသွဉ်း
ပိုမူး ‘ကာဏာ-နင်းဖြင်း’ယိုလွှမ်း၊ ပွေးအော်”

နီပွေးဘုရာ၊ ရီတောနင်းဖြင်းနဲင်းယို -

“နင်းဖြင်း - သီမိုးလူးတင် ခွေတပဲ့၊ ရဟန်းထူးနောင်၊
ရဟန်း၊ အပဲစ်အဝ်းကဲနဲင်းမဲ့င်၊အိ”

“ဩပွေး - ပွေးစင်၊သီးဖိုးနောင်၊ အပဲစ်အဲဉ်ထဝ်း၊ အပဲစ်
အဝ်းဒျား၊ ခွေသွဉ်းလွှမ်း၊ ရိုးသေးမာန်းချော၊ ကန်းတော့ချာဒျား
ပွေးဘုရာ၊ ပွေးစင်၊သီးဖိုး ပွေးသြ”

နောင်၊ထွူခါ နီပွေးဘုရာ၊ ဟော်၊ပါဖေးတရာ၊တင် နား
တရာ၊ထွူနပ်၊ နင်းဖြင်းလ၊စွဉ်း တမက်တဖိုလ်း၊ ထွာစွဉ်းသောတာ၊
ပန်း၊ ပုဂ္ဂိုလ်းတန်သွူ။

နီပွေးဘုရာ၊ အဝ်းလမ်းကထင်းကျွဲသင်၊ချာကျောင်၊နပ်၊
ကျွဲသင်၊ဟော်ငါတင် ခွန်ကောသလ လော့လွဉ်လဝ်းထေ့ဝိုင်း
ဆွမ်း၊ ရီပါအခရာ၊ နီပွေးဘုရာ၊ ခြိုင်းနယ်နင်းဖြင်းခရာ။

“နင်းဖြင်းနပ်၊ လိန်းမားလဲဉ်း တကာတော၊ ခွေဖေး
သေ၊လဲဉ်းသွ။ လောကုတ္တရာ အမွေ”

“ခွေသွဉ်းတဲ့ အီးဖေးလောကီးအမွေ ပွေးအော်”

လောင်းနဲဉ်းနပ်၊ထွါ လွေ့ဟဲ့လွဉ်နင်းဖြင်း၊ မတ်နဲဉ်း
ပိုမူးယားယား၊ ဖေးရွဉ်ခံဉ်စွား။

အမတ်တန်တဲ့ ထီးနင်းဖြင်းနပ်၊ မတ်နဲဉ်းပိုမူးယားယား၊
ဖေးနဲဉ်းနဲဉ်း ရွဉ်ခံဉ်စွား။

“ကမ်းသွိုန်းထူး - ကမ်းသလူးသွော့ဟဲ့ဉ်း” ခွန်တွမ်း
အမတ်တန် ရှိနဲဉ်းနပ်၊တင် တယ်နပ်၊မာ၊ငါတွေ့၊ -

တို့၊ကွဉ်းနပ်ထင်၊ ကကျွဲလွဉ်ဒါးစင်၊ဖုံးနပ်၊ အာငါးတင်
ထွဉ်းဟးနေး ဝင်၊ပေါကို၊ ထွဉ်းဟးနေး ဝင်၊စွဲကို၊ ဝွေ့နမ်းလောင်၊
လူးသွ။တဲ့ ရဟန်းအာငါးတွေ့၊ ဝွေ့ကအာဝ်းလောင်၊သေးသေး
ရဟန်းမူးဖိုးယို ရဟန်းနိုဖိုးနပ်၊ ထုမ်းထွားလဲဉ်းတထီးခွါမ်၊ ကာဏာ-
နင်းဖြင်း ထာ၊လူးစားနပ်၊ အာငါးမရမကနောင်၊သွ။

ရဟန်းသီးဖိုး အံ့ပြူးထွါတင် အံ့ပြူးလွနင်းဖြင်း၊ အံ့ပြူးလွ
ပွေးဘုရာ၊နဲဉ်းယို -

“ကရီးခါနပ်၊ ရဟန်းလစ်ပါ၊ လွေ့လူးခံးမိုးမာ၊ နင်းဖြင်း
သီးမိုး တခိုးတင် နင်းဖြင်းသ၊ချမ်းသာတမ်း၊ နီပွေးဘုရာ၊ကျွဲ
သျှင်၊ပျ၊နယ်ယင်းမ၊ ယွမ်းအံး ရှိသေးချာယင်း ရဟန်းသံးဃာ၊
ယိုခါနပ်၊ ရဟန်းနို ရဟန်းမူး ကားကကျွဲလွဉ် နင်းဖြင်းနမ်းနမ်း

လူဒု၊ ရဟန်းအာဝါဒတင် ဝေဠုကမ္ဘိလိကဒု၊ ရဟန်းမူ၊ ရဟန်းရိ
ဖုံးတဲ့ ဝေဠုထွား လင်တထီးဒွါ။

ယိုနဝ်၊ နီဗ္ဗေဒဘုရားကော၊ ဇော - နီဗ္ဗေဒဂ္ဂုဏ်းကော၊
ဇောနဝ်၊ ဆန်တူဟောဝ်ငါး အံးဖြားလို့နွှာင်ဒွါမ်မွှာဟွေး” ဒေါ၊
လွန်ငါးနဝ်၊ နီဗ္ဗေဒဘုရားကျလွဉ်၊ နီဗ္ဗေဒဘုရားရိ -

“ရဟန်းသီးဖုံးဟွေး - သီဒေါလွ ငဝ်အမျိုးမင်းဖုံးဟောင်း”

“နီသွဉ်းသီးဒေါလွဒု၊ ရဟန်းလစ်ပါ၊ ကလွေလူးခံးမိုး၊
မားဒါ၊ ကာဏား (နင်းဖြင်း) သီးမိုးတခိုး၊ နင်းဖြင်းသလျားဟား
အခရားနဝ်ဒု၊ ဗ္ဗေဒ”

“ရဟန်းသီးဖုံးဟွေး - ရဟန်းဖုံးနဝ်၊ လစ်ပါနဝ်၊ အမားရိုး
လျား နင်းဖြင်းသ၊ ဘဝယိုလွမ်ကားတဝ်၊ ဇာတ်ကရီးတဲ့ မားရိုး
လျားဖိုလဲဉ်းသွ။

နီဗ္ဗေဒဘုရား မိန်းနဲင်းနဝ်ထွတင် ဟော်ချာဖေး နင်းဖြင်း
အတိတ်ဝတ္ထု (ဧကနိပါတ်) “ဗဗ္ဗဇာတ်” နဝ်သွ။

နဝ်ထွတင်ခါ ဟော်ပါခန်းဒု၊ တရားဂါးထား လယို သွ။

၈၂။ ယထာပိ ရဟဒေါ ဂမ္ဘိရော၊ ဝိပဿန္ဓော အနာဝိလော။

ဝေ ဓမ္မာနိ သုတ္တန၊ ဝိပဿိဒန္တိ ပဏှိတာ။

၈၂။ ဂါးထားအနက် -

ရဟဒေါ - ထိသမုဒ္ဒရား၊ ဂမ္ဘိရော - ယောတဝစ်၊ ဝစ်နဝ်၊
အနာဝိလော (ဟောတိ) - တနူတဝ်၊ ဝိပဿန္ဓော (ဟောတိ) -

စွူဖြိုးများ၊ ပဏ္ဍိတာဝိ - ပညာအရံသားတဲ့၊ ဝေယထာ- နှင်း
နှံ၊နေနေ၊ သုတ္တာန - ကွပ်နားဟား၊ ဓမ္မာနိ - တရားဖုံးယိုတင်၊
ဝိပ္ပသီဒန္တိ - ကိလေးမခြ၊ သ၊စွူဖြိုးငါးဖုံးသွ။

၈၂။ ဂါးထား၊ ပြန်ပအိုဝ်းခြင်ခြင် -

ထီသမုဒ္ဒရာ၊ ယောတဝစ်၊ဝစ်၊နှံ၊ တဒူတဝ်း၊ စွူဖြိုးများ၊
ပညာအရံသားတဲ့ အနဲင်းနှံ၊နေနေ၊ ကွပ်နားဟား တရားဖုံးယို
တင် ကိလေးမခြ၊ သ၊စွူဖြိုးငါးဖုံးသွ။

၈၂။ တရားဂါးထား၊ အဓိပ္ပါယ်အခွူတ် -

ထီသမုဒ္ဒရာယောနှံ၊ တဒူတဝ်း၊ စွူဖြိုးများ၊ ပညာအရံ
သားတဲ့ အနဲင်းနှောင်၊နေနေ၊ ပညာသားတဲ့ နားဟားတရားတင်
သ၊စွူဖြိုးငါးဖုံးသွ။

နားဟားတရားယိုအကျိုး

နားတရားယိုထွူနှောင်၊ လို၊သီးဖုံး လ၊လွတမင်တဖိုလ်း၊
ထွာလွသောတားပန်းပုဂ္ဂိုလ်း - စတင်နှင်းနှံ၊ဖုံးသွ။

လ၊ဗဟုသုတ၊ လ၊သတိ၊နှင်းယို

ဟော်၊ထွားသွဉ်းဟား ကာဏမာတုဝတ္ထုယိုတင် -

၁။ ရဟန်းသီးနှံ၊ ဝင်၊လူးတွိုင်၊တဲ့ ဟင်လူးခံးလို့တဝ်း၊ ချင်း
လူးခံးဟား အကျောင်၊ ၊

- ၂။ ပေါးခွန်း ရဟန်းသံဃာနှင့်၊ နိဗ္ဗေဒဘုရားနမ်းနမ်း ကျွေးဖြိုး
သျှင်၊ဖေးစွဉ်း အကျောင်၊ ၊
- ၃။ ခွန်းထွမ်သံဃာ၊ ကလေးဒါးအပဲစ်နှင့်၊ ကွပ်ကွီခွင်၊ ကန်းတော့၊
ချာနှင့်မ၊ လ၊နှောင်မဂ်ဖိုလ်း အကျောင်၊ ၊
- ၄။ ပေါးသ၊စွယ်တရာ၊ ပေါးနားဟားတရာ၊ ပေါးအားထွတ်
တရာနှင့်၊ သ၊စွူငါးအကျောင်၊ - စတင်နဲင်းနှင့်၊ သေထွေ၊
လ၊အိသတိ၊ အာတန်သွ။

ပညတ်သိက္ခာပုဒ် - ထုတ်ထေစီ၊ကန်၊

ကွပ်ပွိုး ရဟန်းလစ်၊ပါ၊ လူးခံးတမ္ဗိ၊တမာ၊ ကာဏမာတု-
နင်းဖြင်းသီးမိုး တခိုးကျော်တင် နိဗ္ဗေဒဘုရား ပညတ်သိက္ခာပုဒ်
ထုတ်ဥပဒေ၊ ဖေးစီ၊ကန်၊နဲင်းယို -

“ကျွဲသဲင်လမ်း ဝင်၊မဉ်းကပ်တခိုး (ကျော်) နှ်၊ မီးမဉ်လ၊တဲ
လူးခံးငါ နီသပိတ် သံသပိတ်ငါ၊ မီးလူးခံးလွီ၊ နီသပိတ် သံသပိတ်
နှ်၊ “ပါစိတ်အပဲစ်”ဟး၊ ကလူးခံး နီသပိတ် သံသပိတ်နှ်၊တဲ
အီသဲင်၊ဟးကျောင်၊ ဖန်းဟးလို့ဝင်၊ မာ၊ဟးနဲင်းနောင်၊”

(ဘိက္ခု၊ သုဒ္ဓပါစိတ်၊ ဘောဇနဝဂ်-၃၄)

၈၂။ တရာ၊ဂါးထား၊ ငေါင်းလင်္ကား

၁။ သမုဒ္ဒရား ၊ ထီယော့ငါး ၊ စူဠျား တနူတင်း။

၂။ လိုဒါးပညား ၊ တရာ၊နား ၊ စူဠငါး သ၊လွင်၊တင်း။

၈၂။ တရာ၊ဂါးထား၊ လင်္ကားကဗျာ

ထီ သမုဒ္ဒ - ဆုံးလ ယော့ငါး

တနူကင်၊ဆိုး - စူဠ၊ဖြိုးယံထား၊

လိုဒါးတဖြာ - တရာ၊နားဗား

သ၊စူဠငါး - ဗွန်ချား ထီစူဠအာ ။

ကာဏမာတုဝတ္ထု၊ ဓမ္မယိုသွ။

၈။ ရဟန်းငယ်၊ ရဟန်း၊ ဝတ္ထု

နိဗ္ဗေဒဘုရား အင်းအုံသာဝတ္ထိခမ်း ဇေတဝန်ကျောင်းကို အတွင်း ပွိုင်းပွိုင်းတွင်း ရဟန်းငယ်၊ ရဟန်းတင် ဟော်၊ ဟေး “ရဟန်း ငယ်၊ ရဟန်း၊ ဝတ္ထု” ယိုသွ။

နိဗ္ဗေဒဘုရား ထွာဘုရား လူဝါးတော့နီဆီကို ဝေရဉ္စပုဏ္ဏား ပင်းတင် တွင်းတပွဲ၊ ငယ်၊ ရဟန်း၊ လွေးဆိုဝါး ဝေရဉ္စခမ်းကို၊ ဝေရဉ္စ ပုဏ္ဏားတန်ယို လူ၊ မာရ်နတ် (ခွန်သုံ) နို့ပူ၊ မာ၊ လီးလူ၊ ထို၊ အသ၊ တွေ့၊ ယူးလေးဒွါမ် ဗွေဘုရား။

ဝေရဉ္စခမ်းသား ထိသားတဲ့ အံ့မလို့ဒျားထားတင် ရဟန်း သီး လူးခံသွမ်းလ၊ တောင်း၊ ဟို့၊ ခိုးအာဟာရ ဒုက္ခအွန်းအဲ့၊ နောင်၊ မလဲ့ သေသားလူးခန်း သေဆား မွှူကလာ၊ တပါ၊ တစလယ်၊ ပွေးမောဂ္ဂလာန်း ကွီချားဟံး၊ ဖေးကသွံ၊ ဟေး ဟံးဩဇာတဲ့ ပွေး ဘုရား၊ ဖေးချားတောင်း၊ ကွီလွေ၊ တွံ၊ သွမ်း၊ ကျွန်၊ ထင်၊ သူ၊ တဲ့ ပွေးဘုရား၊ ရှု၊ တောင်း၊ ကွဲးတွေ့၊ ရဟန်း၊ သီးဖုံးနပ်၊ သ၊ တကဲ့င် တောင်း၊ တလွေကံ၊ တောင်း လောဘထားလို့။

ဝါးထင်းကျွမ်တွေ့၊ ဒေါ၊ ဟွိုန်ပုဏ္ဏား၊ ဖေးခါ၊ သီးလ ထွဉ်း ကို၊ ကွယ်က ရတနားသွံပါ၊ နောင်၊ ထွမ၊ ကျွ၊ သင်၊ သာဝတ္ထိခမ်း ဇေတဝန်ကျောင်းကို၊ တကားမူးခိုသီး လောင်၊ သွမ်း၊ ထာ၊ ကွီအံး သား အဖြာ၊ ငယ်၊ ရဟန်း၊ ဖုံးနပ်၊ အံးထွရဟန်း၊ သီးဒေဝီ၊ လ၊ ထွရဟန်း၊ သီး ဒေဝီကင်တင် ရောင်ရင်မွေးစွဉ်းထား။

ရဟန်းသီးဖုံး အုံပြီးထွေခါ ဒေါ့ပါနဲင်းယို -

“ဗွေသီးဖုံးဟွေး - ထွားမွိုင်း ထာ့ကွီအံးသားဖုံးသူ၊ အံးလယ်ကွီ၊ ဒဲဉ်ချ၊ဒဲဉ်ကင်တဲ့ ရောင်ရင်မွေးစွဉ်းထာ၊ တွိုးရဟန်း၊ ငတ်ချာဖုံးနပ်၊ သွံ၊ဗားအွီး သွံ၊ဗားဟပ်သွေတဲ့ ရောင်တောင်းထာ၊” အောင်းဒေါ့လွနဲင်းနပ်၊တွင်၊ ဗွေဘုရာ၊ကျ၊လွဉ်၊ ရီနဲင်းယို -

“ရဟန်းသီးဖုံး -

ရဟန်းသီးဖုံး - သီအုံပြီး ဒေါ့လွင် အမျို၊မိုင်းဟောင်း”

“နီသွဉ်းသီးဒေါ့ချာ ထာ့ကွီအံးသား ရောင်ထာ၊ခရားချာဗွေဩ”

“ပါးစားယိုနောင်၊ မော့လဲင်းခါ ထွာဖိုသေလာ၊ငတ်ချာ၊ အွ၊ဗားလဲးကွီ၊ ဖျော့ထီကင်တဲ့ ရောင်ရင်မွေးစွဉ်းထာ၊ တွိုးသေသိန္ဓာ၊ အဗားငတ်ချာ၊နပ်၊ အွ၊ဗားသွေ ဖျော့ထီနွီးနွီးတဲ့ ဝင်၊အုံစွူဖွိုးချာ၊ တရောင်တောင်းထာ၊” ဗွေဘုရာ၊ ဟော်၊နယ်ခန်း (ဒုကနိပါတ်) “ဝါလောဒကဇာတ်”နောင်၊ထွေခါ ဟော်၊ပါတရာ၊ ယား ဂါးထားလယိုသွေ။

၈၃။ သဗ္ဗတ္ထ ဝေ သပ္ပုရိသာ စန္ဒြိ ।

န ကာမကာမာ လပယန္တိ သန္တော ။

သုခေန ဖုဋ္ဌာ အထ ဝါ ဒုခေန ၊

န ဥစ္စာဝစံ ပဏှိတာ ဒဿယန္တိ ။

၈၃။ ဂါးထားအနက် -

သပ္ပုရိသာ - သူတော့ကောင်းဖုံးနံ့၊ စန္ဒြိ - စွဉ်းထိုးလို့၊
ဝေ - မွေးမွေးချား၊ သဗ္ဗတ္ထ - ချိုင်းကား လောဘတဏှာဖုံးနံ့၊
သွ။ သန္တော - သူတော့ကောင်းသီးဖုံးနံ့၊ နလပယန္တိ - တ
ဒေါ့လွတောင်း၊ ကာမာကာမာ - ဟင်မည်လ၊ ငါး ကားမဂ္ဂုဏ်းခရား
ဖုံးနံ့သွ။ ပဏ္ဍိတာ - ပညာသားဖုံးနံ့၊ ဖုဋ္ဌာ - ချိုင်းမော့လွ
ချား၊ သုခေနဝါ - တွမ်းထာချမ်းသားဖုံးနံ့၊ ဖုဋ္ဌာ - ချိုင်း
တလူးလွ၊ ဒုခေနဝါ - တွမ်းထာဒုက္ခတုံနောင်၊ နဒဿယန္တိ -
တအွဉ်းနယ်တင်း၊ ဥစ္စာဝစံ - သ၊ ရေ၊ သ၊ လျား နံ့နီစားနံ့သွ။

၈၄။ တရာဂါးထား ပြန်ပအိုဝ်းခြေင်ခြေင် -

သူတော့ကောင်းသီးဖုံးနံ့၊ စွဉ်းထိုးလို့မွေးမွေးချား ချိုင်းကား
လောဘတဏှာဖုံးနံ့သွ။ သူတော့ကောင်းသီးဖုံးနံ့၊ တဒေါ့
လွတောင်း ဟောပ်မည်လ၊ ငါး ကားမဂ္ဂုဏ်းခရားဖုံးနံ့သွ။ ပညာ
သားဖုံးနံ့၊ ချိုင်းမော့လွချား တွမ်းထာချမ်းသားဖုံးနံ့၊ ချိုင်း
တလူးလွ တွမ်းထာဒုက္ခတုံနံ့၊ တအွဉ်းနယ်လွတောင်း သ၊ ရေ၊
သ၊ လျား နံ့နီစားနောင်သွ။

၈၅။ တရာဂါးထား အဓိပ္ပါယ်အချွတ် -

သူတော့ကောင်း ပညာသားဖုံးနံ့၊ စွဉ်းလို့လောဘ၊ ဒေါ့
ဒုတောင်း ကားမဂ္ဂုဏ်းခရား၊ ချမ်းသားနံ့၊ ငါး ဒုက္ခ သ၊ လျား

နောင်စားမတောင်း။

နားဟားတရာယိုအကျို၊

နားတရာယိုထွူခါ လိုအာဖုံးနပ်၊ လလွတမက်တဖိုလ်း
ထွာလွသောတားပန်းပုဂ္ဂိုလ်း - စတင်းနဲင်းနပ်ဖုံးသွ။

**လဗဟုသုတ၊ လအိသတိ၊ နှိုင်းယို
ဟော်ထွားသွဉ်းဟား ရဟန်၊ ငတ်၊ ရှာ၊ ဝတ္ထုယိုတင် -**

- ၁။ အံ့မထာ၊ တွဲယပ်း သ၊ တလိုးကွဲတပ်း၊ အပ်းနှိုင်းမိုင်းတွဲ
အွ၊ လ၊ နှိုင်းမိုင်းတွဲ အံ့၊ သယ်ခံးဟား၊ လွှာက်၊ မွိုန်း
လောဘတဏှာ၊ အကျောင်၊ ၊
- ၂။ လိုအရန်းဖိုးသားနပ်၊ တဗွိုးတပ်း ယေန်ဒဲတပ်း ရောင်ထာ၊
လိုအရန်းထိုသားနပ်၊ တဗွိုး ယေန်ဒဲ ရောင်တပ်းထာ၊
အကျောင်၊ ၊
- ၃။ သူးတော့ကောင်၊ ပညားသားနပ်၊ တလွှာက်၊ လွဉ်းတပ်း
လောဘတဏှာ၊ ချမ်သားနပ်၊ င၊ ဒုက္ခနပ်၊ သ၊ လျား၊
နှိုင်းနောင်စား ဓမ္မတောင်း အကျောင် - စတင်းနှိုင်းနပ်၊
သေထွ၊ လအိသတိ၊ အာတန်သွ။

၈၃။ တရာ၊ဂါးထာ၊ ငေါင်းလင်္ကာ၊

၁။ လို၊ဟင်လို၊ဒါ၊ စဉ်၊ထို၊ဒျာ၊ တဏှာ၊ လောဘသွ။

၂။ ဒေါ၊တင်းကာမ၊ ဟင်-ဒုက္ခ၊ လျာ၊ င အိုင်ထင်းသွ။

၈၃။ တရာ၊ဂါးထာ၊ လင်္ကာ၊ကဗျာ

သူ၊တော၊သူ၊ကောင် - ဟင်တောင်၊လို၊ဒါ၊

လောဘ တဏှာ - စဉ်၊ဒျာ၊ ကင်၊ညာ၊

ဒေါ၊တင်း ကာမ - ဒုက္ခ + ချမ်းသာ၊

ထာ၊င + လျာ - နီစား လွှဲ၊မကြာ၊ ။

ရဟန်း၊ငတ်၊ချာ၊ဝတ္ထု၊ ဝှူ၊ယိုသွ။

၉။ ဓမ္မိကမထေရ်ဝတ္ထု

နီဗ္ဗေဒဘုရား အောင်းအံ့သာဝတ္ထိခမ်း ဇေးတဝ္ဂန်းကျောင်းကို အတွင်း ပွိုင်းပွိုင်းတွင်း “ဓမ္မိကမထေရ်” တင် ဟော်ဗား “ဓမ္မိကမထေရ်ဝတ္ထု” ယိုသွ။

သာဝတ္ထိခမ်းကို တကားတဖြာနဝ်၊ နေးတွင်း ထာမာဟင် ထာမာဒါ၊ တောလမ်းတောပါး လွှဲဒျားပိုမာနဝ်သွ။ တွိုးတနီ၊ တော့ ဒေါ့ဗေး အမာနဲင်းယို -

“ဖူးမူး - ခွေမည်ပိုင်ငါးစင်၊ အွဉ်းစွေခွင်ခွေနော”

“ဖူးမူး အောင်းနမ်းလောင်နေကယို၊ အံ့ပွေက လွှဲပိုထွ။ နော”

ပါတကားနဝ်၊ အံ့ပွေအမာလွှဲပိုထွ။ လွှဲပိုထွသွတဲ့ အမာ ထွဉ်းအံ့ပွေ လွေ့ဒါးထာ၊ အပိုထင်းလွေ့ဒါးထာတင် အဝါ၊ ကွီဖျင် အခွင်၊ အမာရီ၊ ‘အံ့ပွေက ပိုခိုဗင်း’-တဲ့။

“ပါမူးယို အခဉ်တငါငါထာ၊ ဒေါ့ဟွိုန်တဲ့နောင်၊ ဒေါ့ဟွိုန်တောင်းတဲ့နဝ်၊ ထူးကဲထမိုင်” အဝါယူးနဲင်းနဝ်တော့၊ ‘ခွေနမ်း ယံကလွစ်ထန်း သံသရာ၊ ခွေအီးကျိုစာကမ’ ချသးနဲင်းနဝ် တင် ထင်းပိုင်တခွန်ထိုခန်းဒျား ရဟန်းနဝ်သွ။

စင်ဓမ္မိကနဝ်၊ ကျိုစာမွေး၊ မာမွေး ဝိပဿနာတင် ထွာစွဉ်း ဒျား ရဟန္တာ၊ သင်ဟဲ့ချာအပိုခို၊ အပိုခိုတဲ့ ပိုင်နဲင်းနဲင်းစင်၊ အားထွတ်နဲင်းနဲင်းတရာ၊ ထွာနဲင်းနဲင်းစွဉ်းဒျား ရဟန္တာ၊ အဝ်း

ကဲ့င်အမျိုးနဝ်တဲ ယူနဲနဲင်းယို -

“ခွေလမ်းသားတွမ်း ခွေပို ပိုင်လို့လဲဉ်းစင်၊ ခွေအုံလမ်း
ခရားကဲထမိုင်၊ ခွေတဲ ပိုင်နဲင်းနဲင်းကစင်မ၊” ချသးနဲင်းနဝ်ထွါ
ထွာနဲင်းနဲင်းစွဉ်း ရဟန်းမူးတဲင် အားထွတ်မွေးတရာ၊ တပေါးည
တောင်းအချိန်ခါ၊ ထွာနဲင်းနဲင်းစွဉ်း ရဟန္တာနောင်သွ။

တို့တနီ၊တော့၊ ရဟန်းသီးဖုံး အုံပြီးထွါ ဒေါ့ပါနဲင်း
ယို -

“ဓမ္မိက ဥပါသကာနဝ်၊ နမ်းတဲပိုင်စင်၊ အားထွတ်မွေး
တရာ၊ ထွာရဟန္တာ၊ အပိုအမာတဲ ပိုင်နဲင်းနဲင်းစင်၊ အားထွတ်မွေး
စွဉ်းတရာ၊ ထွာလို့လဲဉ်း ရဟန္တာ၊ ဝွေမွေးနဝ်၊ ထွာမွေးစွဉ်းဒျား
အပိုအမာ ထာအားကျိတန်ဟွေး” အောင်ဒေါ့နဲင်းနဝ်တွင်၊
နီမွေးဘုရာကျွလွဉ် ရီပါနဲင်းယို -

“တပဲ၊ ရဟန်းသီးဖုံးဟွေး -

ပညားအင်းသားနဝ်၊ ဟောင်ထွာတင်း ဥစ္စာသား ထာအား
ကျိ၊ အင်းလို့ထွာဒျား တရာသား ထာအားကျိ၊”ရိုးနဲင်းနဝ်ထွါ
ခါ ဟော်၊ပါတရာယား ဂါးထားလယိုသွ။

၈၄။ န အတ္တဟေတု န ပရဿ ဟေတု ၊

န ပုတ္တမိစ္ဆေ န ဓနံ န ရဋ္ဌံ ။

န ဣစ္ဆေယျ အဓမ္မေန သမိဒ္ဓိမတ္တနော ၊

သ သီလဝါ ပညာဝါ ဓမ္မိကော သိယာ ။

၈၄။ ဂါထာအနက် -

ပဏ္ဍိတောနာမ - ပညာသား ကရိုနရံ၊ အတ္တဟေတု-
ကွပ်နီနမ်းတင်၊ န (ကရောတိပါပံ) - မာတမ်းအကုသိုလ်းယို၊
ပရဿဟေတု - ကွပ်ဝင်တင်၊ န (ကရောတိပါပံ) - မာတမ်း
အကုသိုလ်း၊ ကမ္မေ န - နေးတွမ်းဒုစရဲက်ထားမာတင်၊ ပုတ္တံ-
ပိုယို၊ နက္ကစ္ဆေ - မဉ္ဇယေးမာတမ်းအကုသိုလ်း၊ နက္ကစ္ဆေ - မဉ္ဇယေး
ထုမ်းတမ်း၊ ဓနံ- ဥစ္စာယို၊ နက္ကစ္ဆေ - မဉ္ဇယေးအုပ်တမ်း၊ ရဋ္ဌံ -
ခမ်းထီယို၊ အဓမ္မေန - နေးတွမ်းထားတရာတမ်းတင်၊ အတ္တနော
သမိဒ္ဓိံ - မာခြေခြားအနမ်းနရံ၊ နက္ကစ္ဆေ - မဉ္ဇယေးမာတမ်း၊
သ (သော)- ပါနရံနရံ၊ သီလဝါ - သီးလအမ်း၊ ပညာဝါ -
ပညာအမ်း၊ ဓမ္မိကော သိယာ - ထွာလို၊ တရာသားတန်သွ။

၈၄။ တရာဂါထာ ပြန်ပအိုဝ်းခြင်ခြင် -

ပညာသားကရိုနရံ၊ ကွပ်နီနမ်းတင် မာတမ်းအကုသိုလ်း၊
ကွပ်ဝင်တင် မာတမ်းအကုသိုလ်း၊ နေးတွမ်းဒုစရဲက်ထားမာတင်
ပိုယို မဉ္ဇယေးမာတမ်း အကုသိုလ်း၊ မဉ္ဇယေးထုမ်းတမ်း တခြံ့ဥစ္စာ၊
မဉ္ဇယေးအုပ်တမ်း ခမ်းထီ၊ နေးတွမ်း ထားတရာတမ်းတင် မာခြေ
ခြားအနမ်းနရံ၊ မဉ္ဇယေးမာတမ်း၊ လိုစားနရံနရံ၊ လိုသီးလသား၊
လိုပညာအမ်း၊ ထွာလို၊ တရာသားတန်သွ။

၈၄။ **ဂါးထားအဝိပ္ပါယ်အရွတ် -**

ပညားသားနှင့်၊ ကွပ်နီကွပ်ဝင်း၊ မာတင်းအကုသိုလ်၊ နှေး
တွမ်း ဒုစရဲက်တင် ပိုယို မည်ဖေးမာတင်း အကုသိုလ်၊ မည်ဖေး
ထုမ်းတင်းတဦး၊ မည်ဖေးအုပ်တင်း ခမ်းထီ၊ ထာတရာတင်းနှင့်၊
မည်ဖေးမာတင်း၊ လိုစားနှင့်၊ လိုသီးလသား၊ လိုပညားအပ်၊
ထွာလိုတရာတဖြာသွ။

နားဟာတရာယိုအကျိုး

နားတရာယိုထွါ လိုအာဖုံးနှင့်၊ လလွတမက်တဖိုလ်၊ ထွာ
သောတားပန်းပုဂ္ဂိုလ် - စတင်နဲင်းနှင့်သွ။

**လ၊ဗဟုသုတ ၊ လ၊အိသတိ၊နဲင်းယို
ဟော်၊ထွားသွဉ်မား ဓမ္မိကမထေရ်းဝတ္ထုယိုတင် -**

၁။ လိုပါးရမ်းသားနှင့်၊ မည်ပွဲင်ချားစင်၊ မည်အားထွတ်ချား
တရာ၊ မည်မားချား ကုသိုလ်၊ အကျောင် ၊

၂။ ပေါးဝင်အားထွတ်တရာ၊ ပေါးဝင်မားကုသိုလ်နှင့်၊ ဟပ်
ထွားနဲင်း ဟပ်မားနဲင်းငါး အကျောင် ၊

၃။ နှေးတွမ်းဒုစရဲက်တင် ဟပ်လွှးအိတင်းနမ်း၊ ဟပ်အုပ်အိ
တင်း ခမ်းအကျောင် - စတင်နဲင်းနှင့်၊ သေထွာ လ၊အိ
သတိ၊ အာတန်သွ။

၈၄။ တရာ၊ဂါးထား၊ ငေါင်းလင်္ကား

၁။ ကွပ်နီကွပ်ဝင်း၊ အကု-ရင်း၊ ယံကင်၊ မာ၊မ္ပိန်းတင်း ။

၂။ ဒုစရဲက်ယို၊ တွမ်းနီပို၊ မိုင်းကို မာ၊မ္ပိန်းတင်း ။

၃။ တရာ၊တင်းငါး၊ ထုမ်းဥစ္စာ၊ ခြွေခြား တယံတင်း ။

၈၄။ တရာ၊ဂါးထား၊ လင်္ကားကဗျာ

ကွပ်နီ ကွပ်ဝင်း - ယံကင်၊ ထာ၊မား

ဒုစရဲက်စား - ခိုးလျား ထာ၊မာ၊

ပိုလီ၊မာ၊မ္ပိန်း - ယံယွှန်း သွဉ်ဗား

တရာ၊တောင်း - မိုင်းယပ်း သျောင်းညာ၊ညာ၊ ။

ဓမ္မိကမထေရ်းဝတ္ထု၊ တွဲယိုသွ။

၁၀။ နာဒတရာသားဝတ္ထု

နီဗ္ဗေဒဘုရား အဝိဒ္ဓိသောဝတ္ထိခမ်း ဇေတဝ္ဋနံကျောင်းကို အတွင်း ပြိုင်းပွိုလွှမ်း “နာဒတရာ” တင် ဟော်ဟေး “နာဒတရာ သားဝတ္ထု” ယိုသွ။

သာဝတ္ထိခမ်းကို လို၊စွဲ၊တစွဲ၊နပ်၊ လောင်းလောင်းပူပူ လူး ထာ၊ထွဲတင် နာဒတရာ၊မ္မုးဟာခိုး၊ ကွဲးတွေ့၊ နာလေနာ၊နောင်၊ တင်း၊ ယင်ဟန်းသားနပ်၊ ပူးလ၊အမာ သင်၊ချာထိုးချာလမ်း၊ ယင်ဟန်းသားနောင်၊ ကွပ်ဒေါသ မာနတင် သင်၊ထိုးချာလမ်း၊ ယင်ဟန်းသားတဲ့ တခင်၊ချာထာ၊ သ၊စွယ်၊တင်းတရာ၊ဖုံးသွ။

နဲင်းမ္မုးရပ်၊တွေ့၊ ရဟန်းသီးဖုံး ဒေါ၊နဲင်းယို -

“တကာ၊ နာဒတရာ၊ မဟာဖုံးနပ်၊ ယင်ဟန်းသားတဲ့ သင်၊ ထိုးချာလမ်း၊ ယင်ဟန်းသားတဲ့ တခင်၊ချာထာ၊ သ၊စွယ်၊တင်း တရာ၊ဖုံးဟေး”

အွဉ်းဒေါ၊နဲင်းနပ်၊တွင်၊ ဗ္ဗေဒဘုရားကျွဲလွဉ်၊ ဗ္ဗေဒဘုရားရီ၊ ဗ္ဗေဒရဟန်းသီးလင်းချာ၊ တွဲ၊နပ်၊ခါ နီဗ္ဗေဒဘုရားရီ၊ -

“ရဟန်းသီးဖုံးဟေး -

သတ္တဝါးသီးအမျိုးနောင်၊ ကဲဉ်းအာအာ အပျော့လွဉ်၊ချာ အဘဝ၊ အသ၊စွယ်၊ချာ အဘဝ၊ ကမည်လ၊ နိဗ္ဗာန်သားနောင်၊ ဆွေ၊မွေးမိုင်းစွဉ်းထာ၊”

နီဗ္ဗေဒဘုရား မိန်းခဲင်းနပ်၊ထွူခါ ဟော်၊ပါ တရားယား နီဂါး
ထား လယိုအတိုင်းသွေ။

၈၅။ အပ္ပကာ တေ မနုဿသု၊ ယေ ဇနာ ပါရဂါမိနော ။
အထာယံ ဣတရာ ပဇာ၊ တီရမေဝါနုဓာဝတိ ။

၈၆။ ယေ စ ခေါ သမ္မဒက္ခာတေ၊ ဓမ္မေ ဓမ္မာနုဝတ္တိနော ။
တေ ဇနာ ပါရမေဿန္တိ၊ မစ္စုဓေယျံ သုဒုတ္တရံ ။

၈၅။ **ဂါးထားအနက် -**

မနုဿသု - လို၊လူ၊ဗျဟ္ဗား သတ္တဝါးသီးဖုံးအကို၊ ယေဇ
နာ - ပါ၊မဲ့ငါးဖုံး တရီးတင်း၊ ပါရဂါမိနော - တွိုးလ၊နီဗ္ဗာန်နီးဖုံး
သွေ။ တေဇနာ - လို၊ကတိုးလ၊ နီဗ္ဗာန်နီးနပ်၊ဖုံးနပ်၊ အပ္ပကာ-
အောင်းဆွေ၊ ပေးလွှမ်း၊ ဣတရာ - လွှဲနပ်၊ဖုံး၊ အယံပဇာ -
သတ္တဝါးဖုံးယိုနပ်၊ အနုဓာဝတိ - အင်းလွင်းလူ၊လိမ်၊လူ၊ပြန်းချား
ဟော့၊ တီရမေဝ - ခြောင်တန်ဖွဲ့ယို လောကီ၊ဘွဲ့ကိုနပ်၊လွှမ်းသွေ။

၈၆။ **ဂါးထားအနက် -**

ယေစနော - ပါ၊မဲ့ငါးရိုးတင်း၊ ဓမ္မာနုဝတ္တိနောခေါ - ကံကျင်း
လွှင့်၊မွေးချား၊ သမ္မဒက္ခာတေ - နီဗ္ဗေဒဘုရား ကဟော်၊ခါ၊ ဓမ္မေ-
တရားမျတ် နပ်၊အတိုင်း၊ တေဇနာ - လို၊ကကံကျင်းလွှင့်၊မွေး
ခဲင်းနပ်၊ဖုံးနပ်၊ သုဒုတ္တရံ - ယပ်၊ယပ်၊ခိုင်းခိုင်း ကအီးကာလ၊ဟား၊

မစ္ဆာဓေယျံ - ခွန်သီခင်းလမ်း ဘွဲ့သွံခမ်းယို၊ တရိတွာ - ကားလ၊
စွဉ်းတွော၊ သေသန္တိ - အီးတို့ငါလွေဟးအမန်း၊ ပါရံ - နိဗ္ဗာန်
ကဟဲ့၊ ခြောင်တဖဲ့သူသွ။

၈၅။ ဂါထာ၊ ပြန်ပအိုဝ်းခြင်ခြင် -

လိုလူဗျဟွာ၊ သတ္တဝါးသီးဖုံးအကို ပါမဲ့၊ဖုံး တရိတဝ်း
တို့လ၊နိဗ္ဗာန်ဖုံးသွ။ လိုကတို့လ၊ နိဗ္ဗာန်နဲင်းနဝ်၊ဖုံးနဝ်၊ အဝ်း
ဆောပေးလွမ်း၊ လွှဲနဝ်၊ဖုံး သတ္တဝါးဖုံးယိုနဝ်၊ အဝ်းလွင်းခူလိမ်၊
ခူပြန်ဒျားဟေ့၊ ခြောင်တန်ဖဲ့ယို လောကီ၊ဘွဲ့ကို နောင်လွမ်း
သွ။

၈၆။ ဂါထာ၊ ပြန်ပအိုဝ်းခြင်ခြင် -

ပါမဲ့၊ရိုတောင်း ကံကျင်လွဉ်မွေးမွေးဒျား နီဗ္ဗေဒုရာ၊
ကဟော်၊ခါ တရာ၊မျတ်နဝ်၊အတို့ငါ၊ လိုကကံကျင်လွဉ်မွေးနဲင်း
နဝ်၊ဖုံးနဝ်၊ ယဝ်၊ယဝ်၊ခွင်းခွင်း ကအီးကားလ၊ဟး ခွန်သီခင်းလမ်း
ဘွဲ့သွံခမ်းယို ကားလ၊စွဉ်းတွော၊ အီးတို့ငါလွေဟးအမန်း နိဗ္ဗာန်
ကဟဲ့၊ ခြောင်တဖဲ့သူသွ။

၈၇။ ဂါထာ၊အဝိပ္ပါယ်အရွတ် -

ကတို့၊နိဗ္ဗာန်သားနဝ်၊ ဆောပေးလွမ်း၊ လွှဲနဝ်၊နဝ်၊ အဝ်း
လွင်းခူလိမ်၊ခူပြန်ဒျားဟေ့၊ လောကီ၊ဘွဲ့ကို။

၈၆။ **ဂါထာအဓိပ္ပါယ်အချွတ် -**

လှိုကကံကျင်လွဉ်မွေး နီဗ္ဗေဒဘုရား ကဟော်တရား
အတိုင်နဝ် လစွဉ်နိဗ္ဗာန်နောင်သွ။

နားဗားတရားယိုအကျို၊

နားတရားယိုထွါခါ လလွတ်မဂ်တဖိုလ်း၊ ထွာသောတာ
ပန်းပုဂ္ဂိုလ်း အာတန်သွ။

လဗဟုသုတ၊ လအိသတိနိုင်းယို

ဟော်ထွားသွဉ်ဗား နားတရားသားဝတ္ထုယိုတင် -

၁။ လူတန်ထာတဲ ကိုင်းဒျား၊ နားတရားနောင် လွင်၊
အကျောင်၊ ၊

၂။ လနိဗ္ဗာန်သားနဝ် ဆွေ၊ လတဝ်းနိဗ္ဗာန်သားနဝ် အ
ငါး အကျောင်၊

၃။ မဉ်းလွှာကံနား ကံကျင်လွဉ်မွေး နီဗ္ဗေဒဘုရား ကဟော်
ခါအတိုင်နောင် လနွောင် နိဗ္ဗာန်ချမ်းသား အကျောင်၊
စတင်နိုင်းနဝ် သေထွ လအိသတိ အာတန်သွ။

၈၅။ **တရားဂါထာ ဝေါင်းလင်္ကာ**

၁။ နိဗ္ဗာန်ချမ်းသား ၊ ကလဒါး ၊ ဆွေငါး လိုလူသွ။ ။

၂။ လတဝ်းနိဗ္ဗာန်၊ ခူလိမ်ပြန်၊ မထန် အာတန်သွ။ ။

၈၆။ တရာ၊ဂါးထား၊ ငေါင်းလင်္ကား

၁။ နီဗ္ဗေဒဘုရား ၊ ကဟော်၊ခါ၊ ၊ တရာ၊ ထူးမျှတ်သွ။ ။

၂။ ကံကျင်၊လွှောက်၊နား ၊ ကျိုးမွေးငါး ၊ လ၊ဗားနီဗ္ဗာန်းသွ။ ။

၈၅။ တရာ၊ဂါးထား၊ လင်္ကားကဗျာ

ဒုက္ခမောရ၊ - လို၊လူ၊ ဗျဟ္တား

ယံလ၊နီဗ္ဗာန်း - ဝိဗ္ဗာန်းကျိုးစာ၊

နီဗ္ဗာန်းသုခ - လ၊လွှာ ဆွေငါး

လ၊တောင်းသား - ဖြားဆား အဝ်းကိုင်အာ ။

၈၆။ တရာ၊ဂါးထား၊ လင်္ကားကဗျာ

နီဗ္ဗေဒဘုရား - ဟော်၊ခါ၊ယံငါး

တရာ၊နဝ်၊ဟွေး - ထူးမွေး ကျိုးစာ၊

နီဗ္ဗာန်းလ၊လွှာ - သုခ ချမ်းသား

လွှာသီမား - ခိုးလျား ဖေတငါ ။

နားတရာ၊သားဝတ္ထု၊ ဝတ္ထုယိုသွ။

၁၁။ ရဟန်းထဉ်းငတ်၊ချာ၊ဝတ္ထု

နီဗ္ဗေဒဘုရား အောင်အံသာဝတ္ထိခမ်း ဇေးတဝ္ဋန်းကျောင်းကို အတွင်း ပွိုင်းပွိုင်းတွမ်း ရဟန်းထဉ်းငတ်တင် ဟော်၊ဗား “ရဟန်းထဉ်း ငတ်၊ချာ၊ဝတ္ထု”ယိုသွ။

ရဟန်းထဉ်း အပါ၊ငတ်၊ချာ၊ဖုံးနပ်၊ ဆိုးဝါးကောသလခမ်း ကို၊ ဝါးကထင်းကျွမ်းနပ်၊ “နီလွေ၊ဝိုင်းကဘုရား”ရိုးနိုင်းနောင်၊ထွ။ တင် အောင်ကောသလခမ်း ကျွေလွဉ်သာဝတ္ထိခမ်း၊ ဇေးတဝ္ဋန်း ကျောင်းကို၊ ဗွန်ထို ဗ္ဗေဒဘုရားထူး။

ဝိုင်းဘုရားထွ။ခါ ဆွတ်၊ချာအံလင်၊ အပဲစ်ကကင်၊အရပ် ကလျောက်ပတ်ကိုနပ်၊တင် ဗ္ဗေဒဘုရားတဲ့ ကလွှောက်၊ဖက်တွမ်း ဗ္ဗေဒသီး ဟော်၊ရိုးဖေးစွဉ်းချား တရားယားလယိုအတွိုင်းသွ။

၈၇။ ကဏှံ ဓမ္မ ဝိပ္ပဟာယ၊ သုက္ကံ ဘာဝေထ ပဏ္ဍိတော။
ဩကာ အနောက မာဂမ္မ၊ ဝိဝေကေ ယတ္ထ ဒူရမံ။

၈၈။ တတြာဘိရတိ မစ္ဆေယျ၊ ဟိတွာ ကာမေ အကိဉ္ဇနော။
ပရိယောဒပေယျ အတ္တာနံ၊ စိတ္တကေသေဟိ ပဏ္ဍိတော။

(စိတ္တကေသေဟိ - နပ်၊ ဟော်၊ဗား “စိတ္တကလေသေဟိ”
နိုင်းနပ်၊)

၈၉။ ယေသံ သမ္မောဓိယဏံသု၊ သမ္မာစိတ္တံ သုဘာဝိတံ ။
 အာဒါနပဋိနိဿဂ္ဂေ၊ အနုပါဒါယ ယေ ရတာ ။
 ခီဏာသဝါ ဇုတိမန္တော၊ တေ လောကေ ပရိနိဗ္ဗတာ ။

၈၇။ ဂါးထားအနက် -

ပဏ္ဍိတော - ပညားသားနဝ်၊ ဝိပုဟာယ ကဏ္ဍံဓမ္မံ -
 ပယ်းထန်းထို၊ တရာ၊ ဖြေင်းထွေတင်၊ ဩကာ နိက္ခမိတ္တာ - အဝ်း
 လောဘတဏှာ၊ ရပ်ရားကိုနဝ်၊ ထန်းထို၊ ထွေတွေ့၊ အာဂမ္မ -
 သ၊ ကိုယျားတော၊ အနောက် - ကင်၊ ထို၊ တဏှာ၊ ချမ်းသားစစ်မန်း
 နိဗ္ဗာန်ယို ထွေခါ၊ ဘာဝေထ - မာ၊ ဖြယ်အာအာလွသွေ၊ သုက္ကံ -
 သုစရက်တရာ၊ ယိုဟဲ့င်း၊ ယတ္ထ - ငိမ်းခွ၊ ရှုရောင်း၊ ဝိဝေကေ -
 မျိုးမဲ့င်၊ တဲ့ယဝ်း၊ ဒူရမံ - သတ္တဝါးအစားပျင်း အီးပျားဒင်းတယို၊
 တဝ်း၊ တတြာဝိဝေကေ - နိဗ္ဗာန်ဟဲ့လွ ငိမ်းခွ၊ ရှုရောင်း ဝိဝေက
 လောင်းနဝ်၊ နဝ်၊ ဣစ္ဆေယျ အဘိရတိ - ချမ်းသားရေးထင်း အဝ်း
 လိုးပျားဒင်းငါး မရေးမရားသွ။

၈၈။ ဂါးထားအနက် -

ပဏ္ဍိတော - ပညားသားနဝ်၊ ဟိတ္တကာမေ - ပယ်းထို၊
 ကားမဂ္ဂုဏ်းထွေတင်၊ အကိစ္ဆနော - နန်းခီပွန်းထမဲ့င်၊ မဲ့င်၊ တွေ့၊
 တတြာဝိဝေကေ - နိဗ္ဗာန်ဟဲ့လွ ငိမ်းခွ၊ ရှုရောင်း ဝိဝေကလောင်း
 နဝ်၊ နဝ်၊ ဣစ္ဆေယျ အဘိရတိ - ချမ်းသားရေးထင်း အဝ်းလိုးပျား

ဒင်းငါး မရေးမရားသွ။ အတ္တာနံ - ရုပ်နမ်းနီဗား နမ်းခန္ဓာယို၊
ပရိယောဒပေယျ - အင်းလိုးမာ၊စင်စင်ထို၊ စိတ္တကေသေဟိ -
စတင်လော့ဘ နီဝရဏဖုံးနပ်၊သွ။

၈၉။ ဂါးထားအနက် -

ယေသံ - ပါ၊မဲ့င်၊ရှိုတင်း၊ သမ္မာ - ဟပ်ဟပ်ဒါးဒါး နေးဒျား
အနယ်၊မဲဉ်းမဲဉ်းတင်၊ သမ္မောဓိယင်္ဂေသု - သမ္မောဓိတရာ၊ဖုံးအ
လောင်းနပ်၊ သုဘာဝိတံ စိတ္တံ - အင်းလိုးဖြယ်ဒင်းအာအာ သ၊
စင်ဗွာနပ်၊သွ။ ယေ - ပါ၊မဲ့င်၊ရှိုတင်း၊ အနုပါဒါယ - သ၊စွယ်၊လံ၊
တင်းထမဲ့င်၊မဲ့င်၊တင်၊ ရတာ - ပျော့လွဉ်းဒျား၊ အာဒါနပဋိသဂ္ဂေ-
စွယ်၊လံ၊ယံပယ်၊ထန်း နီဗ္ဗာန်းအလောင်းနပ်၊သွ။ ဒီဏာသဝါ -
လောဘ ဒိဋ္ဌိ မောဟ အာသဝ ကလိုထို၊ဒါး၊ ဇုတိမန္တော- အရ
ဟတ္တမဂ်ရောင်း ကလေတောင်းဒါး၊ တေ - ပုဂ္ဂိုလ်းနပ်၊စားဖုံးနပ်၊
ပရိနိဗ္ဗုတာ - ကူ၊ထွူ၊နီဗ္ဗာန်း ထန်းလ၊စွဉ်းဝွဉ်းဒုက္ခ၊ လောကေ-
လောကယိုခါသွ။

၈၇။ ဂါးထား ပြန်းပအိုဝ်းခြင်ခြင် -

ပညားသားနပ်၊ ပယ်၊ထန်းထို၊ ဒုစရဲက်တရာ၊ဖြင်းယိုထွူ
တင် အင်းလောဘတဏှာ၊ ရပ်ရားကိုနပ်၊ ထန်းထို၊ထွူ၊တွေ့၊
သ၊ကိုယူ၊တော ကင်၊ထို၊တဏှာ၊ ချမ်၊သားစစ်မန်း နီဗ္ဗာန်းထွူ၊ခါ
မာ၊ဖြယ်အာအာလွသွေ့ တရာ၊ဗွာစင် သုစရဲက်ယိုဟဲ့င်း၊ ငိမ်၊ခွ၊

ရူးရောင်း ဝိဝေက အမျိုးမဲ့င်လောင်းတဲ့ယင်း သတ္တဝါးအစားပျင်း အီးပျောဒင်း တယိုးတင်း၊ နိဗ္ဗာန်ဟဲ့လွ ငိမ်းခွဲရူးရောင်း ဝိဝေက လောင်းနပ်နပ်၊ ချမ်းသာရေးထင်း အင်းလိုပျောဒင်းငါး မရေး မရားသွ။

၈၈။ ဂါထာ ပြန်ပအိုဝ်းခြင်ခြင် -

ပညားသားနပ်၊ ပယ်ထိုးကာမဂ္ဂုဏ်းထွတ်င် နန်းခီမိုး ထမဲ့င်မဲ့င်တော့၊ နိဗ္ဗာန်ဟဲ့လွ ငိမ်းခွဲရူးရောင်း ဝိဝေကလောင်း နပ်နပ်၊ ချမ်းသာရေးထင်း အင်းလိုပျောဒင်းငါး မရေးမရားသွ။ ရုပ်နာမ်းနီဗား နမ်းခန္ဓာယို အင်းလိုမားစင်စင်ထိုး စတင်လောဘ နီဝရဏဖုံးနပ်သွ။

၈၉။ ဂါထာ ပြန်ပအိုဝ်းခြင်ခြင် -

ပါမဲ့င်ရိုးတင်း ဟောင်ဟပ်ဒါးဒါး နေးဒျားအနယ်မဲဉ်းမဲဉ်း တင် သမ္မေဓိတရာဖုံးအလောင်းနပ်၊ အင်းလိုဖြယ်ဒင်းအာအာ သစင်ဗွာနပ်သွ။ လောဘ ဒိဋ္ဌိ မောဟ အာသဝ ကလို့ထိုးဒါး အရဟတ္တမဂ်ရောင်း ကလေတောင်းဒါး ပုဂ္ဂိုလ်နပ်စားနပ်၊ ကူထွတ် ထန်းလစွဉ်း ဝဋ်ဒုက္ခ လောကယိုင်ခါသွ။

၉၀။ ဂါထာအဓိပ္ပါယ်အရွတ် -

ပညားသားနပ်၊ ပယ်ထိုးတရာဖြင်းထွတ်ခါ ယူးငါနိဗ္ဗာန် ကျုံးတောတရာဗွာ၊ လိုညမ်းနပ်၊ တပျောလွဉ်းတင်း ဝိဝေက၊

အမန်းနပ်၊ အဝ်းလိုးပျော့လွဉ်၊ ဝိဝေက ထာ၊ဇိမ်၊ခွ၊နပ်၊သွ။

၈၈။ ဂါးထားအဓိပ္ပါယ်အရွတ်

ပညာသားနပ်၊ ပယ်းထို၊ ကာမဂ္ဂုဏ်းထွတ်တင် ပျော့လွဉ်၊
ဝိဝေကလောင်း၊ ခန္ဓာကိုယို အဝ်းလိုးမာ၊စင်ထို၊ နီဝရဏတရာ၊ဖုံး
နောင်၊သွ။

၈၉။ ဂါးထားအဓိပ္ပါယ်အရွတ်

နေးတွမ်းအနယ်၊မဲဉ်းမဲဉ်းတင် ကျို၊စာ၊သမ္မေဓိတရာ၊ ပျော့
လွဉ်၊ နိဗ္ဗာန်ဒု၊ ရဟန္တာသီးဖုံးနပ်၊နပ်၊ ကူထွတ်နိဗ္ဗာန်၊ ဘဝယိုခါ
သွ။

နားဟားတရာယိုအကျို၊

နားတရာယိုထွတ်ခါ လို၊အာဖုံးနပ်၊ လ၊လွတမင်တဖိုလ်း၊
ထွာသောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်း အာတန်သွ။

လ၊ဗဟုသုတ၊ လ၊အိသတိနဲ့ယို

ဟော်၊ထွားသွဉ်ဟား ရဟန်၊ထဉ်းငတ်၊ရ၊ဝတ္ထုယိုတင် -

၁။ ဘုရားစိုးစခါ ပေါးထန်သွဉ်းငတ်၊ ကျွ၊လွဉ်ဝဲဉ်း နီဗ္ဗေ
ဘုရားအကျောင်၊ ၊

- ၂။ ပေါးဟော်၊တရာ၊နဝ်၊ ထွားဗားနားတရာ၊သား စရဲက်
ယံကကဲက်ညီ၊ ယံကထီးတရာ၊နဝ်၊ ထွားဟော်၊ဖေးဗား
အကျောင်၊ ၊
- ၃။ အဝ်းလိုးမားတဝ်း အကုသိုလ်း၊ အောဝ်းလိုးထုမ်းချား
တရာ၊၊ အဝ်းလိုးမားချား ကုသိုလ်း အကျောင်၊ - စတဲင်
နဲင်းနဝ်၊ သေထွေ၊ လ၊အိသတိ၊ အာတန်သွ။

၈၇။ တရာ၊ဂါးထား ငေါင်းလင်္ကား

- ၁။ တရာ၊ဖြင်းမျိုး၊ ယံပယ်းထိုး၊ ဟင်ကျိုး တရာ၊ဗွာ ။
၂။ လိုးတဝ်းနိဗ္ဗာန်၊ လိုးဆေ့ဉာဏ်၊ မထန်း ဒုက္ခခြာ ။

၈၈။ တရာ၊ဂါးထား ငေါင်းလင်္ကား

- ၁။ ကာမပယ်းထိုး ၊ လိုးမျတ်မျိုး ၊ လ၊ယိုး နိဗ္ဗာနာ ။
၂။ နီဝရဏ ၊ မာ၊စင်လွ ၊ ကာယ နမ်းလောင်းခါ ။

၈၉။ တရာ၊ဂါးထား ငေါင်းလင်္ကား

- ၁။ နေးအနယ်၊မန်း၊ ကျိုးဝိဠာန်း၊ နိဗ္ဗာန်၊ လ၊ပွိုင်အာ ။
၂။ ဗွေရဟန္တာ၊ ၊ စဉ်းခန္ဓာ၊ ၊ ချမ်းသာ၊ ယိုငခါ ။

၈၇။ တရာ၊ဂါးထား၊ လင်္ကာ၊ကဗျာ

ဒုစရဲက်မျိုး - ဟဲ့ရိုးအမား
အဖြင်းတန်ချား - ပယ်းဟးညာ၊ညာ၊
သုစရဲက်မျိုး - ဟင်္ကျိုးထမ်းဟး
လို၊ဆေ့၊ဉာဏ်း - မထန်း ဒုက္ခဩ ॥

၈၈။ တရာ၊ဂါးထား၊ လင်္ကာ၊ကဗျာ

ကားမပယ်ထိုး - လိုးမျိုးယံငါး
ပျားလွဉ်၊ထွေချား - ချမ်းသာ၊တရာ၊
နီဝရဏ - လောဘစွိုးချား
မာ၊စင်ဟး - ခန္ဓာ၊ နမ်းလောင်းခါ ॥

၈၉။ တရာ၊ဂါးထား၊ လင်္ကာ၊ကဗျာ

နေအနယ်မန်း - မိဋ္ဌာန်းကျိုးစာ၊
ရေးတွင်းနပ်၊ဟွေး - လ၊မွေးတရာ၊
ကိလေးလို့ပျတ် - ဗွေမျတ် ရဟန္တာ၊
စွဉ်၊ခန္ဓာ - ချမ်းသာ၊ ယိုငခါ ॥

ရဟန်းထဉ်းငတ်၊ရာ၊ဝတ္ထု၊ ထွ၊ယိုသွ။

(ပဏ္ဍိတဝဂ် ဝတ္ထု၊ ၁၁-ပုဒ်၊ ကားကအဝ်း ထွ၊လို့ယိုသွ။)

ငေါင်းရီလွှာခန့်၊

- ၁။ (က) ရာဓမထေရ်နု၊ ကအောင်လမ်းခါနပ်၊
အောင်ဝေင်၊မိုင်၊ ၊
(ခ) ထွာလိုအမျိုးမိုင်၊ တဲမ်းနယ်ထွူတိုင် -
(ဂ) “ကေ၊ဇူ”ကရိုးနပ်၊တဲ့ တဲမ်းနယ်ဖေး အဓိပ္ပါယ်၊
အအဲဉ်းပေးဟိုင်း ။
- ၂။ (က) အဂ္ဂသာဝက နီပါ၊ မဉ်းတော့ဖုံးနပ်၊ တဲမ်းနယ်
ထွူတိုင် -
(ခ) ဩဝါဒ တွမ်း အနုသာသန အထူးနပ်၊တဲ့
တဲမ်းနယ်သွော့ဟိုင်း။
- ၃။ (က) ဆန္ဒမထေရ်နပ်၊ မာ၊ဖိုဖေးဟး၊ ဗွေးဘုရာ၊
ကေ၊ဇူအမျိုးမိုင်၊ တဲမ်းနယ်ထွူတိုင် ၊
(ခ) “ဗြဟ္မဒဏ်း”ကရိုးနပ်၊တဲ့ တဲမ်းနယ်ပါ
အဓိပ္ပါယ်ဟိုင်း ။
- ၄။ (က) ခွန်တန် မဟာကပ္ပိနသီး ကကားပွန်းလ၊ခြောင်
တန်သွံခြောင် အမဉ်းဖုံးနပ်၊ တဲမ်းနယ်ထွူတိုင် ၊
(ခ) ဖေးရတနာသွံပါ၊သတင်၊နောင်၊ ခွန်နင်၊သီး ဆု၊
တကားမိုင်၊နပ်၊တဲ့ တဲမ်းနယ်ပါလှိုင်း ။

၅။ “နမ်းတွဲ လူတန်၊မွေး၊ ဝင်းဖေးကလူတန်တွဲ နီဆေား
တမာပါ” နှိုင်းနောင်၊နပ်၊ အကျိုးဖေးနှိုင်းမဲ့၊ တဲမ်းနယ်
မို့င် ။

၆။ (က) မဟာဒုဂ်နပ်၊ တွိုးသင်၊နီဗွေးဘုရာ၊ ဂေါတမစိုးယို
သင်၊ထွာပါ၊မဲ့၊ပို၊
(ခ) အမည်၊ဟဲ့၊နှိုင်းမဲ့၊
(ဂ) ဖေးကထွာ ရဟန္တာနပ်၊ ဗွေးဘုရာ၊ သိကျာ၊
လူ၊သီး မာ၊ဖေးဟး အမျိုးမဲ့၊? တဲမ်းနယ်သွော့
မဲဉ်းမဲဉ်းလဲဉ်း ။

၇။ လကုဏ္ဍကဘဒ္ဒိယမထေရ်၊
(က) နမ်းကဖိုး တပေါက်၊ဟးအကျောင်၊
(ခ) ငေါင်းထီကအိုးဟး အခရားဖုံးနပ်၊ တဲမ်းနယ်အဲဉ်း
အဲဉ်းပေးငါလဲဉ်း ။

၈။ ကာဏမာတု - ဖြိုင်းသီးမိုးဝတ္ထုကို ကလ၊ဒါ၊ ဗဟုသု
တ အမည် (၁)၊ အမည် (၂)၊ အမည် (၃)ဖုံးနောင်၊ တဲမ်း
နယ်သွော့ဟဲဉ်း ။

၉။ နီဗ္ဗေဒဘုရား ဝါးတေားလ၊နီဆီကိုနပ် -

(က) ပါးမဲ့င်ပင်၊ ၊ (ခ) လွေ့ဆို့ဝါးခမ်းမဲ့င်၊

(ဂ) ခမ်းသားထွာနဲ့င်းမဲ့င်၊ (ဃ) သေသား လူးထမဲ့င်၊

(င) တပါးကားမဲ့င်? ။

၁၀။ ဓမ္မိကမထေရ်းဝတ္ထုကို ကလ၊အီသတိ၊ အမဲ့င် (၂)၊

အမဲ့င် (၃)ဖိုးနောင်၊ တမ်းနယ်သွေ့လဲ့င်း ။

ငေါင်းရီလွှ၊ခန့်၊ ထွ၊ယိုသွ၊

ငေါင်းရီလှူခန်း အဖြေမဲဉ်း

- ၁။ (က) အောင် သာဝတ္ထိကို ၊
(ခ) ထွာ ပုဏ္ဏား လို၊ခြာတဖြာ ၊
(ဂ) “ကေ၊ဇူ” ကရို၊နပ်၊ ဝင်၊ကမာ၊ဖေးဒါး နီနမ်းတား
အကျို၊ချမ်းသာ၊နောင်၊သွ။ ။
- ၂။ (က) အဂ္ဂသာဝက နီပါ၊မဉ်၊တေားနပ်၊ -
ဗွေးသာရီပုတ္တရား ၊ ဗွေးမဟာ၊မောဂ္ဂလ္လာန်း
ဖုံးနောင်၊သွ။ ။
(ခ) အပဲစ်နယ်ပျ၊ ကဆွံ၊မ၊နပ်၊ ဟဲ့၊ “သြဝါဒ” ၊
အပဲစ်အဉ်ထောင်း ကဆွံ၊မ၊ကောင်းရီးနပ်၊ ဟဲ့၊
“အနုသာသန” ။
- ၃။ (က) နီဗွေးဘုရားလောင်၊ ခွန်သီးဝတ် ကတေားထွက်
ဟာနောင်၊ ပါလ၊သွ၊လွေ၊လွဉ်၊ဟးဖိုနောင်၊သွ။ ။
(ခ) “ဗြဟ္မဒဏ်း” ကရို၊နပ်၊ အမဉ်မာ၊ထမုင်၊မာ၊
အံးဖြားတင်း၊ ကဲ့၊ရဲ့၊တောင်း (ထွားလွို၊ထို၊)နပ်၊
ဟဲ့၊ “ဗြဟ္မဒဏ်း” နပ်၊သွ။ ။

၄။ (က) ခြောင်တန်မဉ်း - အပရစ္ဆာ၊ နီလဝါဟိနီ၊
စန္ဒဘာဂါ ။

(ခ) ခွန်ဆု၊ ၃-သိန်း၊ နင်ဆု၊ ၉-သိန်း၊ နဝ်းသွ။ ။

၅။ ထွာဘဝမဲ့၊ တဲယောင်း ကွပ်လူးတန်၊ ထာ၊ တင် ခြွခြား
ချမ်းသာ၊ ။
ကွပ်နီ၊ ဆေးတမာဝင်၊ တော့၊ ချွေးရုံးသဟားယ သွ၊ ခွတဲ
အာမွေးစွဉ်း ။

၆။ (က) သဲင်၊ ထွာသဋ္ဌေပို ။

(ခ) အမဉ်းဟဲ့၊ “ပဏ္ဍိတ” ။

(ဂ) ဗွေးဘုရား၊ ပေါကျောင်းတလင်၊ တခါ၊ ငွါ ။
သိကျာ၊ ပေါဖေးလုတ်၊ ငွါ ။
လူ၊ သီး ပေါဖေးအရပ်လစ်၊ ဖဲ၊ ။

၇။ (က) ဝင်၊ အီးတယ်၊ ထိုထိုတန်တန် စေးတီးနဝ်၊ ဝွေကန်း
ကွက်ရဲခါ၊ ဝွေမားတောဖွိုးဖွိုး ပေးပေးလွှမ်း၊
ကွပ်နဝ်မ၊ နမ်းဖွိုးတပေါက်၊ ဟးသွ။ ။

(ခ) ကပ်လူးသွမ်း (၇)နီ၊ ယံကထွာ ရဟန်းငမ်းအွီး
တပါ၊ ကွိခါ၊ ဖို ဆု၊ နဲင်းနဝ်းသွ။ ။

- ၈။ အမဲ့င်(၁) ရဟန်းသီးနဝ်၊ ဝင်လူးတွိုင်တွဲ ဟောင်လူး
ခံးလို့တောင်း၊ ချင်းလူးခံးဟး ။
အမဲ့င်(၂) ပေါးရဟန်းသံးဃားနဝ်၊ နီဗွေးဘုရားနမ်းနမ်း
ကျွေးဖြေးသျှင်ဖေးစွဉ်း ။
အမဲ့င်(၃) ခွန်းတွမ်သံးဃား ကလေးဒါးအဲစ်နောင်၊ ကွပ်ကွီ
ခွင်၊ ကန်းတော့ချာနဝ်မ၊ လေးနွောင်မဂ်ဖိုလ်း။

- ၉။ (က) ဝေရဉ္စပုဏ္ဏားပင်၊ ၊
(ခ) လွေ့ဆို့ဝါး ဝေရဉ္စခမ်း ၊
(ဂ) ခမ်းသား အံးမလို့ချားထား ၊
(ဃ) သေသား လူးဗွူကလာ ၊
(င) တပါး တစလယ်း ။

- ၁၀။ အမဲ့င် (၂) ပေါးအားထွတ်တရား၊ ပေါးဝင်မား ကုသိုလ်း
နဝ်၊ ဟပ်ထွားနိုင်း၊ ဟပ်မားနိုင်းငါးအကျောင်း၊
အမဲ့င် (၃) နေးတွမ်း ဒုစရဲက်တင် ဟပ်လွူးအီတင်းနမ်း၊
ဟပ်အုပ်အီတင်းခါမ်း-အကျောင်း။

ငေါင်းရီလွှာခန့်၊ အဖြေးမဲဉ်း ထွဲယိုသွ။

ငေါင်းရဲပ်နိဂုံး ကဗျာ

- ၁။ သွဉ်ဒါးထွၼ်ခါ - သင်္ဃေချာရပ်ရား
 သွဉ်ဖေးဝင်၊ နော - ကူးကေားအမျာ၊
 နီဒါး-ဝင်၊ သေ - မဲ့လေ ချမ်၊ သား
 ယိုဆိုင်၊ တား - ယံငါး တွိုးပန်ငါ ။
- ၂။ သွဉ်ဒါးထွၼ်ခါ - သင်္ဃေချာရပ်ရား
 သွဉ်ဖေးဝင်၊ ဩ - ကူးကေားအမျာ၊
 နီဒါး-ဝင်၊ သေ - မဲ့လေ ချမ်၊ သား
 ယိုဆိုင်၊ တား - ယံငါး တွိုးပန်ငါ ။
- ၃။ ဓမ္မဒပ - ယံကျသွဉ်ထင်း
 ကထင်းသွဉ်ဒါး - သံးဃား ခွန်နင်၊
 နမ်းယိုတွမ်းသ၊ - ဝိမ်၊ ခွ၊ သွိုးသွင်း
 သွံချမ်းသား - လ၊ ဗား ဗွန်ပိဝင်၊ ။
- ၄။ ဓမ္မဒပ - ယံကျထေထင်း
 ကေားသွဉ်ဖေးဒါး - ဆရားသွၼ်ရင်၊
 နမ်းယိုတွမ်းသ၊ - ဝိမ်၊ ခွ၊ သွိုးသွင်း
 သွံချမ်းသား - လ၊ ဗား ဗွန်ပိဝင်၊ ။

ငေါင်းရဲပ်နီဝံး တွမ်၊ ငေါင်းဆု၊တောင်၊

ကတဲမ်းဖေးဖျင်ဒါး “ ဓမ္မပဒ-အမည်(၆) ” ယိုတဲထွဲဖျင်လဲဉ်း
သွ။။

ကွပ်နောင်မ၊ ကထင်းလွဉ် ကသွဉ်ဒါး ကလ၊ဒါးထာ၊သေ
တရာ၊ယိုအတိုင်း၊ နီတွက်ဝင်၊တား ချမ်၊သားကထွာအီ အချက်ဖုံး
နပ်၊ လွော့က၊နားကျင်၊သွံ၊လွေ၊သွော့ ပငါပရာ။။

မဉ်းလွော့က၊နား ကျင်၊သွံ၊လွေ၊နင်းနောင်မ၊ လို၊ချမ်၊သား
လူ၊ချမ်၊သား နီဗ္ဗာန်၊ချမ်၊သား ချမ်၊သားယိုသွံပါ၊ ကျို၊စာ၊အလွိုက်
ထွိုက်ရာ၊ လ၊ဗားနပ်၊သွ။။

ဓမ္မပဒသွဉ်ထူး ခိုမူးခွန်နင်၊ ဗွေစင်၊ဗွေသျှင်၊ ထွဲအောင်၊
မျှင်၊လဲဉ်းသွ။တင် ခြိုင်းခြိုင်းသန်၊သန်၊ ချမ်၊ချမ်၊သားသား ကသေ
ကဒါးအတိုင်း၊ လွော့က၊နားထူးသွံ၊နောင်၊ထွဲတော့၊ ချမ်၊သား
သွံပါ၊ ကမဉ်လ၊ရာ၊အတိုင်း၊ ခွိုင်ခွိုင်ခွ၊သ၊ ယံကလ၊လွသွော့
စွမ်းပီးစွမ်းပါ၊ စွမ်းပြီးစွမ်းဖြာ၊ ပငါပရာ၊ကျိနဲ သွဉ်တန်၊ကထင်း
ဗွေသျှင်၊ဗွေစင်၊ ခွန်နင်၊သီးယာဟွေး ။ ။

ဗွေဗွန် - ကောဝိဒ
ဝေနာရာမ - သီးသဲင်း
၁၃၇၁-ဗား၊ ဒဲဉ်သီးလာဗွေနီ၊
(၂၇-၂-၂၀၁၀)

**ကတဲမ်းဒါး ဓမ္မပဒအမည်(၆)ယိုနပ်၊
ထွားအားကျိုးပိဋကတ်ကျပ်၊ဂန်း လယိုဖုံးသွ။**

- ၁။ ဓမ္မပဒပါဠိတေား
 ၂။ ဓမ္မပဒ အဋ္ဌကထာ
 ၃။ ပဒေသာဓမ္မပဒဝတ္ထုတော်ကြီး (ဒုတိယတွဲ)
 ၄။ မဟာဗုဒ္ဓဝင် ဆဋ္ဌမတွဲ (ပဌမပိုင်း)
 ၅။ ဝိနယပါဠိ
 ၆။ ဇာတက ဒုတိယ အဋ္ဌကထာ-စတင်နပ်၊ဖုံးသွ။

ကားကအပ်း ထွဲလို့ယိုသွ။

ချေးတွမ်း ဝေင်၊သထွဲးပေး ကွန်ပျူတာ
 ၁၃၇၁-ဗား၊ ထွဲ ခြေသီးလာဗွေနီ၊

ခြပ်တပ် ၁၃၇၉-ဗား၊ ဝါးခေါင်းလောင်း (၈)နီ၊
 အဂါးနီ၊ (၁၅-၈-၂၀၁၇)